

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضایی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR

WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	هیأت وزیران سازمان امور مالیاتی کشور	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره‌های ۱۶۹۹ و ۱۷۰۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲-۵۶۳۴۲-هـ هیأت وزیران و ابطال بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴-۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور
۴	کلیه دستگاه‌های اجرایی	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به رای شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹-۱۳۹۷/۷/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، رای یادشده در قسمتی تسری ابطال مقرره‌های ابطال شده به زمان تصویب لغو شد و مقرر مورد اعتراض از زمان صدور رای هیأت عمومی ابطال شد
۶	وزارت راه و شهرسازی	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰-۱۳۹۶/۳/۶ معاونت امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی
۷	شورای اسلامی شهر محلات	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۵ تعرفه شماره ۱۲ عوارض سال ۱۳۹۸ شورای اسلامی شهر محلات
۸	حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۲ نامه شماره ۱۲۱۲۱/س/۲۵۰/د-۱۳۹۶/۹/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران
۹	شورای اسلامی شهر گرمدره	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۵ تعرفه عوارض شماره ۱۳ شورای اسلامی شهر گرمدره از تاریخ تصویب
۱۰	شهرداریهای آرادان، دامغان، سمنان و کلاته رودبار	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۲ ماده ۴ تعرفه شهرداری آرادان و تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان و ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان و تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار
۱۱	شورای اسلامی شهر قدس	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۳ از ماده ۱۵ از دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهر قدس
۱۲	وزارت نیرو	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال مصوبه شماره ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ وزارت نیرو
۱۴	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹-۱۳۹۷/۳/۲۴ وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱۵	شورای اسلامی شهر کرج	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره‌های ۲ و ۵ و بند ۴ جدول اصلاحی و بندهای (الف) و (ب) مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ شورای اسلامی شهر کرج
۱۶	هیأت وزیران	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال مصوبه شماره ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ هیأت وزیران
۱۷	هیأت وزیران	۱۳۹۹/۱۱/۷	رای شماره ۱۷۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۱۸ آیین‌نامه اصلاحی نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران
۱۸	دانشگاه شهید بهشتی	۱۳۹۹/۱۱/۷	رای شماره ۱۷۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۲ دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری موضوع مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱۹	شورای اسلامی شهر سمنان	۱۳۹۹/۱۱/۷	رأی شماره ۱۷۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۱۲۵ و ۱۳۳ تحت عنوان عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمانی لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمانی و بند یک مصوبه شورای اسلامی شهر سمنان سال ۱۳۹۸ از تاریخ تصویب
۲۱	سازمان سنجش آموزش کشور	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رأی شماره ۱۶۹۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۲ جزء (ب) بند ۲-۱۲ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری (ph.D) سال ۱۳۹۸
۲۲	سازمان سنجش آموزش کشور	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رأی شماره های ۱۶۹۵ و ۱۶۹۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ب از مصوبه شماره یک جلسه ۱۳۹۵/۸/۹ شورای سنجش و پذیرش دانشجو و نیز تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دکتری سال های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۸۰۳۳۸۰

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه های ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۰ و ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۹۹ مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران و ابطال بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۰ - ۱۶۹۹

شماره پرونده: ۹۸۰۴۲۹۶ - ۹۸۰۳۳۸۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: سازمان بازرسی کل کشور و آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تصویب نامه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران و ابطال بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور

گردش کار: شاکیان به موجب شکایت نامه و دادخواستی جداگانه، ابطال تصویب نامه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران و ابطال بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور را خواستار شده اند.

الف: شکایت سازمان بازرسی کل کشور

«حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای بهرامی

رییس محترم دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران در خصوص منظور شدن سرمایه گذاری از محل منابع داخلی شرکت های عمران شهرهای جدید به حساب مالیات های قطعی شده و بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی که اجراء مصوبه مذکور را به ادارات امور مالیاتی ابلاغ نموده است، از جهت انطباق با قانون در این سازمان مورد بررسی قرار گرفته که نتیجه آن به شرح زیر جهت استحضار و اقدام شایسته قانونی اعلام می شود:

۱- طبق تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید (مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶) سرمایه گذاری از محل منابع داخلی شرکت های عمران شهرهای جدید برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات های قطعی شده این شرکت ها منظور شده بود که با تصویب قانون مالیات های مستقیم (مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷) و بر اساس مفاد ماده ۲۷۳ قانون مذکور؛ کلیه قوانین و مقررات از جمله تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید نیز لغو گردیده است و سازمان امور مالیاتی کشور مراتب را طی بخشنامه شماره ۲۰۰/۱۵۴۲۸/ص - ۱۳۹۲/۹/۲ به ادارات امور مالیاتی ابلاغ نموده است.

۲- حسب درخواست ابطال بخشنامه فوق الذکر توسط شرکت عمران شهر جدید گلپهار، هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف دیوان عدالت اداری، به موجب دادنامه ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ اعلام می نماید: «نظر بر اینکه تبصره ذیل ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید

مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ بوده و ماده ۲۷۳ قانون یاد شده مؤخر بر آن و ناسخ تبصره قانونی است و... لذا بخشنامه مورد شکایت در تبیین حکم مقنن و شیوه های اجرایی آن بوده، خلاف قانون و خارج از اختیار نبوده به استناد بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ رأی به رد شکایت صادر و اعلام می کند.»

۳- هیأت وزیران طی مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ مجدداً قسمت آخر تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید (مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶) را جهت اجرا ابلاغ و سازمان امور مالیاتی نیز طی بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ اجراء آن را به ادارات امور مالیاتی ابلاغ می نماید. از آن جایی که تبصره مذکور به شرح فوق و در اجراء ماده ۲۷۳ قانون مالیات های مستقیم نسخ گردیده و این موضوع به تأیید هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف دیوان عدالت اداری نیز رسیده است، مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی مغایر با قانون و خارج از حدود اختیارات مراجع مذکور می باشد که ابطال آنها در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (به صورت فوق العاده و خارج از نوبت) مورد درخواست می باشد. مزید امتنان است دستور فرمایید از نتیجه اقدام و تصمیم متخذه این سازمان را مطلع نمایند.

ب: دادخواست آقای بهمن زبردست

ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام، ضمن تقدیم تصویب نامه مذکور، به استحضار می رساند که در آن، به پیشنهاد معاونت حقوقی رئیس جمهور و به استناد اصل ۱۳۴ قانون اساسی مقرر شده: «در اجراء تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید - مصوب ۱۳۸۰ - سرمایه گذاری از منابع داخلی شرکت های عمران شهرهای جدید برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد.» اما چنان که در رأی شماره دادنامه ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف دیوان عدالت اداری به درستی ذکر شده، این تبصره، با تصویب ماده ۲۷۳ قانون اصلاح موادی از قانون مالیات های مستقیم نسخ «و از طرفی در قانون مالیات های مستقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مصادیق معافیت مالیاتی و هزینه های قابل قبول مشخص گردیده و به شرح ماده ۲۷۳ قانون موصوف الذکر قوانین مغایر لغو شده است.» پس اصولاً اجراء این تبصره نسخ شده مبنای قانونی ندارد. استناد به اصل ۱۳۴ قانون اساسی نیز که به نظر می رسد اشاره به اختلاف نظر میان وزارت های مسکن و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی در این خصوص دارد، به دلیل مغایرت مصوبه با ماده ۲۷۳ مارالذکر، نمی تواند مستند چنین تصویبی شود. همچنین به نظر می رسد که متن مصوبه مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی، از جهت مغایرت با ماده ۲۷۳ پیش گفته و نیز مغایر اصل ۵۱ قانون اساسی است، چرا که وفق ماده ۱۴۸ قانون مالیات های مستقیم، اختیارات هیأت وزیران صرفاً در حد تصویب قابل قبول بودن هزینه ها از نظر مالیاتی بوده اما اگر چنین تصویب شود که انجام هزینه ای «به حساب مالیات های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد. این امر در مغایرت با اصل ۵۱ پیش گفته خواهد بود. گرچه تصویب این معافیت از سر مصلحتی بوده، اما از آنجا که هیچ مصلحتی بالاتر از رعایت قانون نیست و هیأت وزیران ضمن وصول مالیات قانونی از این شرکتها، امکان کمک به آنها جهت ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی را در قالب بودجه های سالیانه داشته، حتی خود نیز از محل وصول مالیات قادر به ساخت چنین فضاهایی است، لذا با اتخاذ ملاک از رأی شماره ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف دیوان عدالت اداری و با توجه به مغایرت مصوبه مورد اعتراض با ماده ۲۷۳ قانون مالیات های مستقیم و اصول ۵۱، ۱۳۸ و ۱۳۴ قانون اساسی، از آن مقام عالی درخواست ابطال مصوبه مذکور را دارم.»

متن مقررهای مورد اعتراض به شرح زیر است:

« - تصویب نامه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۳۹۷/۱۲/۲۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران

تصویب نامه در خصوص سرمایه گذاری از محل منابع داخلی شرکت های عمران شهرهای جدید

فوق مفاد ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون مزبور لغایت پایان سال ۱۳۸۰ قابلیت اجرا داشته و پس از آن تاریخ، از آنجا که در مغایرت با مفاد ماده ۲۷۳ قانون اصلاحی مالیات‌های مستقیم» مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ می‌باشد، منسوخ و غیر قابل اجرا تلقی می‌گردد.

شایان ذکر است در راستای ایجاد وحدت رویه و اجرای صحیح قوانین و مقررات مالیاتی، بخشنامه شماره ۱۵۴۲۸/۱۵۴۲۸/۲۰۰/ص - ۱۳۹۲/۹/۲ مبنی بر لغو تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید، از طرف این سازمان صادر و ابلاغ شده است. بخشنامه مذکور در دیوان عدالت اداری مورد شکایت واقع شده و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی صادره طی دادنامه شماره ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۰/۳۰، با توجه به اینکه تبصره ذیل ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ بوده و ماده (۲۷۳) قانون یاد شده مؤخر بر آن و ناسخ تبصره قانونی مذکور است، ضمن اعلام نسخ تبصره یاد شده، بخشنامه مورد شکایت را در جهت تبیین حکم مقنن و شیوه‌های اجرایی آن تشخیص داده و آن را خلاف قانون و خارج از اختیار ندانسته است. مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۵۶۳۴۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران به پیشنهاد شماره ۱۶۰۵۶۸/۱۶۰۵۶۸ - ۳۷۲۳۸/۱۳۹۷/۱۲/۱ معاونت حقوقی رییس‌جمهور و به استناد اصل (۱۳۴) قانون اساسی و در اجرای تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰ تصویب شده است. با عنایت به تبصره ماده (۳۰) آیین‌نامه داخلی هیأت دولت «مصوباتی که علاوه بر دستگاه‌های اجرایی و کارکنان آنان برای سایر مردم حق و تکلیف ایجاد می‌نماید، ۱۵ روز پس از انتشار در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران لازم‌الاجرا است. مگر آن که در خود مصوبه زمان یا کیفیت خاصی برای اجرای آن پیش‌بینی شده باشد.» بخشنامه مورد شکایت در راستای ابلاغ مصوبه هیأت وزیران صادر شده است و پاراگراف سوم بخشنامه مورد شکایت تنها در تبیین تبصره مذکور بوده فلذا خلاف قوانین و مقررات نمی‌باشد.

در پاسخ به شکایت مذکور معاون امور حقوقی دولت به موجب لایحه شماره ۴۲۷۰۷/۵۵۳۶۲ - ۱۳۹۹/۵/۲۰ توضیح داده است که:

«استدلال اصلی شکایت این است که ماده ۲۷۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مؤخر از ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ تصویب شده و کلیه قوانین مغایر را لغو کرده است و نظر به اینکه بر همین مبنا رأی شماره ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف دیوان نیز صادر شده است، در نتیجه مصوبه مورد شکایت که در اجرای ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید صادر شده است را مغایر قانون تلقی و درخواست ابطال آن را نموده‌اند.

در دفاع از مصوبه دولت توجه به نکات زیر ضروری است:

۱- با توجه به اینکه در قسمت اخیر تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ مقرر شده است: «سرمایه‌گذاری از منابع داخلی شرکت برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد.» و مطابق ماده ۲۷۳ قانون مالیات‌های مستقیم صرفاً قوانین مغایر لغو شده است، در نتیجه با لحاظ اینکه در قانون مالیات‌های مستقیم حکمی مغایر برای نحوه حساب سرمایه‌گذاری در شهرهای جدید وضع نشده است، بنابراین حکم ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید همچنان به قوت خود باقی است.

۲- نظر به ضرورت ایجاد مراکز آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی از جمله مدارس و مساجد برای شهرهای جدید، قانونگذار نحوه سرمایه‌گذاری برای احداث این فضاها را پیش‌بینی نموده است. بدیهی است ایجاد شهر بدون داشتن فضاهای یاد شده مشکلات فراوان برای ساکنین آن شهر ایجاد می‌نماید و از جهت منطقی قانونگذار در فاصله زمانی حدود یک ماه از تصویب قانون ایجاد شهرهای جدید در تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ با وضع ماده ۲۷۳ قانون مالیات‌های مستقیم مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مقام حذف ساز و کار تأمین این نیاز مهم در شهرهای جدید نبوده است.

۳- قانون تنقیح قوانین مالیاتی مصوب ۱۳۹۶ (بعد از (۱۶) سال از زمان تصویب ماده (۲۷۳) قانون مالیات‌های مستقیم و ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید) در مقام احصاء قوانین معتبر و منسوخ مالیاتی بوده است و به صراحت در ماده واحده فهرست قوانین منسوخ اعم از ضمنی و صریح را معین نموده است و ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید را از موارد منسوخ تعیین نکرده و این خود به طور روشن تأکیدی بر اعتبار ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید دارد.

۴- در موارد مشابه مانند تبصره (۳) ماده واحده قانون احداث پروژه‌های بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانکها و سایر منابع ملی و پولی کشور مصوب ۱۳۶۶/۸/۲۴ نیز هزینه‌های موضوع تبصره به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی شده است، با لحاظ اینکه قانونگذار در ماده (۱۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ موارد به هزینه گرفتن درآمدها را تعیین و در عین حال مطابق ماده (۱۴۷) قانون مالیات‌های مستقیم سایر

برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت راه و شهرسازی - وزارت کشور
هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۱۲/۱۹ به پیشنهاد شماره ۱۶۰۵۶۸/۲۷۲۲۸ - ۱۳۹۷/۱۲/۱ معاونت حقوقی رییس‌جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

در اجرای تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید - مصوب ۱۳۸۰، سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های عمران شهرهای جدید برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد. اسحاق جهانگیری - معاون اول رییس‌جمهور
- بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور
ارسال مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۵۶۳۴۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت محترم وزیران
در خصوص تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید

دستورالعمل

۱۴	۹۸	تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید	س
----	----	--	---

مخاطبان/ذینفعان	امور مالیاتی شهر و استان تهران ادارات کل امور مالیاتی
موضوع	مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۵۶۳۴۲ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران در خصوص تبصره ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید
به پیوست تصویب‌نامه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۵۶۳۴۲ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران در خصوص تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید که در ویژه نامه شماره ۱۱۳۸ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶ روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران به چاپ رسیده است به شرح زیر ارسال می‌گردد:	
«در اجرای تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰، سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های عمران شهرهای جدید برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد.»	
در اجرای مصوبه مذکور سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی شرکت‌های عمران شهرهای جدید برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی بر اساس تبصره ذیل ماده ۳۰ آیین‌نامه داخلی هیأت دولت مصوب ۱۳۹۸/۹/۸ پانزده روز پس از درج در روزنامه رسمی کشور (۱۳۹۸/۱/۱۲) به بعد) به حساب مالیات قطعی شده شرکت‌های موصوف منظور خواهد شد. محمد قاسم پناهی - سرپرست سازمان امور مالیاتی کشور	

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۲۱۲/۱۸۵۷۲ - د/۱۳۹۸/۴/۱۷ توضیح داده است که:

«قانونگذار به موجب ماده (۲۷۳) «قانون اصلاحی مالیات‌های مستقیم» مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ بیان داشته «تاریخ اجرای این قانون از اول سال ۱۳۸۱ خواهد بود و کلیه اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها از اول فروردین ماه سال ۱۳۸۰ به بعد باشد نیز از لحاظ ترتیب رسیدگی و نرخ مالیاتی مشمول این قانون خواهند شد. از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر به استثنای احکام مالیاتی در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوران برنامه مزبور و نیز ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و استفساریه مصوب ۱۳۷۴/۱/۲۱ قانون اخیرالذکر لغو می‌گردد. این حکم شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نیز می‌باشد» و از طرفی مطابق قسمت اخیر تبصره ماده ۵ «قانون ایجاد شهرهای جدید» مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶: «... سرمایه‌گذاری از منابع داخلی شرکت برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد.» از آنجا که منطوق ماده ۲۷۳ قانون اصلاحی مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ ناظر بر لغو کلیه قوانین و مقررات مغایر می‌باشد. بنابراین با توجه به اینکه «قانون ایجاد شهرهای جدید» مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ می‌باشد، مغایر ماده ۲۷۳ فوق‌الذکر قابل تسری به کلیه مواد قانونی مغایر با آن قانون، از جمله ترجیح مندرج در تبصره ذیل ماده ۵ آن قانون در خصوص منظور نمودن سرمایه‌گذاری از منابع داخلی شرکت شهرهای جدید برای ایجاد فضای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و... به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت به عنوان پیش‌پرداخت مالیات‌های قطعی شده نیز خواهد بود. چرا که ترجیح مقرر در ماده اخیرالذکر در نهایت نوعی معافیت مالیاتی برای شرکت‌های مذکور محسوب گردیده که با روح و مقررات «قانون اصلاحی مالیات‌های مستقیم» منافات دارد، با توجه به مراتب

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، رأی یادشده در قسمتی تسری ابطال مقرره‌های ابطال شده به زمان تصویب لغو شد و مقرره مورد اعتراض از زمان صدور رأی هیأت عمومی ابطال شد.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۲ شماره پرونده: ۹۸۰۳۰۰۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

درخواست‌کننده: رئیس دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت و خواسته: اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان

عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ نسبت به رأی شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹ - ۱۳۹۷/۷/۱۷

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

گردش کار: ۱- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به موجب نامه شماره ۱۰۰/۹۰۳-۱۰

۱۳۹۷/۷/۲۴ به رئیس دیوان عدالت اداری اعلام کرده است که:

«با سلام و احترام

همان گونه که استحضار دارید هم زمان با اجرای طرح تحول نظام سلامت در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، این وزارت نسبت به ساخت و تجهیز مراکز درمانی معتناهایی در قالب بیمارستان و دیگر مراکز بهداشتی درمانی و بهداشتی در سراسر کشور، بالاخص مناطق محروم و دورافتاده و شهرهای کوچک اقدام نموده که راه‌اندازی این مراکز مستلزم به کارگیری نیروی انسانی متخصص (اعم از کادر درمانی و اداری) بوده و این مهم نیز پس از اخذ مجوز به کارگیری از سازمان امور اداری و استخدامی کشور و برگزاری آزمون‌های استخدامی و به کارگیری نیروهای جوان و تحصیل کرده در مراکز بهداشتی درمانی کشور به سرانجام رسیده و مراکز یاد شده با هدف خدمات‌رسانی به آحاد مردم و تحقق اهداف درمانی و بهداشتی نظام سلامت فعالیت خود را در اقصی نقاط کشور آغاز نموده‌اند. با توجه به اینکه ارائه خدمت در مراکز بهداشتی درمانی به لحاظ نوع وظیفه با فعالیت در سایر سازمان‌ها و مراکز اداری متفاوت بوده و مراجعین به مراکز بهداشتی و درمانی نیز از لحاظ جسمی و یا روحی متفاوت از مراجعین سایر سازمان‌ها می‌باشند، اقتضا دارد نیروهای این مراکز، دلسوز، آشنا به محیط، زبان و آداب و رسوم منطقه و بدون هرگونه نگرانی و استرس از بابت دوری از خانواده و یا شرایط خانوادگی مربوطه باشند تا نسبت به ارائه خدمت به بهترین کیفیت اقدام نمایند. بدیهی است با توجه به شرایط جامعه و خیل عظیم فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و درخواست‌های بی شمار، به تجربه ثابت گردیده که در اغلب موارد، نیروهای غیربومی بلافاصله پس از انجام امور استخدام و آرمش خاطر از تثبیت جایگاه و اختصاص پست، به بهانه‌های مختلف از جمله بیماری، مشکلات خانوادگی (مانند تبعیت از همسر، بیماری پدر و مادر، دوری از خانواده، تحصیل فرزندان و دیگر موارد) با نامه‌نگاری‌های متعدد و توسل به مراجع مختلف و مرخصی‌های طولانی مدت و غیره، متقاضی انتقال به شهر محل سکونت خانواده و یا شهرهای بزرگ گردیده و مراکز بهداشتی درمانی را با اختلال در خدمت‌رسانی مواجه نموده‌اند که استفاده از ظرفیت‌های قانونی موجود از جمله ماده ۱ قانون احکام دائمی توسعه دایر بر تجویز مصوبات استخدامی دانشگاه‌ها توسط هیأت امنای مربوطه بهترین شیوه و راه‌کار برای جلوگیری از سوء استفاده‌های مزبور بوده و تضمین‌کننده برقراری عدالت استخدامی در محدوده مناطق محروم خواهد بود.

دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی نیز با اختیار قانونی حاصل از قوانین برنامه‌های توسعه نسبت به تنظیم دستورالعمل اجرایی برگزاری آزمون‌های استخدامی موضوع ماده ۳۳ آیین‌نامه اداری استخدامی و تشکیلاتی کارکنان غیر هیأت علمی اقدام و دستورالعمل مذکور به تصویب هیأت امنای تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی رسیده و توسط وزیر دستگاه مورد ابلاغ قرار گرفته است. بدیهی است دفترچه‌های راهنمای آزمون استخدامی دانشگاه‌های علوم پزشکی نیز بر پایه مصوبه هیأت امنای تنظیم و استخدام بر آن مبنا صورت گرفته است. با توجه به مطالب پیش گفت یکی از نکاتی که در دستورالعمل اجرایی برگزاری آزمون‌های استخدامی مورد توجه و دقت عمل هیأت امنای دانشگاه‌های علوم پزشکی قرار گرفته به کارگیری نیروی بومی برای مراکز درمانی مربوطه بوده و بر این اساس، در مواردی که محل مورد تقاضای خدمت متقاضی روستا باشد اولویت با داوطلب بومی روستا و در صورت نبود داوطلب بومی روستایی به ترتیب بومی شهرستان و سپس استان پیش‌بینی شده است.

متأسفانه متعاقب اعتراض گروهی از داوطلبین سایر دستگاه‌های دولتی به شیوه بومی‌گزینی در آزمون‌های استخدامی، متقاضیان استخدام در مراکز وابسته به وزارت بهداشت نیز با استناد به دلایلی از جمله بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی در آن مرجع درخواست ابطال بند ناظر بر بومی‌گزینی در دفترچه راهنمای ثبت‌نام آزمون استخدام دانشگاه‌های علوم پزشکی را نموده‌اند که علی‌رغم ارائه لایحه دفاعیه، مراجعه نمایندگان این وزارت به معاونین آن مرجع و ارائه توضیحات لازم قانونی، پیگیری مکرر نماینده این وزارت به منظور دعوت در

هزینه‌ها به موجب حکم قانون را به عنوان هزینه‌های قابل قبول تلقی نموده است، بر همین مبنا در قانون تنقیح قوانین مالیاتی نام قانون احداث پروژه‌های عمرانی... نیز جزء موارد منسوخه صریح و ضمنی ذکر نشده است.

ماده ۱۴۷ قانون مالیات‌های مستقیم مقرر می‌دارد: «ماده ۱۴۷- هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به شرحی که ضمن مقررات این قانون مقرر می‌گردد عبارت است از هزینه‌هایی که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرأ مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصابهای مقرر باشد. در مواردیکه هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصابهای مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به موجب قانون و یا مصوبه هیأت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.»

۵- ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید مغایرتی با اصل پنجاه و یکم (۵۱) قانون اساسی به نحوی که در دادخواست شماره پرونده ۹۸۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۲۵۸۶ ذکر شده، ندارد. توضیح آن که اولاً ماده (۵) ناظر به معافیت مالیاتی نیست و ثانیاً حتی اگر هم بر فرض محال، ناظر به معافیت مالیات باشد با تصویب قانونگذار در زمره مصادیق حکم اخیر اصل پنجاه و یکم (۵۱) قرار می‌گیرد و مغایرتی متصور نیست. توجه به این نکته ضروری است که بنا بر اصل پنجاه و یکم (۵۱) قانون اساسی نیز معافیت‌های مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم سال ۱۳۴۵ لغو نگردیده است. علاوه بر اینکه مطابق قانون دیوان عدالت اداری امکان صدور رأی جدید توسط دیوان عدالت اداری به خصوص با توجه به مواردی که نوعاً ذکر شده از جمله قانون تنقیح قوانین مالیاتی وجود دارد.

۶- در رأی صادره از سوی هیأت تخصصی دیوان عدالت اداری قانون تنقیح قوانین مالیاتی مورد توجه قرار نگرفته است و منافات نداشتن حکم ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید با قسمت اخیر ماده (۱۴۷) قانون یاد شده، هزینه‌های موضوع این ماده جزء هزینه‌های قابل قبول تلقی می‌گردد اشاره‌ای نگردیده است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند به موجب قسمت اخیر تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶: «سرمايه‌گذاري از منابع داخلي شركت براي ايجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد»، ولی بر مبنای ماده ۲۷۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی مقرر شده: «از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر به استثنای احکام مالیاتی مقرر در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوران برنامه مزبور و نیز ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و استفساریه مصوب ۱۳۷۴/۱/۲۱ قانون اخیرالذکر لغو می‌گردد»، لذا با توجه به عدم پیش‌بینی معافیت مقرر در قسمت اخیر تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید در قانون مالیات‌های مستقیم، حکم مقرر در تبصره مذکور با وضع ماده ۲۷۳ قانون مالیات‌های مستقیم نسخ شده و این امر در بخشنامه شماره ۱۳۹۶/۱۱/۲ - ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ ص - ۲۰/۱۵۴۲۸ سازمان امور مالیاتی کشور و دادنامه شماره ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ - ۲۲۸ - ۱۳۹۶/۱۱/۲ ص - ۲۰/۱۵۴۲۸ هیأت تخصصی اقتصادی مالی دیوان عدالت اداری نیز مورد تأیید قرار گرفته است. بنا بر مراتب مصوبه شماره ۱۷۳۰۸۵/ت/۱۷۳۰۸۵ هـ - ۱۳۹۷/۱۲/۲۲ هیأت وزیران و بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۱۴ - ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور که متضمن تأیید مجدد معافیت مقرر در قسمت اخیر تبصره ماده ۵ قانون ایجاد شهرهای جدید است، خلاف قانون و خارج از اختیار وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۳۰۰۵

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به رأی شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹ - ۱۳۹۷/۷/۱۷»

نسبت به رأی مذکور را به رئیس دیوان عدالت اداری پیشنهاد می‌کند و استدلال مصرح در نامه معاونت نظارت و بازرسی به قرار زیر است:

«حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای بهرامی

رئیس محترم دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً در خصوص نامه شماره ۷۹۷۴، ۳۸۹۲، ۱۲۴۶۸۳ موضوع درخواست وزارت بهداشت مبنی بر تقاضای اعمال ماده ۹۱ قانون دیوان به استحضار می‌رساند:

۱- موضوع رأی مورد نظر «ابطال بند ۳ از بند ۲ مربوط به شرایط بومی بودن مربوط به قسمت امتیازات و سهمیه‌های قانونی از دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون استخدامی دانشگاه‌های علوم پزشکی مصوب ۱۳۹۵» می‌باشد و هیأت عمومی با در نظر گرفتن بند ۹ از اصل ۳ قانون اساسی مبنی بر رفع تبعیضات ناروا، حکم به ابطال مقررات مورد شکایت از تاریخ تصویب صادر می‌کند.

۲- ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، اثر ابطال مصوبات را از زمان صدور رأی هیأت عمومی می‌داند اما در دو مورد قائل به استثناء است، مصوبات خلاف شرع و جلوگیری از تضییع حقوق اشخاص، اگر چه ماده ۱۳ رویکرد حمایتی از حقوق شهروندان مقرر شده و با عطف بامسابق نمودن اثر ابطال به زمان تصویب مصوبه در پی حمایت بوده اما لازم به ذکر است در خصوص مجرای این ماده باید به اوضاع و احوال موجود در هر قضیه توجه نمود.

۳- بنابراین با توجه به اینکه آزمون در سال ۱۳۹۵ برگزار گردیده و رأی وحدت رویه شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹ - ۱۳۹۷/۷/۱۷ صادر شده و با در نظر گرفتن این امر که در مدت ۲ سال، کلیه فرایندهای استخدامی صورت گرفته و افراد در پست‌های خود استقرار یافته‌اند، اعمال اثر ابطالی از زمان تصویب مصوبه، سبب برهم خوردن نظم استخدامی و از بین بردن امنیت شغلی شاغلین می‌گردد این امر برخلاف حقوق مکتسبه است.

۴- با در نظر گرفتن اثر ابطال از زمان تصویب مصوبه (سال ۱۳۹۵) و عدم توجه به امتیاز بومی، باز هم مشخص نیست که آیا افرادی غیر از شاغلین در حال حاضر، در آزمون پذیرفته گردند چرا که به موجب ماده ۴۴ قانون مدیریت خدمات کشوری، ورود به خدمت دولت، علاوه بر قبولی در آزمون کتبی، نیازمند شرایط دیگری است. در نهایت به نظر می‌رسد، ذکر قید «ابطال از زمان تصویب مصوبه» در متن رأی هیأت عمومی اثر کاملاً مغایر با هدف و فلسفه ماده ۱۳ قانون دیوان دارد. با در نظر گرفتن جهات فوق، پذیرش اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری پیشنهاد می‌گردد.

۵- به موجب رأی وحدت رویه هیأت عمومی مورخ ۱۳۹۸/۴/۱۸ با اعمال ماده ۱۳ در موضوع مشابه بر همین استدلال فوق موافقت نگردیده است. مراتب جهت هرگونه دستور به حضور ایفاد می‌گردد.»

۴- رئیس دیوان عدالت اداری پس از ملاحظه گزارش معاونت نظارت و بازرسی دیوان عدالت اداری موضوع را جهت بررسی به هیأت تخصصی مربوطه ارجاع می‌کند و پس از ملاحظه نظر اکثریت هیأت تخصصی فرهنگی، آموزشی و پزشکی در هاشم گزارش مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۰ مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری در اجرای ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ موضوع را به هیأت عمومی ارجاع می‌کند.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه اولاً: بر اساس ماده ۴۳ قانون مدیریت خدمات کشوری دستگاه‌های اجرایی می‌توانند شرایطی علاوه بر شرایط عمومی استخدام در آزمون‌های استخدامی منظور نمایند و اولویت در آزمون برای داوطلبان بومی از مقررات سابق استخدامی بوده است بنابراین قید اولویت بومی از اختیارات دستگاه‌های اجرایی است.

ثانیاً: با عنایت به اینکه امکانات آموزشی در شهرهای مختلف متفاوت است و معمولاً در مناطق محروم از مناطق برخوردار این امکانات کمتر می‌باشد، بنابراین شرط اولویت در استخدام برای متقاضیان بومی منطبق با عدالت استخدامی و برابری فرصت‌ها مصرح در ماده ۴۱ قانون مدیریت خدمات کشوری بوده، از طرفی با در نظر گرفتن اثر ابطال از تاریخ تصویب و عدم توجه به شرط بومی بودن مشخص نمی‌باشد که آیا افرادی غیر از شاغلین که بومی نبوده در حال حاضر در آزمون پذیرفته شوند همچنین با توجه به برگزاری آزمون و انتقال پذیرفته شدگان، اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری از حیث رعایت نظم عمومی نیز مواجه با خدشه است و به موجب ماده ۴۴ قانون مدیریت خدمات کشوری ورود به خدمت

هیأت تخصصی و هیأت عمومی برای ادای توضیحات و همچنین درخواست اینجانب در همایش علمی و کاربردی دفاتر حقوقی و جلسه اختصاصی برگزار شده با جناب عالی و همکاران دائر بر اینکه این وزارت و کشور را در راستای اجرای طرح تحول نظام سلامت یاری رسانده و با توجه به استنادات قانونی و دلایل تخصصی از صدور رأی به ابطال بومی‌گزینی در آزمون‌های استخدامی دانشگاه‌های علوم پزشکی جلوگیری گردد، متأسفانه در هیچ یک از جلسات هیأت عمومی و هیأت تخصصی از این وزارت برای اعلام توضیحات دعوت نگردیده و علی‌رغم پیگیری نماینده این وزارت دایر بر اطلاع از تاریخ طرح موضوع در هیأت عمومی نیز اطلاع‌رسانی لازم به این وزارت برای حضور در هیأت عمومی نگردیده است.

در این راستا و بر اساس مصوبات هیأت امناء تنها مغایرت قانونی بین مصوبات هیأت امناء و مقررات دیگر از جمله اصول قانون اساسی وجود ندارد بلکه بومی‌گزینی در شرایط موجود، عین صواب و نزدیک‌ترین راه به اجرای بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی در جهت رفع تبعیض ناروا و ایجاد امکانات عادلانه در جهت گزینش نیروهای مورد نظر می‌باشد که متأسفانه با صدور رأی دیوان عملاً تمامی بیمارستان‌های تازه تاسیس این وزارت که با نیروهای استخدام شده بومی مشغول به خدمت‌رسانی در مناطق محروم کشور بوده‌اند عملاً فلج گردیده و خدمت‌رسانی به بیماران دچار معضل و مشکل فراوان گردیده، کما اینکه قبل تر نیز با دستورهای موقت صادره از شعبات آن مرجع به کارگیری نیرو در بیمارستان‌ها متوقف گردیده بود و بیمارستان‌های کشور عملاً از ارائه خدمت بازمانده بودند. بر این اساس و با توجه به اینکه رأی هیأت عمومی بدون توجه به قوانین و مقررات توسعه و مصوبات هیأت امناء دانشگاه‌ها صادر گردیده است بدو تقاضای توقف اجرای رأی صادره و سپس درخواست اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و بررسی مجدد موضوع با دعوت از نمایندگان این وزارت را دارد. رجاء واثق دارم که جناب عالی نیز به هیچ وجه موافق با ایجاد خلل و کندی و بی‌انگیزگی در روند خدمت‌رسانی در راستای تحقق اهداف نظام سلامت در اقصی نقاط کشور به ویژه مناطق محروم و غیربرخوردار نبوده و یاور دستگاه‌های اجرایی در جهت خدمت‌رسانی به مردم محروم کشور با استفاده از نیروهای منطقه می‌باشید.»

۲- متن رأی شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹ - ۱۳۹۷/۷/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به قرار زیر است:

«الف: نظر به اینکه قائم‌مقام دبیر شورای نگهبان قانون اساسی به موجب نامه شماره ۱۳۹۶/۱۱/۳ - ۹۶/۱۰/۲/۴۰۴۸ اعلام کرده است که جزء ۲ از بند (ج) [جزء یک از بند ۲ قسمت (ج)] مصوبه مورد شکایت توسط فقهای شورای نگهبان خلاف شرع تشخیص نشده است، بنابراین در اجرای حکم تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و تبعیت از نظر فقهای شورای نگهبان رأی به عدم ابطال مصوبه مورد اعتراض از بُعد ادعای مغایرت با موازین شرعی صادر می‌شود.

ب: با توجه به اینکه به موجب بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در تمام زمینه‌های مادی و معنوی از جمله وظایفی است که دولت برای تحقق آن باید همه امکانات خود را به کار برد و اصل ۲۸ قانون اساسی نیز مقرر داشته: «دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید» و اعطای امتیاز و اولویت استخدامی برای اشخاص بومی در هیچ یک از قوانین کشور لحاظ نشده است و امتیاز بومی بودن از یک طرف، امتیاز خاص برای بخشی از افراد جامعه و از طرفی ایجاد محدودیت و محرومیت برای بخش دیگری از افراد جامعه در این زمینه به وجود می‌آورد و از این حیث نیاز به تصریح قانونگذار دارد و آراء متعددی نیز از سوی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اعمال امتیاز و اولویت برای افراد بومی در استخدام‌های دولتی را خلاف قانون اعلام کرده است، بنابراین مقرره مورد شکایت اولاً: به جهت اینکه برای افراد بومی در جهات مختلف اولویتهای استخدامی قائل شده و حتی باعث محرومیت داوطلبان مناطق محروم از دسترسی به فرصتهای شغلی در مناطق برخوردار شده است و با پیش‌بینی «بومی محل مورد تقاضا» حتی برای داوطلبان واجد شرایط روستایی جهت استخدام در شهرهای مجاور روستا محدودیت ایجاد کرده است، مغایر با قانون تشخیص داده می‌شود. ثانیاً: اقدام کارگروه استخدام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که مغایر با دستورالعمل‌های برگزاری آزمون‌های استخدامی که نوع سومی از امتیاز بومی برای استخدام را تحت عنوان «بومی محل مورد تقاضا» در دفترچه آزمون استخدامی مقرر داشته است، خارج از حدود اختیار مرجع تصویب‌کننده تشخیص داده می‌شود در نتیجه مقررات مورد شکایت مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.»

۳- معاون نظارت و بازرسی دیوان عدالت اداری به موجب گزارش شماره ۷۹۷۴، ۳۸۹۲، ۱۲۴۶۸۳ - ۱۳۹۸/۴/۲۶ اعمال ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

دولتی علاوه بر قبولی در آزمون کتبی نیازمند شرایط دیگری است، با این اوصاف در رأی شماره ۱۶۲۷ الی ۱۶۲۹ - ۱۳۹۷/۷/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال مقرر شده از زمان تصویب مغایر با هدف و فلسفه ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری است و با اعمال حکم مقرر در ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رأی یاد شده هیأت عمومی در قسمت تسری ابطال مقرر ابطال شده به زمان تصویب لغو می‌شود و مقرر مورد اعتراض از زمان صدور رأی هیأت عمومی ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۰۴۰۱

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ - ۱۳۹۶/۳/۶ معاونت امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۳ شماره پرونده: ۹۸۰۰۴۰۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکتی: شرکت طرح بتن نقش جهان با وکالت آقایان حسن محبوب و اسماعیل قاسمی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ - ۱۳۹۶/۳/۶ معاونت

امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی و ابطال نامه‌های شماره ۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ - ۱۳۹۶/۵/۳، ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ - ۱۴۱/۹۷/۱۱۸ و ۱۳۹۷/۱/۱۸ - ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۳۴ - ۱۳۹۷/۶/۳ اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان

گردش کار: آقایان حسن محبوب و اسماعیل قاسمی به وکالت از شرکت طرح بتن

نقش جهان به موجب دادخواستی واحد و لویج تکمیلی ابطال بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ -

۱۳۹۶/۳/۶ معاونت امور مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی و ابطال نامه‌های

شماره ۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ - ۱۳۹۶/۵/۳، ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ - ۱۴۱/۹۷/۱۱۸ و ۱۳۹۷/۱/۱۸ - ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۳۴ -

۱۳۹۷/۶/۳ اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین

خواسته اعلام کرده‌اند که:

«به استحضار می‌رساند طرف شکایت بدون التفات به موازین قانونی بالاخص قانون

نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه‌های اجرایی آن قانون مبادرت به صدور نامه‌هایی

نموده که در ابتدا طی نامه مورخ ۱۳۹۶/۵/۳ تحت شماره ۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ شرکت موکل را

تا اطلاع ثانوی از سیستم ثبت ظرفیت حذف نموده و سپس طی نامه شماره ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ -

۱۳۹۷/۱/۱۸ نسبت به تقلیل پایه و ظرفیت از پایه دو به پایه سه اقدام نموده و نهایتاً

طی نامه شماره ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۳۴ - ۱۳۹۷/۶/۳ کلاً شرکت موکل را از سیستم ثبت ظرفیت

حذف و با این اقدامات خلاف قانون، موجبات تعطیلی شرکت و ورود ضرر و زیان جبران‌ناپذیر

به شرکت را فراهم نموده به گونه‌ای که شرکت نیروهای خود را اخراج و در معرض ورشکستگی

قرار گرفته است. در این راستا:

پس از تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به استناد

ماده ۴۲ قانون مذکور از طرف هیأت وزیران و ابلاغ آن به شماره ۱۳۳۳۷۹/ت/۱۷۴۹۶هـ -

۱۳۷۵/۱۱/۲۸ و با توجه به متن صریح ابتدای ماده ۸۵ آیین‌نامه مذکور که اشعار می‌دارد:

«شورای انتظامی استان مرجع رسیدگی به شکایات و دعاوی اشخاص حقیقی و حقوقی

در خصوص تخلفات حرفه‌ای، انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردان‌های فنی عضو نظام

مهندسی استان و یا دارندگان (پروانه اشتغال) می‌باشد» و با اعمال ماده ۹۱ آیین‌نامه اجرایی

قانون مذکور بر اساس مصادیق تخلف انضباطی و حرفه‌ای و صلاحیه‌های آن و انطباق آن

با مجازات‌های انتظامی مندرج در ماده ۹۰ آیین‌نامه اجرایی قانون از درجه ۱ الی ۶

(اخطار، توبیخ، محرومیت موقت، محرومیت دائم و نهایتاً ابطال پروانه اشتغال به کار

اشخاص حقیقی و حقوقی) اعمال قانون از ناحیه شورای انتظامی نظام مهندسی نسبت به

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی دارای پروانه اشتغال صورت می‌پذیرد لذا می‌توان نتیجه گرفت

تنها معیار و مرجع رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای و انضباطی اشخاص حقیقی و حقوقی

مندرج در قانون و آیین‌نامه به تخلفات حرفه‌ای و انضباطی شورای انتظامی سازمان نظام

مهندسی استان است و هرگونه اعمال و اجرای تقلیل، تعلیق، حذف و یا ابطال پروانه

اشتغال به کار اشخاص حقیقی و حقوقی پس از احراز تخلفات به واسطه عدم اجرای مفاد

دستورالعمل مذکور، تنها از طریق مرجع شورای انتظامی قابلیت رسیدگی را دارا خواهد بود و خارج از آن تحت هیچ شرایط قانونی و آیین‌نامه‌ای متصور نیست و نخواهد بود و همچنین بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ - ۱۳۹۶/۳/۶ معاون وزیر در قسمت آخر مبنی بر اینکه «شخص خاطی اعم از حقیقی یا حقوقی به شورای انتظامی معرفی یا بندهای (ج) و (ح) ماده ۲۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵ درباره وی اعمال خواهد شد با تعلیق پروانه اشتغال به کار، دارنده آن تا رفع تعلیق مجاز به فعالیت بر اساس پروانه نمی‌باشد.» مغایر با ماده ۱۷ قانون نظام مهندسی ساختمان و مواد ۸۵ الی ۹۱ آیین‌نامه اجرایی آن که مرجع رسیدگی به تخلفات شورای انتظامی سازمان می‌باشد و مطابق بند (ج) ماده ۲۳ آیین‌نامه شخص وزیر حق تعلیق یا ابطال پروانه را دارد نه اداره کل انسانی پس از ارجاع تخلف شخص خاطی به وزیر و تشخیص شخص وزیر در خصوص احراز تخلف قابلیت بررسی و اعمال و اجراء خواهد داشت و همچنین مطابق ماده ۲۵ آیین‌نامه با توجه به ماده ۱۲۸۷ قانون مدنی پروانه اشتغال سندی دولتی است و کلیه آثار و تبعات آن را دارد و ابطال آن با تعلیق آن در مرجع قضایی یا شبه قضایی امکان‌پذیر است و مدیران چنین حقی ندارند. بنابراین وزارت راه و شهرسازی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن به غیر از تخطی وزیر اختیار تعلیق و ابطال پروانه اشتغال را ندارند. لذا درخواست ابطال بخشنامه در این قسمت و ابطال نامه‌های اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان مورد تقاضا است.»

متن مقررهای مورد اعتراض به شرح زیر است:

«الف - بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ - ۱۳۹۶/۳/۶ معاونت امور مسکن و ساختمان

(وزارت راه و شهرسازی):

مدیر کل محترم راه و شهرسازی استان (کلیه استان‌ها)

ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان (کلیه استان‌ها)

ریاست محترم سازمان نظام کاردانی ساختمان (کلیه استان‌ها)

با احترام، موارد زیر در خصوص فعالیت اشخاص دارای پروانه اشتغال به کار اعم از حقیقی یا حقوقی اعلام می‌گردد. مقتضی است دستور فرمایند مراتب برای اجرا و اعلام به مهندسان و اعضای سازمان‌های آن استان ابلاغ شود: هر زمان در خصوص اشخاص دارای پروانه اشتغال به کار مهندسی یا کاردانی، برای وزارت راه و شهرسازی محرز شود که:

الف - اسامی یا فعالیت مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره و شاغلان در شخص حقوقی صوری است.

ب - پذیرش تعهد یا کارها یا تأییدیه‌ها به صورت صوری انجام شده است.

پ - برگ‌های تعهد، صورتجلسات یا تأییدیه‌ها به صورت سفید امضاء یا غیر واقعی بوده است.

ت - مهر شخص حقیقی به شخص حقوقی یا اشخاص غیر واگذار شده است.

ث - پروانه اشتغال اشخاص حقیقی بدون کار و فعالیت واقعی به شخص حقوقی واگذار یا اجاره داده شده یا فروخته شده است.

ج - شخص حقوقی تغییرات ثبتی را در مهلت مقرر در این شیوه‌نامه به مراجع مربوط اعلام نکرده است.

چ - شخص حقیقی یا حقوقی بدون دلیل موجه از ارائه خدمات خودداری می‌کند.

ح - شخص حقیقی یا حقوقی به هر دلیل شرایط احراز صلاحیت را از دست داده است.

خ - ارائه خدمات طراحی، نظارت یا پیمانکاری یا سایر خدمات مهندسی ساختمان یا مداخله در این امور یا واسطه شدن در انجام این خدمات برای سایر مهندسان و اشخاص حقیقی یا حقوقی توسط شخص حقیقی یا حقوقی یا اشخاص امتیاز آور شخص حقوقی صورت گرفته است.

شخص خاطی اعم از حقیقی یا حقوقی به شورای انتظامی معرفی یا بندهای (ج) و

(ح) ماده ۲۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۵

درباره وی اعمال خواهد شد. با تعلیق پروانه اشتغال به کار، دارنده آن تا رفع تعلیق مجاز

به فعالیت بر اساس پروانه نمی‌باشد. - معاون وزیر

ب - نامه شماره ۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ - ۱۳۹۷/۱/۱۸ اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان:

جناب آقای مهندس عموشاهی

ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان

موضوع: حذف آزمایشگاه طرح بتن نقش جهان از سیستم ثبت عملکرد آزمایشگاه‌ها

با سلام و احترام؛ پس از حمد خدا و درود و صلوات بر محمد و آل محد (ص)؛

احتراماً با عنایت به بازدید کارگروه خدمات آزمایشگاهی در مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ از

آزمایشگاه طرح بتن نقش جهان به شماره پروانه اشتغال ۰۰۰۳۷ - ۲۰ - ۱۸ و وجود تخلفات و

ایرادات به استناد صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۳ کارگروه خدمات آزمایشگاهی مقتضی است

دستور فرمایید تا اطلاع ثانوی آزمایشگاه مذکور، از سیستم ثبت ظرفیت حذف گردد. - مدیرکل

راه و شهرسازی استان اصفهان

رأی هیأت عمومی

الف: با توجه به اینکه تعلیق یا لغو پروانه مطابق با بند (ج) ماده ۲۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور از اختیارات وزیر راه و شهرسازی است و معاون وزیر در این خصوص فاقد اختیار است، بنابراین بخشنامه شماره ۹۸۳۲/۴۰۰ - ۱۳۹۶/۳/۶ معاون امور مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی در بخش پایانی مبنی بر تعلیق پروانه اشتغال به کار متخلفین، خارج از اختیار معاون وزیر راه و شهرسازی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

ب - موضوع نامه‌های ۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ - ۱۳۹۶/۵/۳، ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ - ۱۳۹۷/۱/۱۸ و ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۳۴ - ۱۳۹۷/۶/۳ در خصوص حذف آزمایشگاه شرکت از سیستم ظرفیت و تقلیل پایه و ظرفیت شرکت از پایه ۲ بتن به پایه ۳ بتن، از مصادیق مقررات موضوع ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری محسوب نمی‌شود، بنابراین برای رسیدگی به تقاضای ابطال نامه‌های مذکور شعبه دیوان عدالت اداری شایستگی رسیدگی دارد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۰۷۶۰ ۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۶ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال تبصره ۵ تعرفه شماره ۱۲ عوارض سال ۱۳۹۸ شورای اسلامی شهر محلات» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۶ شماره پرونده: ۹۸۰۰۷۶۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای رضا علیخانی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۵ تعرفه شماره ۱۲ عوارض سال ۱۳۹۸ شورای اسلامی شهر محلات

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال تعرفه شماره ۱۲ و تبصره‌های ۲، ۳ و ۵ آن مصوب شورای اسلامی شهر محلات را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«با سلام و احترام، در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ابطال تعرفه شماره ۱۲ عوارض سال ۱۳۹۸ شهرداری محلات و تبصره‌های شماره ۲، ۳ و ۵ آن تعرفه در خصوص اخذ عوارض ارزش افزوده تغییر کاربری از آن حیث که مواردی را علاوه بر مصوبات کمیسیون ماده ۵ مشمول دانسته و اخذ عوارض ورود به محدوده و اخذ عوارض مضاعف از املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها که مغایر با آرای ۱۸۳۶ و ۱۸۳۷ - ۱۳۹۷/۱۱/۹ و بند ۴ و ۹ دادنامه ۱۸۴۷ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ و ۱۴۴۷ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ و ۴۳۷ - ۴۳۸ مورخ ۱۳۸۶/۶/۲۵ می‌باشد را استدعا دارم. در عنوان تعرفه شماره ۱۲ عوارض سال ۱۳۹۸ شهرداری محلات آورده شده است: «عوارض ارزش افزوده اقتصادی و مزایای کاربری‌های جدید که بر اساس طرح‌های توسعه شهری (طرح جامع و تفصیلی) و یا پس از صدور مجوز توسط کمیسیون ماده ۵ ایجاد می‌گردد.» که به واسطه این تعرفه، عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری به کلیه تغییراتی که در طرح جامع و تفصیلی فعلی نسبت به طرح جامع و تفصیلی سابق صرفاً به استناد تصویب طرح و نه اجرای طرح در کاربری‌ها ایجاد شده است بدون آن که اثر تصویب این طرح‌ها در افزایش یا کاهش ارزش افزوده املاک صرفاً بر اثر تصویب طرح مد نظر قرار گیرد تسری داده شده است.

مطابق بند ۳ ماده ۱ قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی مصوب سال ۱۳۵۲، طرح تفصیلی عبارت از طرحی است که بر اساس معیارها و ضوابط کلی طرح جامع شهر، نحوه استفاده از زمین‌های شهری در سطح محلات مختلف شهر و موقعیت و مساحت دقیق زمین برای هر یک از آنها تعیین می‌شود مالکین املاک در زمان صدور پروانه ساختمانی براساس طرح تفصیلی جدید مطابق مقررات ملزم به پرداخت عوارض صدور پروانه ساختمانی بر اساس کاربری مصوب می‌باشند و مستفاد از بند (الف) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، در صورتی شهرداری مجاز به اخذ عوارض ارزش افزوده از املاک و اراضی می‌باشد که ارزش افزوده

ج - نامه شماره ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ - ۱۳۹۶/۵/۳ اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان:

ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان

موضوع: تقلیل پایه بتن شرکت طرح بتن نقش جهان

با سلام و احترام؛

پس از حمد خدا و درود و صلوات بر محمد و آل محمد (ص)؛ پیرو بازدید کارگروه خدمات آزمایشگاه‌ها در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۵ از آزمایشگاه شرکت طرح بتن نقش جهان، با عنایت به نقص وسایل و تجهیزات مربوطه دستور فرمایید به استناد تبصره ذیل بند ۷ ماده ۲ دستورالعمل تشخیص صلاحیت و صدور پروانه اشتغال به کار شرکت‌های خدمات فنی آزمایشگاهی شماره ۵۵۷۴۵/۴۰۰/۹۱ - ۱۳۹۱/۹/۱۱ نسبت به تقلیل پایه و ظرفیت شرکت یاد شده از پایه دو بتن به پایه سه بتن در سامانه ثبت ظرفیت آزمایشگاه‌ها اقدام گردد.

- رئیس اداره نظام مهندسی و مقررات ملی ساختمان و توسعه فناوری‌های نوین ساخت

د - نامه شماره ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۳۴ - ۱۳۹۷/۶/۳ اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان:

جناب آقای مهندس ربانفرد

ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان

حذف شرکت آزمایشگاه طرح بتن نقش جهان

با سلام و احترام، پس از حمد خدا و درود و صلوات بر محمد و آل محمد (ص)،

پیرو نامه ارسال شده به شرکت‌های طرح بتن نقش جهان به شماره ۱۹۸۹۱/۹۷/۱۴۱ - ۱۳۹۷/۴/۱۲ در خصوص معرفی جایگزین عضو تمام‌وقت و امتیاز آور شرکت تا تاریخ ۱۳۹۷/۴/۱۲ که تاکنون محقق نگردیده است و با عنایت به بازدید کارگروه خدمات فنی آزمایشگاهی

در مورخ ۱۳۹۷/۴/۱۹ از آزمایشگاه طرح بتن نقش جهان به شماره پروانه اشتغال ۱۸ - ۲۰ و وجود معایب و ایرادات به استناد صورتجلسه مورخ ۱۳۹۷/۴/۱۹ کارگروه خدمات فنی آزمایشگاهی، مقتضی است دستور فرمایید، آزمایشگاه مذکور از سیستم ثبت ظرفیت به طور کامل حذف گردد. - سرپرست اداره توسعه مهندسی و نظارت بر مقررات ملی و کیفیت ساختمان»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان به موجب لایحه

شماره ۱۱/۹۸/۱۹۲۷۷ - ۱۳۹۸/۴/۲ توضیح داده است که:

«به استناد ماده ۳۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مسئولیت نظارت عالی بر اجرای ضوابط و مقررات شهرسازی و مقررات ملی ساختمان در طراحی و اجرای تمامی ساختمان‌ها و طرح‌های شهرسازی و عمرانی شهری که اجرای ضوابط و مقررات مزبور در مورد آنها الزامی است، بر عهده وزارت راه و شهرسازی خواهد بود.

اولاً: بر اساس دستورالعمل شرکت‌های خدمات فنی و آزمایشگاهی به شماره ۵۵۷۴۵/۴۰۰/۹۱ - ۱۳۹۱/۹/۱۱ شرکت‌های خدمات فنی و آزمایشگاهی عضو حقوقی بوده و هویت حرفه‌ای خود را

از اعضای دارای صلاحیت وفق دستورالعمل اتخاذ می‌نمایند و هدف قانونگذار در ماده ۴ و

ماده ۳۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان جلوگیری از ارائه خدمات مهندسی توسط

اشخاص فاقد صلاحیت می‌باشد.

ثانیاً: مطابق بند ۲-۷ دستورالعمل شرکت‌های خدمات فنی و آزمایشگاهی وسایل و

تجهیزات آزمایشگاهی مورد نیاز به عنوان ابزار لازم و ضروری به منظور صحت و اصالت

انجام آزمایش‌ها از ارکان لازم جهت ارائه خدمات فنی و آزمایشگاهی می‌باشد که با توجه

به ارزش ریالی نسبتاً بالای بسیاری از وسایل و تجهیزات متأسفانه تعدادی از شرکت‌ها صرفاً

به انحاء مختلفی در زمان صدور اولیه پروانه اشتغال به کار، آزمایشگاه را تجهیز و پس از آن

اقدام به خارج نمودن تجهیزات می‌نمایند.

شایان ذکر است شرکت طرح بتن نقش جهان به دفعات تغییرات اساسنامه شرکت

را به اداره کل راه و شهرسازی استان اعلام ننموده است که بر اساس تبصره ماده ۱۰

آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، وزارت راه و شهرسازی می‌تواند

حسب مورد پروانه اشتغال مدیران یا شخصیت حقوقی یا هر دو را لغو نماید که به استناد

اختیارات مصرح وفق بخشنامه شماره ۴۰۰/۶۱۴۱۷ - ۱۳۹۴/۱۱/۷ طی مکاتبات شماره

۱۴/۹۶/۲۳۵۰۷ - ۱۳۹۶/۵/۳ و ۱۴۱/۹۷/۹۴۰ - ۱۳۹۷/۱/۱۸ و ۱۳۹۷/۶/۳ - ۱۴۱/۹۷/۳۵۹۴۳

نسبت به رعایت ضوابط و مقررات قانونی اقدام نموده است. در پایان با توجه به ادعای

شاکي در خصوص اخذ استرداد از وزارت متبوع توسط این اداره کل لازم به ذکر است در

راستای اجرای نامه شماره ۴۰۰/۶۱۴۱۷ - ۱۳۹۴/۱۱/۷ وزارت متبوع مبنی بر ارسال

گزارش نحوه سلب صلاحیت و یا ابطال پروانه اشخاص حقیقی و حقوقی، این اداره کل

طی نامه شماره ۱۱/۹۷/۳۷۲۲۵ - ۱۳۹۷/۶/۱۰ صرفاً به منظور ارسال گزارش به وزارت متبوع

ایفاد گردیده است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان

عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی

با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند طبق آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری عوارض ارزش افزوده ناشی از طرح‌های توسعه شهری و تغییر کاربری در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی تشخیص نشده است لکن طبق ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان توسط کمیسیون مندرج در آن انجام می‌شود و تعیین عوارض ارزش افزوده برای املاک یا اراضی قبل از طرح در کمیسیون ماده ۵ یا بدون اخذ مجوز از مراجع ذیربط قانونی مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است. بنابراین اطلاق تبصره (۵) تعرفه شماره (۱۲) تحت عنوان عوارض ارزش افزوده اقتصادی و مزایای کاربری‌های جدید که بر اساس طرح‌های توسعه شهری (طرح جامع و طرح تفصیلی) و یا پس از صدور مجوز توسط کمیسیون ماده ۵ ایجاد می‌گردد مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۲۲۶۹

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۷ با موضوع: «ابطال بند ۲ نامه شماره ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۷ شماره پرونده: ۹۸۰۲۲۶۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۲ نامه شماره ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران

معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال بند ۲ نامه شماره ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران را خواستار شده و

در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام، به استحضار می‌رساند در ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم صراحتاً

معافیت «درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیرانتفاعی» ذکر شده. در ماده ۱

آیین‌نامه اجرایی این ماده نیز ذکر شده که: «درآمد مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه،

فنی و حرفه‌ای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی حاصل از تعلیم و تربیت شامل

کلیه درآمدهای مرتبط با تعلیم و تربیت طبق مجوز صادر شده از وزارتخانه ذیربط می‌باشد.» و

در تبصره ۲ همین ماده آیین‌نامه نیز تصریح شده: «درآمدهای حاصل از برگزاری فعالیتهای

فرهنگی و سمینارها یا دوره‌های آموزشی اینگونه مؤسسات نیز مرتبط با فعالیت تعلیم و تربیت

محسوب می‌شود و از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.» علیرغم تمام این تصریحات، در بند دوم

نامه مورد اعتراض، مقرر گردیده که: «در بسیاری از موارد، مدارس غیرانتفاعی علاوه بر شهریه‌های

مصوب آموزش و پرورش، وجوه دیگری تحت عنوان شهریه کلاسهای زبان، فوق برنامه،

سرویس، هزینه‌های مراکز تفریحی، کلاسهای آزاد، و... دریافت می‌نمایند که اینگونه درآمدها

مشمول معافیت موضوع ماده (۱۳۴) این قانون نمی‌باشد.» جدای از عنوان کلی و مبهم «...»

مذکور در این بند، از آنجا که دیگر موارد ذکر شده، مطابق تبصره ۲ آیین‌نامه ماده ۱۳۴

«مرتبط با فعالیت تعلیم و تربیت محسوب می‌شود و از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.» و

اینکه هرگونه توسعه و تضییق حدود و ثغور قانون از شئون مقنن و منحصر به مقنن بوده،

خارج از حدود اختیارات مرجع صادرکننده این نامه است. لذا به دلیل خروج از حدود اختیارات

حکم مقرر در بند دوم نامه مورد اعتراض و مغایرت آن با ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم و

آیین‌نامه اجرایی آن، که موجبات تضییع حقوق قانونی مؤدیان مالیاتی صاحب این گونه

فعالیت‌های غیر انتفاعی را فراهم نموده، از آن مقام عالی درخواست ابطال این بند را دارم.»

آن ناشی از اجرای طرح‌های مصوب باشد و نه صرفاً بر مبنای تصویب طرح‌ها، بنابراین اخذ عوارض دیگری تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از صرفاً تصویب و نه اجرای طرح‌های جامع و تفصیلی، عوارض مضاعف تلقی و فاقد وجاهت قانونی و خارج از حدود اختیارات شورای شهر می‌باشد و از آن حیث که اطلاق مصوبه مذکور ناظر بر مواردی غیر از تصویب کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران است مغایر با آرای ۱۸۳۶ و ۱۸۳۷ - ۱۳۹۷/۱۱/۹ هیأت عمومی می‌باشد. این عوارض پس از ابطال رأی یا آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله شماره ۴۳۷ و ۴۳۸ - ۱۳۸۶/۶/۲۵ و ۵۶۴ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ در خصوص ابطال این عوارض در شهر محلات می‌باشد. لذا از آن حیث که اطلاق تعرفه شماره ۱۲ اصلاحیه عوارض سال ۱۳۹۸ شهرداری محلات و تبصره‌های ۲، ۳ و ۵ آن برای اخذ ارزش افزوده بر تغییر کاربری ناظر بر مواردی غیر از تصویب کمیسیون ماده ۵ و مواردی بدون لحاظ ایجاد یا عدم ایجاد ارزش افزوده و صرفاً با تصویب طرح جامع و تفصیلی و نه اجرای طرح‌های توسعه شهری و حتی بدون درخواست مالکین و مواردی در خصوص انتفاع مالکین از املاک واقع طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها را شامل گردیده است. ابطال آنها مورد استدعاست.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«۱۲- عنوان: عوارض ارزش افزوده اقتصادی و مزایای کاربری‌های جدید که بر اساس طرح‌های توسعه شهری (طرح جامع و طرح تفصیلی) و یا پس از صدور مجوز توسط کمیسیون ماده ۵ ایجاد می‌گردد.

تبصره ۵: مالکین املاکی که در راستای ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و غیره مصوب سال ۱۳۵۸، بهره‌مندی از حقوق مالکانه را تقاضا داشته و به صورت ماده واحده‌ای از شهرداری پروانه ساختمانی دریافت نمایند و در بازنگری طرح جامع و تفصیلی، کاربری آن‌ها به مسکونی تغییر یابد، معمول پرداخت عوارض تغییر کاربری این تعرفه می‌گردند.»

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر محلات به موجب لایحه شماره ۹۸/۲/۱۳۵۵۲ - ۱۳۹۸/۷/۱۵ توضیح داده است که:

اولاً: پس از گذشت و سپری شدن افق ۱۰ ساله طرح‌های جامع، روال قانونی بر این است که بازنگری طرح‌های جامع، در دستور کار متولی قانونی قرار گیرد که متعاقب تصویب طرح بازنگری شده، ضوابط طرح تفصیلی، تهیه شده و توسط کمیسیون ماده ۵ استان به تصویب آن مرجع ذیصلاح، خواهد رسید. بنابراین مسلم است چه درحالی که مالک تغییر کاربری ملک را تقاضا نموده باشد و چه آن که متعاقب تصویب و بازنگری طرح جامع، طرح تفصیلی تهیه گردد، در هر ۲ حالت می‌بایست مراتب تغییر کاربری املاک، به تصویب کمیسیون ماده ۵ استان برسد. محرز است مطابق با بند (الف) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجم توسعه کشور تبدیل عوارض تغییر کاربری در زمان صدور پروانه ساختمانی به عوارض و بهای خدمات بهره‌بردار از واحدهای احداثی این کاربری‌ها، پیش‌بینی و تجویز شده است. همان گونه که مستحضرد حسب ماده ۷ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ شهرداری‌ها مکلف گردیده‌اند مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران را طبق ماده ۲ آن قانون، اجرا نمایند. به موجب دادنامه صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۳۰۹ - ۱۳۹۷/۵/۹ «ابطال تعرفه شماره ۲ فصل تعرفه عوارض شهرداری اراک... در خصوص عوارض کاربری با قابلیت تجاری مصوب شورای اسلامی شهر اراک مشهود است آن مرجع به موجب دادنامه صدرالذکر «وضع عوارض برای ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری املاک بعد از کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران» را مغایر و خارج از حدود اختیارات شورای شهر اراک، تشخیص نداده است. همچنین حسب دادنامه دیگر به شماره ۱۵۸۵/۲ - ۱۳۹۷/۷/۲۴ (موضوع ابطال تعرفه شماره ۲-۲ عوارض کاربری تجاری مصوب شورای اسلامی شهر خمین) مشاهده می‌گردد اخذ عوارض ارزش افزوده از تغییر کاربری بر اساس مصوبه کمیسیون ماده ۵ تجویز شده است. البته با عنایت به اینکه مصوبه معترض‌عنه، در راستای اجرای قوانین و مقررات جاریه و همچنین مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و آراء صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تصویب شده خواهشمند است در راستای رد شکایت شاکي اقدام لازم صورت پذیرد.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۰۶۵ - ۱۳۹۹/۲/۳۱ تبصره ۲ و ۳ تعرفه شماره ۱۲ سال ۱۳۹۸ مصوب شورای اسلامی شهر محلات تحت عنوان ارزش افزوده اقتصادی و مزایای کاربری جدید که بر اساس طرح‌های توسعه شهری و یا پس از صدور مجوز توسط کمیسیون ماده ۵ ایجاد می‌گردد را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعی یافت.

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«ادارات کل امور مالیاتی شهر و استان تهران با سلام

مطابق ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم پرونده‌های مدارس غیر انتفاعی از پرداخت مالیات معاف می‌باشند. لیکن علی‌رغم معافیت مزبور موارد ذیل در رسیدگی به پرونده مالیاتی این گونه مؤدیان حائز اهمیت است.

۱- به استناد ماده ۱۴۶ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۵/۴/۳۱، معافیت صدراالاشاره به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور می‌شود همچنین مطابق تبصره یک ماده اخیرالذکر ارائه اظهارنامه مالیاتی، دفاتر و یا اسناد و مدارک موضوع ماده ۹۵ این قانون در موعد مقرر شرط برخورداری از نرخ صفر و هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی است.

۲- در بسیاری از موارد، مدارس غیرانتفاعی علاوه بر شهریه‌های مصوب آموزش و پرورش، وجوه دیگری تحت عنوان شهریه کلاسهای زبان، فوق برنامه، سرویس، هزینه‌های مراکز تفریحی، کلاسهای آزاد، هزینه غذا و... دریافت می‌نمایند که اینگونه درآمدها مشمول معافیت موضوع ماده (۱۳۴) این قانون نمی‌باشد.

۳- در رسیدگی به پرونده مالیات حقوق مدارس غیر انتفاعی ضروری است علاوه بر مالیات حقوق کارکنان، مقررات تبصره موضوع ماده ۸۶ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم (وجوه پرداختی به غیره کارکنان) می‌بایست مد نظر قرار گیرد.

۴- با توجه به تنوع خدمات مورد استفاده مدارس مزبور از قبیل خدمات اردوهای تفریحی و مسافرتی و... مقتضی است رعایت تکالیف قانونی توسط این گونه مؤدیان در رابطه با ورود اطلاعات در سامانه ۱۶۹ ق.م.م و نیز در مورد اشخاص حقوقی، انجام تکالیف قانونی موضوع تبصره ۹ ماده ۵۳ ق.م.م از طرف واحدهای مالیاتی کنترل گردد. همچنین ضمن بررسی وضعیت اجاری ملک، میزان اجاره پرداختی از دفاتر استخراج و به واحد مالیاتی ذیربط اعلام شود.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل دفتر حقوقی سازمان امور مالیاتی کشور به موجب لایحه شماره ۱۳۹۸/۷/۷ - ۲/۲۱۲/۳۲۷۲۵ - توضیح داده است که:

«جناب آقای دربین

مدیر کل محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام

در خصوص پرونده کلاسه ۹۸۰۲۲۶۹ به شماره ۹۸۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۱۵۹۸ به شماره ۹۸۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۱۵۹۸ موضوع دادخواست آقای بهمن زبردست به خواسته ابطال بند دوم نامه شماره ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ - ۲/۲۵۰/س/۱۳۹۶/۹/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران ضمن ارسال تصویر نامه شماره ۱۳۹۶/۹/۱۴ - ۲/۳۰/۲۹۹۵۳ معاون مالیات‌های مستقیم به استحضار می‌رساند: بر اساس ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱: «درآمد حاصل از آموزش و تربیت مدارس غیرانتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و مهدکودک در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است.»

به موجب ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون موصوف «درآمد مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی حاصل از آموزش و تربیت شامل کلیه درآمدهای مرتبط با آموزش و تربیت طبق مجوز صادر شده از وزارتخانه ذیربط می‌باشد.» همچنین به موجب تبصره ۱ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی یاد شده: «درآمد حاصل از فعالیت اقتصادی و غیر مرتبط با موضوع تعلیم و تربیت طبق مقررات مربوط و سایر فعالیت‌های خارج از شمول مجوز مذکور مشمول مالیات می‌باشد.» طبق تبصره ۲ ماده ۱ آیین‌نامه یاد شده «درآمدهای حاصل از برگزاری فعالیت‌های فرهنگی و سمینارها یا دوره‌های آموزشی اینگونه مؤسسات نیز مرتبط با فعالیت تعلیم و تربیت محسوب می‌شود و از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.»

بنابراین کلیه درآمدهای مرتبط با تعلیم و تربیت طبق مجوز صادر شده از طرف وزارتخانه‌های ذیربط و حسب مورد مجوزهای موضوع بند ۱۴ و ۱۵ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیر دولتی موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۳۴۶۴/ت/۵۴۶۱۷-هـ هیأت وزیران، امکان برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم را دارا می‌باشند. با توجه به ابهامات مطرح شده در ارتباط با وجوه دریافتی مدارس غیر دولتی خارج از الگوی مصوب بابت دوره‌های آموزشی

و کلاس‌های فوق برنامه در انطباق با مقررات ماده ۱۳۴ قانون مذکور در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ همان قانون، جهت رفع ابهام و شفاف‌سازی حسب ارجاع رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور، موضوع در شورای عالی مالیاتی مطرح که اکثریت شورای عالی مالیاتی به شرح زیر اعلام نظر نمودند؛ مدارس غیر دولتی که با مجوز صادره از مراجع قانونی ذیربط تأسیس می‌شوند، نسبت به کلیه درآمدهای حاصله مرتبط با تعلیم و تربیت که در چارچوب مجوز/ مجوزهای صادره در اجرای قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیر دولتی و مقررات مربوط تحصیل می‌گردد، مشمول حکم ماده ۱۳۴ آن قانون می‌باشند. این نظر شورای عالی مالیاتی، طی بخشنامه شماره ۲۳۰/۹۷/۱۲۸ - ۱۳۹۷/۹/۱۷ به کلیه ادارات امور مالیاتی ارسال گردیده و مطابق قسمت اخیر بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیات‌های مستقیم برای کلیه مأموران و مراجع مالیاتی لازم‌الاتباع است. بنابراین با اعلام نظر شورای عالی مالیاتی نسبت به تمامی اختلاف نظرها و ابهامات پیشین از جمله نامه مورد شکایت شاکی تعیین تکلیف شده است (اظهار نظر شورای عالی مالیاتی مؤخر بر نامه مورد شکایت شاکی است) لذا خواسته شاکی مبنی بر ابطال بند دوم نامه شماره ۱۳۹۶/۹/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران اساساً موضوعیت نداشته و بخشنامه پیش گفته متضمن ابلاغ نظر اکثریت اعضای شورای عالی مالیاتی که به تنفیذ رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور رسیده، لازم‌الاتباع و ملاک عمل ادارات و مراجع مالیاتی می‌باشد. با توجه به موارد فوق‌الذکر استدعای رسیدگی و رد شکایت شاکی را دارد. خواهشمند است دستور فرمایید از سازمان جهت شرکت در جلسه هیأت تخصصی و حسب مورد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دعوت به عمل آورند.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رییس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

در ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم، به معافیت «درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیر انتفاعی» تصریح شده و بر اساس ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی این ماده نیز مقرر شده است که: «درآمد مهد کودکها در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها، مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی/ غیردولتی حاصل از تعلیم و تربیت شامل کلیه درآمدهای مرتبط با تعلیم و تربیت طبق مجوز صادر شده از وزارتخانه ذیربط می‌باشد.» به علاوه، بر مبنای تبصره ۲ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی فوق: «درآمدهای حاصل از برگزاری فعالیت‌های فرهنگی و سمینارها یا دوره‌های آموزشی این گونه مؤسسات نیز مرتبط با فعالیت تعلیم و تربیت محسوب می‌شود و از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.» با توجه به موازین حقوقی فوق‌الذکر، اطلاق بند ۲ نامه شماره ۱۳۹۶/۹/۱۴ - ۲/۲۵۰/س/۱۳۹۶/۹/۱۴ معاون حسابرسی مالیاتی امور مالیاتی شهر و استان تهران که برخی فعالیت‌های مرتبط با تعلیم و تربیت را علی‌رغم تصریح به آنها در مجوز فعالیت مراکز آموزشی از شمول معافیت موضوع ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم خارج کرده، خلاف قانون و خارج از اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۲۶۱۲

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۰ با موضوع: «ابطال تبصره ۵ تعرفه عوارض شماره ۱۳ شورای اسلامی شهر گرمدره از تاریخ تصویب» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۰ شماره پرونده: ۹۸۰۲۶۱۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای علی محمد صادقی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۵ تعرفه عوارض شماره ۱۳ شورای اسلامی

شهر گرمدره

دلیل از سوی شاکی ارائه گردیده تنها مربوط به مواردی است که تعیین ارزش افزوده برای املاک واقع در محدوده شهرها بدون طرح کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری، یا برای املاک خارج از محدوده قبل از طرح در کارگروه امور زیربنایی استانداری‌ها و کمیسیون تبصره ۱ ماده ۱ قانون حفظ اراضی کشاورزی و طرح در کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها بدون توافق مالکین بوده که این موضوع با نقض آرای شماره ۲۱۵ الی ۲۲۰ - ۱۳۹۶/۳/۱۶ و ۱۳۱۰ - ۱۳۹۷/۵/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با این قید که «بنابراین صرفاً اطلاق مصوبه مورد شکایت در مواردی که تصویب اخذ عوارض بدون طرح در کمیسیون ماده ۵ و کمیسیون نیز به صراحت تصریح گردیده است.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۰۳ - ۱۳۹۹/۳/۲۰ تعرفه شماره ۱۳ شهرداری گرمدره تحت عنوان عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری مصوب شورای اسلامی شهر گرمدره به استثناء آن قسمت از تبصره ۵ که به کارگروه امور زیربنایی شهرداری اشاره شده، مصوب شورای اسلامی شهر گرمدره را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند طبق آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری عوارض ارزش افزوده ناشی از طرح‌های توسعه شهری و تغییر کاربری در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی تشخیص نگردیده است لکن طبق ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان توسط کمیسیون مندرج در آن انجام می‌شود و تعیین عوارض ارزش افزوده برای املاک یا اراضی قبل از طرح در کمیسیون ماده ۵ یا بدون اخذ مجوز از مراجع ذیربط قانونی مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات بوده، بنابراین فقط آن قسمت از تبصره ۵ تعرفه شماره ۱۳ مبنی بر طرح موضوع در کارگروه امور زیربنایی شهرداری از تعرفه شهرداری گرمدره مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۹۰۱۰۷۶

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال تبصره ۲ ماده ۴ تعرفه شهرداری آرادان و تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان و ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان و تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۱ شماره پرونده: ۹۹۰۱۰۷۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۲ ماده ۴ فصل اول تعرفه شهرداری آرادان و تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان و ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان و تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار

گردش کار: معاون حقوقی و نظارت همگانی سازمان بازرسی کل کشور به موجب لایحه شماره ۳۰۰/۶۷۸۲۴ - ۱۳۹۹/۳/۲۵ اعلام کرده است که:

«احتراماً مصوبات شورای اسلامی شهرهای استان سمنان پیرامون اعطای تخفیف به کارکنان شهرداری در تعرفه‌های شهرداری‌های استان مذکور در سال ۱۳۹۸ از جهت انطباق با قانون در این سازمان مورد بررسی قرار گرفته که نتیجه آن به شرح ذیل جهت استحضار و

گردش کار: شاکی به موجب دادخواست و لایحه تکمیلی ابطال تبصره ۵ تعرفه عوارض شماره ۱۳ شورای اسلامی شهر گرمدره را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً به استحضار می‌رسانم شورای اسلامی گرمدره طی مصوبه‌ای که در اختیار اینجانب و سایر شهروندان نیز قرار نگرفته (که به موجب تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری استعمال آن مورد درخواست است) اقدام به تعیین عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری می‌نماید و موجبات تضییع حق را فراهم آورده است. در فرم تعرفه شماره ۱۳ در فرمول و نحوه محاسبه عوارض درج گردیده معادل ۵۰٪ ارزش افزوده ناشی از تغییر یا تعیین کاربری طبق نظریه کارشناس عمل شود و در تبصره ۱ آن به صراحت عنوان شده شهرداری مکلف است از کلیه کاربری‌هایی که در اثر تصویب طرح جامع تفصیلی با طرح مصوب قبلی به کاربری مسکونی تغییر یافته یا می‌یابند عوارض وصول گردد. در همین راستا موضوع پرونده اینجانب عطف به نامه شماره ۶۰/۸۵۷۱ - ۱۳۹۶/۷/۳۰ به کارشناس رسمی دادگستری ارجاع گردیده که به جهت مغایر بودن با قانون مورد تمکین بنده قرار نگرفته. علی‌ای حال چنانچه مستحضرید اخذ عوارض ناشی از تغییر کاربری به موجب آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله ۳۵۴ الی ۳۵۸ - ۱۳۸۰/۱۱/۱۴، ۱۸۳۶ و ۱۸۳۷ - ۱۳۹۷/۱۱/۹ و ۲۰۵۰ - ۱۳۹۷/۱۱/۲۳ و غیرقانونی تشخیص داده شده و مصوبات در این خصوص ابطال گردیده و بر اساس ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردد، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی، الزامیست مع‌الاسف طرف شکایت بدون در نظر گرفتن قوانین جاریه کشور اقدام به تصویب مصوبه‌ای غیر قانونی نموده و موجبات تضییع حقوق اینجانب و عامه مردم را فراهم آورده لذا با عنایت به موارد معنونه و مدارک پیوستی اجابت خواسته به شرح ستون خواسته وفق مواد ۱۰ و ۱۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و مستنداً به مواد ۱۳ و بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و نیز برای جلوگیری از اخذ عوارض غیر قانونی شهرداری گرمدره مبنی بر ابطال مصوبه تعیین عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری، از زمان تصویب و خارج از نوبت خواستارم.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«تعرفه شماره ۱۳:

تبصره ۵: در صورت هرگونه تخلف ساختمانی توسط مالک یا مالکین یا نماینده قانونی مبنی بر احداث بنا در کاربری غیر و طرح آن در کمیسیون‌های ماده صد شهرداری و صدور رأی بر ابقاء توسط کمیسیون‌های مربوطه و موافقت کمیسیون‌های ماده ۵ یا کارگروه امور زیربنایی شهرداری می‌بایستی نسبت به وصول ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری یا تعیین کاربری طبق فرمول بند (ج) اقدام نماید.»

رئیس شورای اسلامی شهر گرمدره به موجب لایحه شماره ۱۳۳۹/ش/۹۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۱۴ توضیح داده است که:

«احتراماً بازگشت به نسخه دوم دادخواست آقای علی محمد صادقی به شماره پرونده ۹۸۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۲۰۳۳ - ۱۳۹۸/۹/۴ ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۶ به شورای اسلامی شهر گرمدره مبنی بر ابطال مصوبه تعیین عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری به استحضار می‌رساند ملک شاکی واقع در حریم شهر و فاقد کاربری بوده که نامبرده اقدام به ساخت و ساز غیرمجاز و تبدیل کاربری به صنعتی - اداری نموده، به همین منظور پرونده به کمیسیون ماده صد قانون شهرداری‌ها ارجاع و اعضای کمیسیون به جهت کمک به تولیدکننده، به استناد تبصره ۳ ماده صد قانون مرقوم اقدام به اصدار رأی مبنی بر جریمه نموده‌اند. در رابطه با ادعای دیگر شاکی مبنی بر غیرقانونی بودن اخذ عوارض متعلقه، همان گونه که حضرت عالی مستحضرنند با عنایت به اهمیت خدمات‌رسانی مطلوب به شهروندان در مواد متعددی از قوانین موضوعه کشور، بر لزوم اخذ عوارض متنوع در سطح شهر یا منطقه، البته با ملحوظ نمودن ضوابط و شرایط مصرح در آن قوانین تأکید گردیده که از آن جمله می‌توان به بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن و ماده ۸۵ از همان قانون، مواد ۴۲ و ۴۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷، مواد ۱۳ و ۲۸ از قانون نوسازی و عمران شهری و تبصره مربوطه مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ با اصلاحات بعدی، تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی و لایحه موسوم به قانون تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱/۹/۱۹ و موارد دیگری از جمله بند (الف) ماده ۱۷۴ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اشاره نمود که همگی به صلاحیت و اختیار شوراهای اسلامی شهر در وضع و تعیین عوارض متناسب و قانونی به خصوص ارزش افزوده اذعان نموده‌اند.

در خصوص شکایت شاکی مبنی بر ابطال تعرفه شورای اسلامی شهر گرمدره در مورد وضع عوارض ارزش افزوده تغییر کاربری، رأی صادره از دیوان عدالت اداری که به عنوان

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب تبصره ۳ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷، قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ملغی شده است. همچنین در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله آراء شماره ۶۲۷ - ۱۳۹۶/۷/۴ و ۲۶ - ۱۳۹۶/۱/۱۵، اعطاء تخفیف و یا معافیت از پرداخت عوارض یا مواردی از این قبیل مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات دانسته شده است و همچنین در بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مقرر شده است که رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی از وظایف دولت در معنای اعم است، بنابراین تبصره ۲ ماده ۴ تعرفه شهرداری آرادان، تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان، ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان و تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار مصوب شورای اسلامی شهرهای یاد شده مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۰۰۴۶

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۲ با موضوع: «ابطال تبصره ۳ از ماده ۱۵ از دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهر قدس» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۲ شماره پرونده: ۹۸۰۰۰۴۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای محمد دهبالایی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۵ از دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ مصوب

شورای اسلامی شهر قدس

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال تبصره ۳ از ماده ۱۵ از دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهر قدس را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده‌اند که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

احتراماً اینجانب محمد دهبالایی مالک پلاک ثبتی به شماره ۱۶/۲۰۱۴ و ۱۶/۲۰۱۳ واقع در بخش مرکزی شهر قدس به نشانی اسماعیل آباد، جنب خانه سالمندان، جمعاً به مساحت ۹۰۰ مترمربع که از شهرداری تقاضای صدور پروانه دیوارکشی ملک به منظور حراست از ملک و محصور نمودن آن را نمودم که متأسفانه شهرداری علاوه بر اخذ عوارض متعلقه دیوارکشی صدور پروانه را منوط به پرداخت مبلغی تحت عنوان ارزش افزوده ملک حاصل از دیوارکشی نموده است که اخذ این مبلغ از آنجایی که مغایر با ضوابط و مقررات موضوعه می‌باشد و از سویی خلاف حکم مقرر در ماده ۵۰ از قانون مالیات بر ارزش افزوده است و شهرداری نیز هیچ گونه جهت قانونی برای اخذ این مبلغ را نداشته و فی‌الواقع و نفس‌الامر و در ما نحن فیه اخذ چنین وجهی اکل بالباطل است. چرا که اخذ هرگونه وجهی بایستی در حدود ضوابط قانونی و در راستای حکم مقنن باشد و مقنن چنین تجویزی در خصوص اخذ عوارض تحت عنوان ارزش افزوده ناشی از دیوارکشی ندارد. چرا که ارزش افزوده احتمالی در اثر عملیات شهرداری نمی‌باشد که شهرداری بتواند از بابت آن وجهی اخذ کند و چنانچه عملیات عمرانی شهرداری باعث ارزش افزوده می‌شد محملی برای مبحث موضوع مبحث فیه نبود اما در ما نحن فیه عملی از سوی شهرداری صورت نمی‌گیرد که بتواند مدعی ارزش افزوده ناشی از عملش باشد و صرف صدور پروانه دلیلی بر این مدعی نیست چرا که مستند به بند ۲۴ ماده ۵۵ و نیز صدور ماده صد قانون شهرداری صدور پروانه در محدوده قانونی و حریم شهر از وظایف ذاتی شهرداری است که شهرداری نیز از این باب

اقدام شایسته قانونی اعلام می‌شود: (۱- تبصره ۲ ماده ۴ فصل اول تعرفه شهرداری آرادان ۲- تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان ۳- ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان ۴- تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار) با توجه به اینکه مطابق حکم تبصره ۳ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه شهرداری‌ها ملغی شده است و در مورد مشابه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز به موجب دادنامه شماره ۶۲۷ - ۱۳۹۶/۷/۴ مصوبه شماره ۱۳۴۵۵/۱۳۳۵/۱۶۰ - ۱۳۸۸/۹/۱۷ شهرداری تهران مصوب شورای اسلامی آن شهر برای تخفیف عوارض کارکنان شهرداری تهران را ابطال نموده است. بنا به مراتب تبصره ۲ ماده ۴ فصل اول تعرفه شهرداری آرادان، تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان، ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان و تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهردار کلاته رودبار جملگی مربوط به سال ۱۳۹۸ مغایر با تبصره ۳ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده و بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی (رفع تبعیض ناروا) و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی یاد شده تشخیص و ابطال آنها در هیأت عمومی دیوان (به صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت) مورد تقاضا می‌باشد.»

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

تبصره ۲ ماده ۴ تعرفه شهرداری آرادان:

تبصره ۲: عوارض صدور پروانه ساختمانی هر یک از پرسنل شهرداری اعم از رسمی و غیر رسمی، پیمانی، قراردادی و همسر آنها (کلیه عوارض بنای مسکونی، نهایتاً به میزان دو طبقه روی پیلوت یا زیرزمین) با اعمال ضریب ۵٪ محاسبه و اخذ می‌گردد. بدیهی است در صورت شمولیت سایر عوارض و هزینه‌های قانونی دیگر به ایشان محاسبات طبق فرمول‌های مربوطه و به طور کامل صورت خواهد پذیرفت. لازم به توضیح است این امتیاز صرفاً جهت یک فقره پروانه ساختمانی مسکونی و برای یک بار در طول دوره خدمتی هر یک از پرسنل (پرسنل رسمی و پیمانی باید حداقل ۲ سال سابقه کار و پرسنل قراردادی باید حداقل ۵ سال سابقه کار داشته باشند) اعطاء می‌گردد.

تبصره ۵ ماده ۵ تعرفه شهرداری دامغان:

تبصره ۵: عوارض صدور پروانه ساختمانی هر یک از پرسنل شهرداری اعم از رسمی و غیر رسمی، پیمانی، قراردادی و همسر آنها (کلیه عوارض بنای مسکونی، نهایتاً به میزان دو طبقه روی پیلوت یا زیرزمین) با اعمال ضریب ۵٪ محاسبه و اخذ می‌گردد. بدیهی است در صورت شمولیت سایر عوارض و هزینه‌های قانونی دیگر به ایشان محاسبات طبق فرمول‌های مربوطه و به طور کامل صورت خواهد پذیرفت. لازم به توضیح است این امتیاز صرفاً جهت یک فقره پروانه ساختمانی مسکونی و برای یک بار در طول دوره خدمتی هر یک از پرسنل (پرسنلی که حداقل ۵ سال سابقه کار داشته باشند) اعطاء می‌گردد.

ماده ۵۹ تعرفه شهرداری سمنان:

ماده ۵۹: کارکنان شهرداری

کلیه کارکنان شهرداری اعم از کارکنان بازنشسته و سازمان‌های وابسته به آن که بیش از ۲۴ ماه سابقه خدمت دارند برای یک بار در طول خدمت مشمول ۵٪ از کل عوارض متعلقه به ۱۵۰ مترمربع بنای مسکونی می‌باشند.

تبصره ۸ ماده ۲ تعرفه شهرداری کلاته رودبار:

تبصره ۸: عوارض صدور پروانه ساختمانی هر یک از پرسنل شهرداری اعم از رسمی، رسمی آزمایشی، پیمانی، قراردادی و همسر آنها (کلیه عوارض بنای مسکونی، نهایتاً به میزان دو طبقه روی پیلوت یا زیرزمین) با اعمال ضریب ۵٪ محاسبه و اخذ می‌گردد. بدیهی است در صورت شمولیت سایر عوارض و هزینه‌های قانونی دیگر به ایشان محاسبات طبق فرمول‌های مربوطه و به طور کامل صورت خواهد پذیرفت. لازم به توضیح است این امتیاز صرفاً جهت یک فقره پروانه ساختمانی مسکونی و برای یک بار در طول دوره خدمتی هر یک از پرسنل (پرسنلی که حداقل ۳۵ سال سابقه کار داشته باشند) اعطاء می‌گردد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، شهردار سمنان به موجب لایحه شماره ۱/۱۸/۷۸۸۶ - ۱۳۹۹/۶/۵ توضیح داده است که:

«احتراماً در خصوص شماره پرونده ۹۹۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۰۷۱۱ (کلاسه پرونده ۹۹۰۱۰۷۶) موضوع دادخواست سازمان بازرسی کل کشور به طرفیت شهرداری سمنان لایحه دفاعیه‌ای به شرح ذیل تقدیم می‌گردد: موضوع مورد درخواست سازمان بازرسی در تعرفه عوارض سالیانه شهرداری پیش‌بینی گردیده و تعرفه‌های فوق‌الاشاره به استناد بندهای ۱۶ و ۲۶ ماده ۸۰ و ماده ۹۰ قانون اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و بند ۲۶ ماده ۵۵ قانون شهرداری و ماده ۳۰ آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها پس از طی مراحل قانون تأیید و به تصویب رسیده است که تعرفه مذکور برای شهرداری لازم‌الاجرا می‌باشد. علیهذا با تمامی توضیحات فوق از آن هیأت تقاضای رسیدگی و صدور حکم شایسته مبنی بر رد دعوی سازمان بازرسی مورد استدعات می‌باشد.»

اقدام به اخذ عوارض متعلقه قانونی نموده است و اخذ وجوه اضافی تحت عنوان ارزش افزوده محملی نداشته و خلاف قانون است که مستدعی است نسبت به الزام استرداد مبلغ دریافتی تحت عنوان ارزش افزوده از سوی شهرداری قدس و رأی مقتضی مبنی بر بی‌حقی شهرداری صادر و رأی بر ابطال تعرفه عوارض شهرداری را امر به ابلاغ نماید. قبلاً از مساعدت و بذل توجه شما کمال تشکر را دارم.»

شاکلی پیرو ابلاغ اظهاریه رفع نقص صاره از دفتر هیأت عمومی به موجب لایحه‌ای که به شماره ۹۸-۴۶-۳ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۹ ثبت شده است اعلام کرده است:

«ریاست محترم شعبه ۱۲ بدوی دیوان عدالت اداری سلام علیکم

احتراماً عطف به پیامک رفع نقص صادره به استحضار عالی می‌رساند برابر تبصره ۳ از بند ۱۵ دفترچه عوارض سال ۱۳۹۵ شهرداری قدس مورد تصویب شورای اسلامی شهر قدس مقرر گردیده از املاکی که تقاضای احداث بنا یا دیوارکشی دارند برابر فرمول مندرج، عوارض ارزش افزوده ناشی از دیوارکشی اخذ گردد. همانگونه که مستحضرید شهرداری به جهت صدور پروانه تمامی عوارض متعلقه را دریافت می‌کند. لهذا تخصیص هرگونه عوارض جدید مغایر با قوانین موضوعه و فاقد وجهت قانونی است. بنا علی‌هذا تقاضای صدور حکم شایسته به نقض این قسمت از مصوبه فوق مورد استدعاست.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«۱۵- عوارض دیوارکشی:

تبصره ۳: در اجرای قانون حفظ و حراست اراضی، باغات و کشاورزی چنانچه مؤدی از طریق مراجع قانونی و جهاد کشاورزی موفق به اخذ دیوارکشی به منظور حفظ اراضی کشاورزی و باغات باشد با اخذ عوارض قانونی اقدام گردد و ارزش افزوده ناشی از دیوارکشی با ۳D که حداقل آن کمتر از ۱۵۰۰۰۰ ریال نباشد اقدام گردد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، شهردار شهر قدس به موجب لایحه شماره ۳/۱۸۶۹۶ - ۱۳۹۶/۸/۱۴ توضیح داده است که:

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با توجه به اینکه شاکلی پرونده ادعای عدم رعایت ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده در تصویب عوارض شهرداری را نموده است به استحضار می‌رساند ماده ۵۰ قانون اخیرالذکر ناظر بر مواردی است که مقنن در نفس این قانون برای آن تعیین تکلیف و پیش‌بینی نموده است. چرا که به صراحت بیان می‌دارد: «... که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آن معین شده است...» و فی‌الواقع مقنن در مقام بیان امکان تعیین عوارض در مواردی که تکلیف آن در قانون مالیات بر ارزش افزوده نشده می‌باشد که این مهم از مفهوم ماده ۵۰ مفید معناست و اینگونه به موضوعات حال آنکه عوارض قابل پیوستی که در دفترچه عوارض به تصویب رسیده و مبنای محاسبه قرار می‌گیرد به هیچ وجه در قانون مالیات بر ارزش افزوده برای آن تعیین تکلیف نشده و صرفاً عوارض محلی بوده که با توجه به مفهوم ماده ۵۰ وضع آن صحیح و پس از تصویب شورای اسلامی شهر با رعایت مفاد مندرج در سایر قوانین از جمله قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی شهرها و انتخاب شهرداران و نیز رعایت سایر قوانین موضوعه و در حدود قوانین به تصویب رسیده و جهت وصول به شهرداری ابلاغ شده است. لذا با توجه به اصل صحت، مندرجات دفترچه عوارض و مصوبه شورای اسلامی شهر را که با رعایت قانون و تشریفات قانونی ابلاغ شده است، باید حمل بر صحت نموده و با توجه به اینکه در خصوص مفاد آن در قانون مالیات بر ارزش افزوده مخالفتی دیده نمی‌شود و مقنن نسبت به تعیین تکلیف به نحو صریح و یا ضمنی ننموده لذا مغایرتی در این خصوص با قانون مذکور وجود نداشته و مصوبه شورا ظهور در صحت دارد. بنابراین با عنایت به مندرجات و توضیحات فوق رد دعوی خواهان مورد استدعاست.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

وظیفه و تکلیف شهرداری در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها در خصوص اراضی غیر محصور و رها شده مشخص شده و می‌توانند در مرحله اول به مالک اخطار کنند که اراضی را محصور نمایند و از حیث زیست محیطی پاکسازی کنند و در صورت عدم اجراء، شهرداری مکلف است اراضی را به نحو مناسبی محصور و هزینه‌های آنرا از مالکین دریافت نماید و با توجه به اینکه مالکین این اراضی طبق ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری عوارض نوسازی پرداخت نمایند و با توجه به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی آرای شماره ۵۶۶ - ۱۳۸۷/۸/۱۹، ۱۸۵ - ۱۳۹۱/۱۱/۱۳ و ۱۳۰۹ - ۱۳۹۵/۱۲/۱۰ اخذ این گونه عوارض را مغایر قانون و خارج از اختیارات دانسته است، بنابراین تبصره ۳ ردیف ۱۵ تحت عنوان

عوارض دیوارکشی از تعرفه عوارض سال ۱۳۹۵ شهرداری قدس مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۹۰۰۳۵۰

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال مصوبه شماره ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ وزارت نیرو» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۴ شماره پرونده: ۹۹۰۰۳۵۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان ۱- قاسم لطفیان همدانی ۲- حسین لطفی خواه

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه شماره ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۲

وزارت نیرو

گردش کار: ۱- شاکیان به موجب دادخواستی ابطال مصوبه شماره ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ وزارت نیرو را خواستار شده‌اند و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده‌اند که:

«نظر به اینکه در رأی شماره ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ در خصوص اخذ عوارض از مشترکان آبفای همدان هیأت عمومی، به لحاظ مغایرت با شرع و قانون ابطال شده است و وزارت خواننده بدون رعایت مفاد رأی هیأت عمومی، اخذ تبصره ۳ را تحت عنوان عوارض تأیید می‌نماید، بنا بر تأییدیه مذکور با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ از تاریخ تأیید مخالف قانون، و وزارت نیرو بدون رعایت مفاد این رأی که مورخ ۱۳۹۸/۴/۱۸ صادر گردیده رأی خلاف قانون را بدون حتی تشکیل جلسه توسط وزراء و دولت صادر نموده؛ در صورتی که موضوع پیش از ابطال مصوبه با ابلاغ آن به شورای اسلامی شهر همدان اطلاع داشته؛ وانگهی آنچه اینجانبان درخواست اجرای آنرا داریم ابلاغ نموده فاقد امضاء وزیر می‌باشد صرف تصویب بدون امضاء را نمی‌توان دلالت به اجرای آن نمود. وزارت نیرو به استناد تبصره (۹) ماده واحده «قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری» برای تصویب «راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرحهای آب و فاضلاب» اقدام به تعیین هزینه‌هایی برای اخذ از مردم برای توسعه طرحهای فاضلاب نموده است. اختلاف اصلی در این پرونده حول این امر است که منظور از «مشارکت» در این قانون، «مشارکت اجباری» است و یا قانونگذار «مشارکت اختیاری» را مد نظر داشته است؟ بررسی لغوی این مفهوم گویای این است که مفهوم مشارکت در قوانین و متون مختلف برای هر دو نوع مشارکت اجباری و اختیاری استفاده شده است و از لفظ آن نمی‌توان برداشت به نفع هیچکدام از ادعاها داشت؛ لکن مراجعه به قرائن مختلف در متن این قانون نشان می‌دهد که در ماده واحده مذکور، در تبصره‌های ۳ و ۲ شیوه‌های مشارکت اجباری مردم به صراحت مشخص شده است و در تبصره (۹) هم قانونگذار اگر مشارکت اجباری را مد نظر داشت، مبنایی را برای آن مشخص می‌نمود. علاوه بر این مندرجات تبصره‌های (۴) و (۱) هم می‌تواند بر اختیاری بودن مشارکت در تبصره ۹ دلالت نماید که چهارچوب‌های حقوقی و نحوه هزینه‌کرد کمک‌ها در آنها مشخص شده است. خواهشمند است دستور فرمایید موضوع شکایت که ناقض ماده ۳ قانون هدفمندی یارانه‌ها و تبصره‌های ذیل آن می‌باشد و دولت صرفاً مجاز است، با رعایت قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند مورد بررسی و مستنداً به ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری اقدام قانونی لازم مبذول گردد.»

۲- متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«شرکت آب و فاضلاب استان همدان

موضوع: ابلاغ مصوبه شورای اسلامی شهر همدان در خصوص تبصره (۳) ماده واحده با سلام،

بازگشت به نامه شماره ۱۰۰/۶۰/۱۶۲۴۶ مورخ ۱۳۹۶/۹/۲۱ - منضم به مصوبه شماره ۱۳۹۶/۸/۲۳ - ۶۱ - ۷۰/۶/۳۶۳۲۹۶ مورخ ۱۳۹۶/۹/۲۱ شورای اسلامی شهر همدان و صورتجلسه شماره ۶۱ - ۱۳۹۶/۸/۲۳ - ۷۰/۶/۳۶۳۲۹۶ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ - ۷۰/۳/۳۶۱۴۱۸ شورای مذکور موضوع آن شورا در خصوص تمدید مصوبه شماره ۱۳۹۶/۵/۱ - ۷۰/۳/۳۶۱۴۱۸ شورای مذکور موضوع

بیش از (۶) تبصره ندارد و چنانچه منظور آنان راهکارهای مشارکت مالی در تبصره ۳ ماده واحد مورد نظر باشد، توضیحات لازمه در ادامه به عرض خواهد رسید.

۳- در دعوی دیگری به موجب دادنامه‌های شماره ۱۰۱۳۰۹۰۶۰۹۷۰۹۹۷۰۹۷۰۶/۲۶ - ۱۳۹۷/۸/۲۰ هیأت تخصصی اقتصادی، مالی و اصناف و شماره ۱۰۲۴۷۰۶۰۶۰۹۷۰۹۹۷۰۹۷۰۸/۲۰ - ۱۳۹۷/۸/۲۰ هیأت تخصصی اقتصادی مالی، مشارکت مالی مردم در احداث پروژه‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری موضوع تبصره ۳ ماده واحد «قانون ایجاد تسهیلات برای طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری» خلاف قانون و خارج از اختیار تشخیص داده نشده و به استناد بند (ب) ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ رأی به رد شکایات مطروح صادر گردیده است.

ب - دفاع ماهوی:

۱- برخلاف ادعای شکات، وزیر نیرو مصوبات شورای اسلامی شهر همدان را تأیید ننموده است، بلکه به موجب تبصره (۳) ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری: «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از... راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» لذا همانگونه که ملاحظه می‌گردد با توجه به اهمیت موضوع تأمین آب سالم و بهداشتی و ضرورت جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب شهرها به منظور جلوگیری از ورود فاضلاب خام به منابع آب و خاک و تأثیر آن بر سلامت آحاد شهروندان و همچنین با توجه به هزینه‌های بسیار سنگین اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، قانون‌گذار به موجب قانون مذکور، راهکارهای مختلفی را برای تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرح‌های آب و فاضلاب پیش‌بینی نموده است که یکی از آنها مشارکت مالی موضوع تبصره (۳) این قانون است. بر این اساس شرکت‌های آب و فاضلاب راهکارهای مشارکت مالی مشترکین برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را به شورای اسلامی شهر مربوطه به عنوان نمایندگان منتخب مردم که به موجب بند (۵) ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران، وظیفه برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی را با موافقت دستگاه‌های ذی ربط، عهده دار می‌باشند، پیشنهاد و پس از بررسی و تأیید آنان برای تصویب و ابلاغ به وزارت نیرو اعلام می‌نمایند.

۲- علاوه بر آن بررسی مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی در زمان تصویب تبصره قانونی فوق‌الذکر، حاکی از مراد مقنن مبنی بر تعیین و وصول مبالغی از مشترکین بابت توسعه شبکه‌های آب و فاضلاب شهرها به عنوان یکی از راهکارهای مشارکت مالی موضوع تبصره مذکور می‌باشد و اخیراً نیز به موجب بند ۸۲ جداول پیوست قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور مقرر داشته است: «شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.»

رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ تشخیص نشد و پرونده در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع شد و پس از رسیدگی و اظهارنظر این هیأت جهت صدور رأی به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع شد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴/۱۱/۱۳۹۹ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق تبصره (۳) ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مقرر شده است «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» و مطابق بند ۸۲ جداول پیوست قانون بودجه سال (۱۳۹۹) کل کشور «شرکت‌های آب و

تبصره (۳) ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی و مصوبه ستاد هدفمندی یارانه‌ها به شماره ۱۰۵۹۷۶ - ۱۳۹۳/۹/۱۲ مبنی بر دریافت تبصره‌های قانونی در قبوض مشترکین، بدین‌وسیله پیشنهادهای مندرج در متن مصوبه صدرالذکر به شرح ذیل جهت اجرا، ابلاغ می‌گردد:

(الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبلغ یکپهزار (۱۰۰۰) ریال به ازای هر متر مکعب آب مصرفی به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد دریافت گردد.

(ب) از کلیه مشترکین آب در بخش غیر خانگی، مبلغ یکپهزار (۱۰۰۰) ریال به ازای هر متر مکعب آب مصرفی به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد دریافت گردد.

تبصره یک: کلیه فضاهای اصلی مساجد، حسینیه‌ها، مؤسسات قرآنی، دارالقرآن‌ها، مصلی‌ها و حوزه‌های علمیه، گلزار شهدا، یادمان شهدا، امامزاده‌ها و اماکن مذهبی اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، از مبلغ مندرج در بند «ب» به‌عنوان سهم تبصره (۳) معاف خواهند بود. این حکم شامل مراکز تجاری وابسته به آنها نمی‌باشد.

تبصره دو: شرکت آب و فاضلاب استان همدان موظف است مبالغ مصرح در بندهای «الف» و «ب» را تحت عنوان «تبصره (۳) آب» در قبوض مشترکین درج نماید.

تبصره سه: با توجه به تمدید مصوبه قبلی شورای شهر بدون هیچ‌گونه تغییر، از ابتدای مهرماه سال جاری تا تاریخ ابلاغ این مصوبه، ابلاغیه قبلی به شماره ۹۶/۲۷۵۰۰/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۵/۲۱ کماکان به قوت خود باقی است. با ابلاغ این مصوبه، ابلاغیه اخیرالذکر کأن لکم می‌گردد.

(ج) از کلیه متقاضیان انشعاب جدید آب و فاضلاب در بخش خانگی، مبالغی به شرح جدول زیر به ازای هر واحد به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد دریافت گردد.

مناطق	سهم تبصره (۳) ماده واحد آب	سهم تبصره (۳) ماده واحد فاضلاب
مناطق (۱) و (۲) شهرداری	۲/۰۰۰/۰۰۰	۲/۰۰۰/۰۰۰
مناطق (۳) و (۴) شهرداری	۱/۰۰۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰
مناطق پنجگانه توانمندسازی	۵۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰

(د) از کلیه متقاضیان انشعاب جدید آب در بخش غیر خانگی، مبلغ دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد دریافت گردد.

(ه) از کلیه متقاضیان انشعاب جدید فاضلاب در بخش غیر خانگی، مبلغ دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد دریافت گردد.

تبصره چهار: خانواده محترم شهدا، جانبازان، افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سازمان بهزیستی، بیماران ذهنی و جسمی - حرکتی مزمن برای یکبار از پرداخت مبالغ مندرج در بند «ج» به‌عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحد، معاف می‌باشند.

تبصره پنج: حوزه‌های علمیه، مساجد، مصلی‌ها و اماکن مذهبی اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، از پرداخت مبالغ مندرج در بندهای «د» و «ه» به‌عنوان تبصره (۳) ماده واحد، معاف می‌باشند.

تبصره شش: اعتبار مبالغ مندرج در این ابلاغیه، از تاریخ ابلاغ تا پایان سال (۱۳۹۷) می‌باشد.

ضمناً لازم است وجوه حاصل از اجرای بندهای فوق‌الذکر، صرفاً جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های آب و فاضلاب شهر همدان، هزینه شده و گزارش پیشرفت آنها به شورای اسلامی شهر مذکور و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور ارائه گردد.»

۳- در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل دفتر حقوقی وزارت نیرو به موجب لایحه شماره ۹۹/۵۹۳۰/۴۱۰ مورخ ۱۳۹۹/۶/۱۶ اعلام کرده است که:

«الف - ایرادات شکلی:

۱- مطابق دادنامه شماره ۹۸۰۹۸۰۹۰۵۸۱۰۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ اخذ قیمت آب و کارمزد خدمات به استناد ماده (۳) قانون هدفمندی یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸، مورد تأکید بوده و در ابلاغیه مورد اعتراض هم علاوه بر تصمیم شورای شهر همدان پیرامون تبصره (۳) قانون ایجاد تسهیلات...، مصوبات ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها نیز مبنای تصویب وجوه تعیین شده بابت سهم مشارکت مشترکین جهت اجرای طرح‌های آب و فاضلاب استان همدان قرار گرفته است.

۲- شکات به موجب دادخواست تقدیمی، اخذ وجوهی بابت مشارکت مشترکین آب و فاضلاب به دلیل اختیاری بودن راهکارهای مشارکت مالی موضوع تبصره (۹) ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات... را مغایر قانون دانسته‌اند، درحالی‌که اساساً ماده واحد مذکور

فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.» با عنایت به حکم قانونی مذکور:

اولاً: حکم یاد شده، ناظر به صلاحیت بررسی راهکارهای مشارکت داوطلبانه مردم برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمینه تسهیل اجرای طرح‌های آب و فاضلاب است و منصرف از انجام اموری مانند وضع تعرفه‌های آب و فاضلاب و یا اجبار و الزام مشترکین به پرداخت وجه است.

ثانیاً: با تصویب ماده (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، دولت مجاز است با رعایت این قانون، قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند و نهادهای دیگر، صلاحیتی برای وضع تعرفه‌ها و یا عوارض آب و فاضلاب ندارند و این موضوع در دادنامه‌های شماره ۱۳۳۱ - ۱۳۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۴/۴/۱۸ هیأت عمومی مورد تأکید واقع شده است. بنابراین مقرر مقرر مقرر اعتراض بر خلاف قانون و از این حیث که مقنن اجازه‌ای به وزارت نیرو مبنی بر اخذ وجه از مشترکین نداده خارج از حدود اختیارات مقام وضع‌کننده است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال شد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۰۴۲۹

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال بخشنامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹ - ۱۳۹۷/۳/۲۴ وزارت صنعت، معدن و تجارت» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۵ شماره پرونده: ۹۸۰۰۴۲۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکتی: شرکت کاسپین استیل ویستا

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹ - ۱۳۹۷/۳/۲۴

وزارت صنعت، معدن و تجارت

گردش کار: ۱- شاکتی به موجب دادخواستی ابطال بخشنامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹ -

۱۳۹۷/۳/۲۴ وزارت صنعت، معدن و تجارت را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً به اطلاع می‌رساند امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت طی بخشنامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹ - ۱۳۹۷/۳/۲۴ صادرات محصولات فولادی اعم از آهن اسفنجی را به صورت انحصاری توسط تولیدکنندگان و یا نمایندگان آنها مجاز دانست. لذا بر این اساس گمرک جمهوری اسلامی ایران نیز طی بخشنامه‌ای پیرو بخشنامه فوق به شماره ۵۶۸۷۴۵ - ۱۳۹۷/۱۰/۲، صادرات محصولات فولادی را صرفاً منوط به اخذ مجوز سیستمی از وزارت صمت در سیستم ELP نموده است که این موضوع کاملاً مغایر با بند ۲۳- (الف) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی (جایگزین ماده ۱۲۶ ق.ا.گ) می‌باشد، چرا که رویه فوق نه تنها باعث ایجاد انحصار می‌گردد بلکه مسبب رانت و امضاهای طلایی برای نمایندگان خاص خواهد شد که بالطبع نتیجه‌ای به جز بروز فساد و ایجاد رقابت ناسالم نخواهد داشت. لذا مستدعی است نسبت به بررسی و جلوگیری از فساد محتمل مراتب را بررسی فرموده و جهت تغییر روند مذکور دستورات مقتضی را مبذول فرمایید. در این راستا به استحضار می‌رساند کالای این شرکت طی شماره کوتاه‌صادراتی ۱۱۱۸۵۱۴۳ با شرح کالای آهن اسفنجی به کد تعرفه ۷۲۰۳۱۰۰۰ به دلایل فوق‌الذکر از تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۷ در گمرک شهید رجایی متوقف شده و این شرکت را با ضرر و زیان سنگینی اعم از فسخ قرارداد با مشتری خارجی و همچنین کرایه‌های سنگین حمل و بسته‌بندی رو به رو کرده است. ضمناً وزارت صمت خواستار رفع تعهد و برگشت ارز حاصل از صادرات پیش از پیرویه صادرات می‌باشد که این امر نیز کاملاً مغایر بخشنامه بانک مرکزی است. طبق بخشنامه

بانک مرکزی به شماره ۲۲۴۹۷۱ - ۱۳۹۷/۸/۲۹ کلیه صادرکنندگان موظف به بازگرداندن ارز طی مدت زمان تعیین شده پس از پیرویه صادرات می‌باشند.» متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«رئیس کل محترم گمرک جمهوری اسلامی ایران

موضوع: ساماندهی صادرات فلزات مورد نیاز صنعت داخل کشور

با سلام، پیرو نامه شماره ۶۰/۶۰۳۱۱ - ۱۳۹۷/۳/۴ مبنی بر ممنوعیت مشروط صادرات فولاد و هر نوع فلز دیگر و با توجه به جمع‌آوری فلزات از سطح بازار و صادرات آن توسط بعضی از تجار و در نتیجه بی‌بهره ماندن واحدهای تولیدی از دسترسی به مواد اولیه داخلی، بدین‌وسیله اعلام می‌دارد که منبع فقط تولیدکنندگان به شرح جدول پیوست (حاوی کد HS کالاها و شناسه ملی شرکت‌ها) و یا نمایندگان معرفی شده از طرف آنان (به صورت رسمی) مجاز به صادرات انواع فلزات مندرج در لیست پیوست خواهند بود.

از آنجایی که تولیدکنندگان این گونه فلزات در وهله اول موظف به تأمین داخل و سپس صادرات هستند لذا هر کدام از شرکت‌های مندرج در لیست پیوست به شرط ارائه گواهی از سوی شرکت بورس کالای ایرانی مبنی بر انجام تعهدات خود در بورس کالا، مجاز به صادرات کالای خود می‌باشند.

لازم به ذکر است امکان افزودن واحدهای دیگر به لیست فوق وجود دارد که در صورت لزوم متعاقباً اعلام می‌گردد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست دفتر حقوقی وزارت صنعت، معدن و تجارت به موجب لایحه شماره ۶۰/۱۲۴۸۸۴ مورخ ۱۳۹۸/۵/۳ توضیح داده است که:

«۱- شاکتی موضوع خواسته را منجز بیان ننموده و صرفاً به طور کلی به اقدامات و تصمیمات متخذه به وسیله این وزارتخانه در خصوص صادرات آهن اسفنجی اعتراض دارد و به شکل مشخص تصمیم خاصی را مورد اعتراض قرار نداده و مستندات خود را دایر بر تخلف این وزارتخانه از مقررات ارائه ننموده است. بنابراین با توجه به منجز نبودن خواسته شکایت مطروحه را واجد ایراد می‌داند.

۲- شاکتی با توجه به مفاد شکایت مطروحه تصمیمات متخذه به وسیله این وزارتخانه نسبت به خود را محل اعتراض قرار داده است. از این رو نظر به اینکه رسیدگی به موضوع جنبه مصداقی یافته و نمی‌توان به طور کلی حکم صادر نمود. لذا رسیدگی به پرونده حاضر را از حیث شمول و یا عدم شمول شرکت شاکتی نسبت به ضوابط موضوعه در صلاحیت شعبات دیوان عدالت اداری دانسته و در این خصوص نیز شرکت شاکتی می‌بایست خواسته منجز خود را با ذکر مستندات قانونی جهت بروز امکان رسیدگی تقدیم می‌نمود.

۳- طبق دستور مقام عالی وزارت و مصوبات کارگروه اصلی تنظیم بازار و به منظور جلوگیری از ارزان‌فروشی محصولات و همچنین پیگیری بازگشت ارز حاصل از صادرات، ساماندهی صادرات آهن اسفنجی نیز مانند دیگر کالاهای زنجیره فولاد در دستور کار قرار گرفت و مقرر شد صادرات صرفاً توسط واحدهای تولیدی و یا نماینده رسمی آنها از طریق معرفی‌نامه معتبر (با قید این موضوع که بازگشت ارز حاصل از صادرات بر عهده واحد تولیدی می‌باشد) صورت پذیرد. لذا شرکت‌های که دارای شرایط مذکور باشند، می‌توانند صادرات خود را بدون هیچ‌گونه وقفه‌ای انجام دهند. در خصوص شرکت مذکور در زمان صادرات فاقد شرایط فوق بوده و با توجه به مصوبه کارگروه و دستور مقام عالی وزارت امکان صادرات برای این شرکت مهیا نگردید. ولی در نهایت برای همکاری با واحد مذکور پیشنهاد گردید به منظور اخذ مجوز صادرات، مبلغ ارز صادراتی را در سامانه نیما عرضه، که این موضوع انجام و شرکت صادرات خود را انجام داده، لازم به ذکر است از زمان ساماندهی صادرات که یکی از مطالبات اصلی تولیدکنندگان می‌باشد، استفاده از کارت‌های یک بار مصرف نیز از چرخه صادرات حذف گردیده است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب بند (الف) ماده ۲۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع اعلام شده است. نظر به اینکه در نامه شماره ۶۰/۷۷۶۴۹ - ۱۳۹۷/۳/۲۴ وزیر صنعت، معدن و تجارت به رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران، مقرر شده است فقط تولیدکنندگان و یا نمایندگان معرفی شده از طرف آنان مجاز به صادرات انواع فلزات مندرج در لیست پیوست بخشنامه می‌باشند و از طرفی صادرات، منوط به تأمین بازار داخل است و صادرکننده بایستی گواهی از شرکت بورس کالای ایران مبنی بر انجام تعهدات خود در بورس کالا ارائه کند، این مقرر بدین جهت که: اولاً، محدودیت صادرات برای غیر تولیدکننده ایجاد کرده است و ثانیاً: چون در بخشنامه مورد اعتراض مقرر شده است تولیدکنندگان در وهله اول موظف به تأمین داخل

بدیهی است چنانچه رسیدگی به موارد اعتراض حقیر مشمول موضوع ماده ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری هم باشد، صدور دستور اقدامات مقتضی موجب مزید امتنان خواهد بود.»
۳- متن بندهای مورد اعتراض به شرح زیر است:
«الف: بند ۴ جدول اصلاحیه پیشنهادی

ردیف	طبقه مصرف (متر مکعب در ماه)	افزایش از محل تبصره ۳ در صورتحساب
۴	بیش از ۵۰	۱۷ ریال به ازاء هر لیتر (به طور متوسط معادل ۹۳۵/۰۰۰ ریال ماهانه)

ب: تبصره ۲ مصوبه:

تبصره ۲: شرکت آب و فاضلاب استان البرز موظف می‌باشد ارقام قید شده در این مصوبه را پس از محاسبه، در قبوض صادره برای مشترکین تحت عنوان تبصره سوم (۳) آب بها و تبصره سوم (۳) فاضلاب بها به طور جداگانه درج نماید.

ج: تبصره ۵ مصوبه

تبصره ۵: در صورت استفاده از آب شرب در عملیات بنایی و ساخت و ساز بهای آب مصرفی به ازای هر متر مکعب به میزان چهل هزار (۴۰/۰۰۰) ریال محاسبه می‌شود.

د: بند (الف) مصوبه

الف) از مشترکین با کاربری‌های خانگی و غیر خانگی که دارای انشعاب فاضلاب می‌باشند، علاوه بر تعرفه‌های مصوب قانونی مبالغی به میزان هفتاد درصد (۷۰٪) بندهای (الف) (ردیف ۱ الی ۷) این مصوبه به عنوان سهم تبصره سوم (۳) ماده واحده در بخش فاضلاب دریافت می‌شود.

ه: بند (ب) مصوبه

ب) در راستای حفظ منابع آبی و جلوگیری از استفاده آب شرب در مصارف غیر شرب و به منظور افزایش ظرفیت پساب تصفیه شده شرکت آب و فاضلاب استان البرز موظف است به کلیه مشترکینی که انشعاب فاضلاب املاک آنان نصب شده و قابلیت بهره‌برداری دارد، از طریق تذکر لازم در قبوض ارسالی آب بها اطلاع‌رسانی نماید، مشترک موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اصلاح تأسیسات داخلی و اتصال به شبکه فاضلاب شهری اقدام نماید و در غیر این صورت از زمان مذکور تا زمان اتصال شبکه داخلی و به منظور مدیریت استفاده از آب شرب، شبکه فاضلاب شهری معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) به تعرفه‌های آب بها افزوده و اخذ گردد. مراتب جهت اطلاع و اقدام لازم به حضور ارسال می‌گردد.»

۴- در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر کرج به موجب لایحه شماره ۹۷/۴۶۲ مورخ ۱۳۹۷/۳/۷ توضیح داده است که:

«اولاً: اساس و مبنای مصوبه معترض عنه که بر پایه لایحه تقدیمی شرکت آب و فاضلاب استان البرز به تصویب رسیده است اعمال ظرفیت قانونی تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۴/۱۱ مجلس شورای اسلامی می‌باشد و در آنجا به صراحت قید شده است به جهت جلب مشارکتهای مردمی و با فرایند قانونی پیش‌بینی شده در تبصره مارالذکر شرکت‌های آب و فاضلاب می‌توانند برای ایجاد تسهیلات در جهت اجرای طرح‌های خود در زمینه آب و فاضلاب اقدام به اخذ مصوبه از شورای اسلامی شهر به عنوان پارلمان شهری و مسئول مستقیم نظام شهری نمایند که این مهم در مصوبه معنونه با پیشنهاد شرکت مزبور در خصوص اجرایی شدن فرایند تقنینی به شورای اسلامی شهر و النهایه تأیید و تصویب وزیر نیرو محقق گردیده و مأخذ دریافت وجوه مرتبط از مشترکان استان شده است.

ثانیاً: نگاه مقنن در تبصره مذکور همانگونه که در بند اول آمده است به هیچ عنوان وضع عوارض بر خدمات به گونه‌ای که خواننده به استناد ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ اذعان داشته، قابل تصور نمی‌باشد و به نوعی جلب مشارکت مردمی با توجه به عدم تکافوی میزان سرمایه‌گذاری دولت در امر ایجاد تأسیسات در دو سطح آب و فاضلاب برای شهروندان می‌باشد و انتساب عنوان وضع عوارض با توجه به ماهیت وجوه مأخوذه ناشی از اعمال تبصره ۳ ماده واحده قانون تسهیل نوعی، انحراف از موازین قانونی بوده و فاقد جنبه استدلالی می‌باشد.

ثالثاً: مشاهده می‌گردد که در فیش‌های آب‌های اصداری که خواننده به عنوان یکی از منضمات دادخواست ارائه نموده دقیقاً ستون مالیات بر ارزش افزوده از ستون تبصره‌ها جدا شده است و این امر مؤید این موضوع است که وجوه اخذ شده در ارتباط با تبصره ۳ مشمول عنوان مالیات و عوارض نبوده بلکه به عنوان یک ظرفیت و فرایند قانونی، مورد نظر شرکت (ابفا) قرار گرفته و اساساً موارد دریافتی ناشی از تبصره ۳ مشمول مالیات بر ارزش افزوده نمی‌گردد و تماماً در جای جداگانه در بخش توسعه طرح‌های آب و فاضلاب و اصلاح و بازسازی شبکه‌های فرسوده مصروف می‌گردد و به صورت گوناگون نیز به اطلاع مراجع بالادستی و شهروندان می‌رسد.

هستند و سپس می‌توانند صادر کنند، معایر حکم ماده ۲۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۶۰۱۵۹۳

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۶ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال تبصره‌های ۲ و ۵ و بند ۴ جدول اصلاحی و بندهای (الف) و (ب) مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ شورای اسلامی شهر کرج» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۶ شماره پرونده: ۹۶۰۱۵۹۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکتی: آقای حسن محمدی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره‌های ۲ و ۵ و بند ۴ جدول اصلاحی و

بندهای (الف) و (ب) مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ ابلاغی به شماره ۱۳۹۶/۵/۲ - ۴/۴۱/۹۶/۲۰۱۳ شورای اسلامی شهر کرج

گردش کار: ۱- شاکتی به موجب دادخواستی ابطال مصوبه دویست و نود و ششمین

جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ ابلاغی به شماره ۱۳۹۶/۵/۲ - ۴/۴۱/۹۶/۲۰۱۳ شورای اسلامی شهر کرج را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«احتراماً همانگونه که مستحضر هستید به موجب ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ برقراری، هرگونه عوارض و سایر وجوه به خدماتی که به موجب قانون مزبور مشمول مالیات بر ارزش افزوده می‌گردند، توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد. از آنجا که از آب مصرفی و دفع فاضلاب مشترکین ضمن صورت حساب‌های (قبوض) صادره توسط شرکت آب و فاضلاب استان البرز که فتوکپی نمونه‌ای از آن به پیوست تقدیم می‌شود مالیات بر ارزش افزوده اخذ می‌گردد و نباید وجوه دیگری (تبصره ۱۵) مطالبه و دریافت نمایند و گرفتن آن بر خلاف ماده قانونی فوق‌الذکر می‌باشد. لذا از ریاست و اعضای هیأت دیوان عدالت اداری استدعا دارم مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ شورای اسلامی شهر کرج که به استناد تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ اتخاذ گردیده و طی شماره ۱۳۹۶/۵/۲ - ۴/۴۱/۹۶/۲۰۱۳ صادر و ابلاغ شده و به موجب آن شرکت آب و فاضلاب استان البرز تحت عنوان تبصره ۱۵ در قبوض صادره از مشترکین وجه خلاف قانون دریافت می‌نماید، از تاریخ اجرا (مرداد ماه ۱۳۹۶) ابطال فرمایید.»

۲- شاکتی در جواب اخطاریه رفع نقص به موجب لایحه مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۰ اعلام کرده است که:

«احتراماً ضمن تشکر از اطلاع‌رسانی جهت رفع نقص و ابهام از اعتراض به مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه شورای اسلامی کرج موضوع پرونده ۱۵۹۳/۹۶ مطروحه در آن دیوان با رعایت اختصار به استحضار می‌رساند.

۱- ابطال دریافت عوارض تبصره ۳ آب بها و عوارض تبصره ۳ فاضلاب بها موضوع تبصره ۲ ماده واحده مصوبه فوق‌الذکر که میزان عوارض آب بها آنها در جدول اصلاحیه پیشنهادی شرکت آب و فاضلاب استان البرز و اصلاحیه شورای شهر کرج در خصوص بند ۴ جدول اصلاحی مذکور به ۱۲ ریال برای مصارف خانگی مصوب گردیده و همچنین ابطال میزان عوارض در بخش فاضلاب که در بندهای (الف) و (ب) مصوبه، مصوب شده است و همچنین ابطال عوارض موضوع تبصره ۵ ماده واحده یاد شده در خصوص عوارض استفاده از آب شرب برای عملیات بنایی و ساخت و ساز مورد نظر می‌باشد.

۲- با توجه به آرای ۱۳۲۷ تا ۱۳۳۱ - ۱۳۹۷/۵/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال مصوبه برقراری عوارض تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب‌های شهری مصوب سال ۱۳۷۷ توسط شورای اسلامی شهر ابوزیدآباد، شورای اسلامی شهر کرج هم صلاحیتی در خصوص برقراری عوارض‌های مورد اعتراض نداشته و مصوبه آن بر خلاف قانون و خروج از حدود اختیاراتش می‌باشد.

یادشده و تعیین ضوابط برقراری و میزان آن برای هر کدام از شاغلان متناسب با عواملی نظیر اثربخشی، علاقمندی، کیفیت و سرعت در کار و رضایت ارباب رجوع به موجب دستورالعملی خواهد بود که بنا بر پیشنهاد وزارت صنایع و معادن به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌رسد. این فوق‌العاده غیرمستمر محسوب می‌شود و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی‌باشد.

۲- هیأت وزیران به موجب تصویب‌نامه شماره ۴۱۷۱۶/ت/۵۳۳۲-هـ - ۱۳۸۸/۲/۲۸ با حذف عبارت «... و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی‌باشد» از تصویب‌نامه شماره ۳۰۹۸۸/۱۴۰۵۵-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳ هیأت وزیران مصوبه اخیرالذکر را اصلاح می‌نماید.

۳- تصویب‌نامه‌های اخیرالذکر بر اساس نامه شماره ۱۶۲۰۶/هـ - ۱۳۹۰/۳/۱۶ رئیس مجلس شورای اسلامی مغایر با قانون اعلام می‌گردد.

۴- بر اساس تصویب‌نامه شماره ۱۰۳۳۲۹/ت/۴۹۴۱۳-هـ - ۱۳۹۲/۵/۷ اعلام گردیده است «به منظور ایجاد هماهنگی و یکسان‌سازی در حقوق و مزایای کارمندان رسمی و پیمانی وزارت صنعت، معدن و تجارت، در صورتی که تفاوت تطبیق حقوق کارمندان آن وزارت در شرایط کاملاً مشابه به لحاظ ادغام وزارتخانه‌های صنایع و معادن و بازرگانی کمتر باشد، تفاوت تطبیق حقوق کارمندانی که کمتر است با کارمندان مشابه یکسان می‌گردد.»

۵- به موجب نامه شماره ۳۸۴۸۲/هـ/ب - ۱۳۹۲/۶/۳۰ رئیس مجلس شورای اسلامی مغایرت قانونی مصوبه اخیرالذکر صادر و ابلاغ می‌گردد.

۶- هیأت وزیران به موجب تصویب‌نامه شماره ۱۵۵۹۱۹/ت/۴۹۴۱۳-هـ - ۱۳۹۲/۱۰/۳ مقرر می‌دارد: «۱- با توجه به ادغام وزارتخانه‌های صنایع و معادن و بازرگانی و تشکیل وزارت صنعت، معدن و تجارت و برای هماهنگی در حقوق و مزایای کارمندان رسمی و پیمانی وزارتخانه اخیرالذکر پرداخت فوق‌العاده‌های موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری به کارمندان وزارت بازرگانی (سابق) به میزانی که حقوق و مزایای مستمر آنان با حقوق و مزایای کارمندان وزارت صنایع و معادن (سابق) تطبیق پیدا کند، با رعایت تبصره ماده ۶۸ قانون یاد شده مجاز است. ۲- این تصویب‌نامه جایگزین تصویب‌نامه شماره ۱۰۳۳۲۹/ت/۴۹۴۱۳-هـ - ۱۳۹۲/۵/۷ می‌شود.»

۷- رأی‌مقدماتی شماره ۷۲۱۲۳/هـ/ب - ۱۳۹۲/۱۱/۵ مصوبه اخیرالذکر از جانب دبیر هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین مبنی بر مغایرت قانونی مصوبه موصوف با قوانین صادر و ابلاغ می‌گردد.

۸- به موجب تصویب‌نامه شماره ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲ هیأت وزیران مقرر می‌دارد: «۱- در تصویب‌نامه شماره ۳۰۹۸۸/ت/۱۴۰۵۵-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳، عبارت (این فوق‌العاده غیرمستمر محسوب می‌شود و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی‌باشد) حذف می‌شود و از تاریخ ۱۳۸۴/۱/۱ لازم‌الاجرا است. ۲- احتساب فوق‌العاده موضوع تصویب‌نامه یاد شده در تفاوت تطبیق مقرر در تبصره ماده ۷۸ قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶- از تاریخ اجرای فصل دهم قانون یاد شده بلامانع است.» مصوبه اخیرالذکر علی‌رغم اینکه مورد ایراد اولیه هیأت تطبیق قرار می‌گیرد و رأی‌مقدماتی شماره ۲۴۶۸۰/هـ/ب - ۱۳۹۶/۳/۳۱ دبیر هیأت تطبیق مبنی بر مغایرت قانونی آن صادر گردیده در لیست مصوبات عدم مغایرت قانونی به شماره ۵۵۸۲۸/هـ/ب - ۱۳۹۶/۷/۱۰ رئیس مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

۹- به موجب دادنامه شماره ۴۱۶ و ۴۱۵ - ۱۳۹۶/۵/۳ اصداری از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مقرر گردید: «اولاً: تعارض در آراء مندرج در گردش کار محرز می‌باشد. ثانیاً: با توجه به اینکه مصوبه شماره ۳۰۹۸۸/ت/۱۴۰۵۵-هـ - ۱۳۸۸/۴/۱۳ هیأت وزیران ناظر بر برقراری فوق‌العاده بهره‌وری برای کارکنان ستادی و استانی وزارتخانه صنایع و معادن بوده است و با ادغام این وزارتخانه با وزارت بازرگانی، قابل‌تعمیم به کارکنان وزارت صنعت، معدن و تجارت نیست و از طرفی از تاریخ اجرایی شدن فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ مستند به ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری، کلیه قوانین و مقررات عام و خاص به جز قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مغایر با این قانون از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو شده است. بنابراین مصوبه مذکور هیأت وزیران از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ قابلیت اجرا ندارد و آراء صادر شده به رد شکایت به شرح مندرج در گردش کار صحیح و موافق مقررات تشخیص شد. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۳ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ اجرای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است» و در پاسخ به استعلام‌های صورت گرفته نیز به دادنامه اخیرالذکر اصرار می‌نمایند.

التهایه نظر به اینکه ارکان متشکله مصوبه ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲ هیأت وزیران به موجب دادنامه شماره ۴۱۵ و ۴۱۶ - ۱۳۹۶/۵/۳ صادره از دیوان عدالت اداری متزلزل و از طرفی اعلام عدم مغایرت موخر مصوبه مارالذکر در بند ۴۶ نامه شماره ۵۵۸۲۸/هـ/ب - ۱۳۹۶/۷/۱۰ رئیس مجلس شورای اسلامی دستگاه‌های اجرایی را با چالش جدی مواجه نموده است. لذا مستدعی است مستنداً به مواد ۱۲، ۹۲ و ۳۶ قانون تشکیلات و آیین دادرسی

رابعاً: شایان ذکر است صرفنظر از طرح موارد فوق، در دفاع از وجاهت قانونی مراتب اخذ شده در قالب تبصره ۳ ماده واحده قانون تسهیلات منعکس در مصوبه این شورا، سابق بر این خود تبصره و فلسفه تقنینی آن در رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است و از این حیث طرح هر گونه شبهه در اعمال تبصره ۳ قانون تسهیل سالبه به انتفاع موضوع می‌باشد.

خامساً: با بررسی جمیع مستندات و مدارک و قرائن فوق و نظر به اینکه به لحاظ اصولی قانون مالیات بر ارزش افزوده عام مؤخر است و ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات، خاص مقدم؛ فلذا در این شرایط خاص مقدم مخصوص عام مؤخر است و هیچگونه تعارضی فی ما بین این دو قانون متصور نمی‌باشد. چرا که بر اساس قاعده فقهی (الجمع مهمما ممکن اولی من الطرد) موضوع قابل استفاده و استظهار می‌باشد.

علی‌ایحال با شرح مراتب فوق و نظر به اینکه خواهان در دادخواست تقدیمی استفاده از مشارکت مردمی و فرآیند قانونی وصول آن را طبق تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات، نوعی وضع عوارض تلقی کرده و آن را در تعارض با ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده دانسته به لحاظ مفهومی دارای تباین بوده و فاقد جنبه اثباتی می‌باشد. فلذا تقاضای رسیدگی و رد دعوی خواهان از محضر آن عالی مقامان مورد استدعاست.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

از آنجایی که مشارکت مالی مردم برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهری، لزوماً به معنای اخذ وجه از مردم نیست و قانونگذار در ماده (۳) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب (۱۳۸۸)، تعیین قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را به هیأت دولت واگذار کرده و شوراهای اسلامی شهر در زمان وضع مصوبات، اختیار اخذ عوارض دیگری ندارند و این موضوع در دادنامه‌های شماره ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۱ - ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز مورد تأکید قرار گرفته است، بنابراین تبصره‌های ۲ و ۵ و بند ۴ جدول اصلاحی و بندهای (الف) و (ب) مصوبه دویست و نود و ششمین جلسه رسمی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲ شورای اسلامی شهر کرج مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۰۹۶۵

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با موضوع: «ابطال مصوبه شماره ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲ هیأت وزیران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۴ شماره دادنامه: ۱۷۲۴ شماره پرونده: ۹۸۰۰۹۶۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکتی: دیوان محاسبات کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه شماره ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲

هیأت وزیران

گردش کار: معاون حقوقی، مجلس و تفریح بودجه دیوان محاسبات کشور به موجب شکایت‌نامه شماره ۲۰۰۰۰/۸۰ - ۱۳۹۸/۲/۱۰ اعلام کرده است که:

«احتراماً به استحضار می‌رساند: ۱- به موجب تصویب‌نامه شماره ۳۰۹۸۸/۱۴۰۵۵-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳ هیأت وزیران «وزارت صنایع و معادن مجاز است نسبت به برقراری فوق‌العاده بهره‌وری متناسب با اهمیت و پیچیدگی وظایف و مسئولیت‌ها، سطح تخصص و مهارت‌های مورد نیاز از حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) تا پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) حقوق، فوق‌العاده شغل و فوق‌العاده جذب برای کارکنان ستاد وزارتخانه و هشتاد درصد (۸۰٪) این ارقام برای کارکنان واحدهای استانی اقدام نماید. فوق‌العاده یاد شده برای متصدیان مشاغل مدیریت تا ۱۵٪ قابل افزایش است. سقف رقم این فوق‌العاده برای مشاغل گوناگون وزارتخانه

دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲، نسبت به صدور دستور موقت توقف اجرا و ابطال مصوبه اخیرالذکر اوامر عالی امر به ابلاغ فرمایند.»

متن مصوبه مورد شکایت به شرح زیر است:

«هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۲/۱۰ به پیشنهاد شماره ۸۳۶۳۱۶ - ۱۳۹۵/۸/۱۸ سازمان اداری و استخدامی کشور و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی تصویب کرد: ۱- در تصویبنامه شماره ۱۴۰۵۵/ت/۳۰۹۸۸-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳، عبارت «این فوق العاده غیر مستمر محسوب می شود و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی باشد.» حذف می شود و از تاریخ ۱۳۸۴/۱/۱ لازم الاجرا است. ۲- احتساب فوق العاده موضوع تصویبنامه یاد شده در تفاوت تطبیق مقرر در تبصره ماده ۷۸ قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - از تاریخ اجرای فصل دهم قانون یاد شده بلا مانع است.» - معاون اول رئیس جمهور»

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس امور تنظیم لوائح و تصویبنامهها و دفاع از مصوبات دولت (معاونت حقوقی رئیس جمهور) به موجب لایحه شماره ۳۹۶۷۲/۸۶۹۹۰ - ۱۳۹۸/۷/۱۱ توضیح داده است که:

۱- مطابق تبصره بند ۲ ماده واحده قانون مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی مقرر گردید: «دولت مکلف است به منظور انگیزش، ارتقای بهره‌وری و کارآفرینی کارکنان و پیشبرد امور صنعتی و معدنی و صنایع نوین، بنا به پیشنهاد وزارت صنایع و معادن فوق العاده‌هایی را تصویب و برقرار نماید.» در اجرای این تبصره هیأت وزیران، طی تصویبنامه ۱۴۰۵۵/ت/۳۰۹۸۸-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳ به وزارت صنایع و معادن اجازه داد نسبت به برقراری فوق العاده بهره‌وری با توجه به ضوابط مندرج در تصویبنامه برای کارکنان ستاد و وزارتخانه و واحدهای استانی اقدام نماید. در قسمت اخیر تصویبنامه قید گردید «... این فوق العاده غیرمستمر محسوب و مشمول کسور بازنشستگی نمی باشد.» با توجه به قانون استخدامی کشوری و ماده ۷۱ این قانون در مورد چگونگی کسر کسور بازنشستگی از فوق العاده‌های مشمولین قانون و بلاوجه بودن قید غیرمستمر بودن این فوق العاده و عدم کسر کسور بازنشستگی از این فوق العاده، به موجب تصویبنامه شماره ۱۴۱۷۱۶/ت/۵۳۴-هـ - ۱۳۸۸/۲/۲۸ عبارت «و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی باشد.» از متن تصویبنامه سال ۱۳۸۴ حذف گردید.

۲- نظر به این که قانون مدیریت خدمات کشوری از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ لازم الاجرا گردیده و با توجه به فصل دهم قانون یاد شده، کارکنان وزارت صنایع و معادن نیز از لحاظ پرداخت حقوق و مزایا مشمول فصل دهم قانون (حقوق و مزایا) قرار گرفتند. به موجب ماده ۷۸ قانون مزبور، کلیه مبانی پرداخت خارج از ضوابط این قانون لغو گردید و در نتیجه پرداخت فوق العاده بهره‌وری نیز به کارکنان اصولاً منتفی گردید. لذا در سال ۱۳۹۶ طی بند ۱ تصویبنامه ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲، تصویبنامه شماره ۱۴۰۵۵/ت/۳۰۹۸۸-هـ - ۱۳۸۴/۴/۱۳ مجدداً اصلاح و عبارت «... این فوق العاده غیر مستمر محسوب می شود و مشمول کسور بازنشستگی نمی باشد.» حذف و از تاریخ ۱۳۸۴/۱/۱ لازم الاجرا است، جایگزین گردید.

۳- متعاقب تشکیل وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت در سال ۱۳۹۰ و تغییرات ساختاری و ابهام در شمول مقررات یاد شده به دستگاه‌های متبوع و دعوی مطروحه در دیوان عدالت اداری و با توجه به رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان به شماره ۴۱۶ و ۴۱۵ - ۱۳۹۶/۵/۳ پرداخت فوق العاده بهره‌وری در وزارت صنعت، معدن و تجارت از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ منتفی است و همچنین پرداخت فوق العاده یاد شده به سایر کارکنان مشمول تغییر و تحولات ساختاری موجبی ندارد.

۴- با توجه به این که تصویبنامه شماره ۱۵۰۲۷/ت/۵۳۷۴۲-هـ - ۱۳۹۶/۲/۱۲، صرفاً در تبیین و اصلاح تصویبنامه سال ۱۳۸۴ صادر گردیده و در رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که پرداخت فوق العاده بهره‌وری را از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ غیر مجاز تلقی نموده، تغییری حاصل نمی نماید و موجبی برای برقراری فوق العاده بهره‌وری به تاریخ موخر بر ۱۳۸۸/۱/۱ نخواهد بود و از طرفی دیوان محاسبات کشور دلائل موجبی برای ابطال مصوبه و صدور دستور موقت ارائه ننموده است. تقاضای رد شکایت را دارد.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با توجه به اینکه اولاً: مقرره مورد شکایت در مقام اصلاح تصویبنامه سال ۱۳۸۴ هیأت وزیران و مصوبه سال ۱۳۸۴ به استناد قانون مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع وضع شده است و چون با تصویب قانون مدیریت خدمات کشوری در سال ۱۳۸۶ در خصوص فوق العاده‌ها تعیین تکلیف شده است، بنابراین اصلاح مصوبه نسخ شده به صورت ضمنی توسط ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری خارج از حدود صلاحیت هیأت وزیران است. ثانیاً:

شماره ۹۸۰۱۰۷۱ - ۱۳۹۹/۱۲/۱۰
بسمه تعالی
جناب آقای اکبرپور
رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۲۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۷ با موضوع: «ابطال ماده ۱۸ آیین نامه اصلاحی نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.
مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین
تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۷ شماره دادنامه: ۱۷۲۵ شماره پرونده: ۹۸۰۱۰۷۱
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکلی: آقای امیرهادی امیری
موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۸ آیین نامه اصلاحی نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران
گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۸ آیین نامه اصلاحی نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:
«نظر به اینکه ماده ۱۸ آیین نامه نظارت بر نمایش و صدور پروانه نمایش هیأت وزیران مصوب ۱۳۶۴/۶/۱۹ علاوه بر آن که خلاف اصل ۲۴ و اصل ۲۲ قانون اساسی است و اینکه این ماده از آیین نامه محدودیت را خلاف قوانین بالادستی عادی و اساسی علی الخصوص اصل ۳۶ قانون اساسی مبنی بر قانونی بودن جرم و مجازات‌ها و نیز اصل ۱۳۸ قانون اساسی ایجاد کرده و مشرف بر اینکه آیین نامه‌ها و تصویب نامه‌های دولتی نباید مغایرت با قوانین عادی و اساسی داشته باشد با ایجاد محدودیت مضاعف این اصول را نقض نموده و در ادامه بدون آن که قانون مدون و معنونی طبق مواد ۱ تا ۱۰ قانون مدنی در کشور باشد اضافه و یا حذف قسمتهایی از فیلم را توسط عوامل آن جرم انگاری کرده باشد به مجازاتی غیر مرتبط و نامصدق محکوم کرده و خلاف آشکار اصل ۷۱ قانون اساسی مبنی بر صلاحیت جامع و مانع و منحصر مجلس در وضع قانون و اصل ۱۵۶ قانون اساسی مشعر بر صلاحیت تمام و اختصاصی قوه قضاییه در مجازات مجرمین و تعقیب توسط مقامات ذیصلاح می باشد. همچنین این ماده از آیین نامه فوق الذکر مغایر و مخالف اصول ۳۲ تا ۴۰ قانون اساسی در برائت افراد و حق دادخواهی داشتن آنها نیز می باشد. اصل ۵۸، ۶۱، ۷۳، ۷۲، ۹۱، ۱۵۹، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۶۹ و ۱۷۰ نیز به صراحت مورد نقض و تعارض قرار گرفته است توسط این مصوبه دولت. برخلاف شرع بودن ماده مزبور نیز از جهت نفی قاعده لاضرر و قبح عقاب بلابیان و اصل برائت نیز محرز و مشخص به نظر می آید. بنابراین طبق اصل ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی، ابطال ماده ۱۸ مصوبه مارالذکر را که مغایر قانون اساسی و قوانین عادی و خلاف شرع بین و موازین اسلامی است را از مقام دیوان عدالت اداری خواهان و تقاضا نمودم.»
من مقرره مورد شکایت به شرح زیر است:
«ماده ۱۸: هر کس بدون اخذ پروانه نمایش از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مبادرت به نمایش فیلم یا اسلاید ویدئو بنماید یا برای تقاضای صدور پروانه به تقلب و فریب متثبت شود و یا اطلاعات و مدارک موهوم یا مجهول عنوان کند و یا در موقع نمایش فیلم، خودسرانه به حذف قسمتی از فیلم یا الحاق و افزودن صحنه‌هایی که در موقع صدور

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف: با توجه به اینکه قائم مقام دبیر شورای نگهبان طی نامه شماره ۹۹/۱۰۲/۱۹۴۹۵ - ۱۳۹۹/۶/۱۷ اعلام کرده است که ماده ۱۸ آیین نامه نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب سال ۱۳۸۲ هیأت وزیران، توسط فقهای شورای نگهبان خلاف موازین شرع تشخیص داده نشد، بنابراین در اجرای حکم تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و تبعیت از نظر فقهای شورای نگهبان، موجبی برای ابطال ماده ۱۸ آیین نامه مورد اعتراض از حیث ادعای مغایرت با موازین شرعی وجود ندارد.

ب: در سطور پایانی ماده ۱۸ آیین نامه نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها و اصلاحات انجام شده مصوب جلسه ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران برای کلیه کسانی که از آیین نامه مذکور تخلف نمایند امکان لغو پروانه نمایش فیلم و در صورت تکرار لغو پروانه کسب متقاضی و نمایش دهنده فیلم پیش بینی شده است. نظر به اینکه لغو پروانه نوعی مجازات است که منطبق با اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول ۳۶، ۳۷ و ۱۵۶ و اصول حقوقی دادرسی عادلانه و منصفانه و تفکیک قوا بایستی با حکم و یا اذن قانونگذار صورت پذیرد و از طرفی بندهای ۲۲ و ۲۳ ذیل ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تفهیم تجویز اختیار و صلاحیت اعمال مجازات توسط مقام اداری در صورت تخلف از آیین نامه های مربوط نمی باشد و مستنبط از تبصره ۲ ماده ۳ قانون اخیرالذکر در این موارد مرجع قضایی واجد صلاحیت است، بنابراین مقرره مورد شکایت مغایر قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۸۶۹

۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۹/۱۱/۷ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۲۷ با موضوع: «ابطال ماده ۲ دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری موضوع مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۷ شماره دادنامه: ۱۷۲۷ شماره پرونده: ۹۸۰۱۸۶۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای پوریا الماسیان

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۲ دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری موضوع مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۲ دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری موضوع مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«اینجانب پوریا الماسیان دانشجوی دکتری رشته مهندسی مکانیک ورودی سال ۱۳۹۴ می باشم. مطابق ماده ۸ آیین نامه وزارت علوم دوره دکتری به تاریخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ و شماره ۲۱/۵۷۲۰۹ و ماده ۱۹ آیین نامه دوره دکتری وزارت علوم به تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۷ و شماره ۲/۲۷۷۲۲ شرط دفاع از دوره دکتری چاپ یک مقاله علمی - پژوهشی مستخرج از رساله می باشد.

دانشگاه شهید بهشتی دانشجویان دکتری دانشکده های مهندسی را موظف به چاپ حداقل دو مقاله ISI در مجلات با درجه Q₁ یا Q₂ نموده است این امر مخالف با آیین نامه وزارت علوم بوده و تخلف می باشد. بر این اساس اینجانب از دانشگاه شهید بهشتی شکایت دارم. همچنین بر اساس ماده ۷ قوانین و مقررات مربوط به تخلفات اداری از دانشگاه به خاطر تبعیض نسبت به اینجانب شکایت دارم. بر اساس دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی

پروانه از طرف مراجع ذیصلاح حذف شده اقدام نماید و یا صحنه هایی از فیلم را در موقع تقاضای صدور پروانه نمایش خود از متن فیلم خارج کرده و این صحنه ها را بعد از صدور پروانه به متن فیلم اضافه کند به طور کلی کلیه اشخاص که به نحوی از انحاء در اجرای مقررات این آیین نامه تخلف نمایند گذشته از اینکه برای تخلف در هر مورد به موجب قوانین جاری مملکتی تعقیب می شوند در مرحله اول پروانه نمایش فیلم و در صورت تکرار تخلف علاوه بر مجازات قانونی، پروانه کسب متقاضی و نمایش دهنده فیلم لغو خواهد شد.»

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس امور تنظیم لوائح و تصویب نامه ها و دفاع از مصوبات دولت (معاونت حقوقی رئیس جمهور) به موجب لایحه شماره ۳۹۸۴۹/۹۷۰۸۳ - ۱۳۹۸/۸/۱ توضیح داده است که:

«۱- به موجب ماده ۱۸ آیین نامه مورد شکایت مصوب ۱۳۶۱ و اصلاحی ۱۳۸۲ چنین مقرر شده است: «ماده ۱۸- هر کس بدون اخذ پروانه نمایش از وزارت ارشاد اسلامی مبادرت به نمایش فیلم یا اسلاید و ویدئو بنماید و یا برای تقاضای صدور پروانه به تقلب و فریب متثبت شود و یا اطلاعات و مدارک موهوم یا مجهول عنوان کند و یا در موقع نمایش فیلم خودسرانه به حذف قسمتی از فیلم یا الحاق و افزودن صحنه هایی که در موقع صدور پروانه از طرف مراجع ذیصلاح حذف شده اقدام نماید و یا صحنه هایی از فیلم را در موقع تقاضای صدور پروانه نمایش خود از متن خارج کرده و این صحنه ها را بعد از صدور پروانه به متن فیلم اضافه کند و به طور کلی کلیه اشخاص که به نحوی از انحاء در اجرای مقررات این آیین نامه تخلف نمایند گذشته از اینکه برای تخلف در هر مورد به موجب قوانین جاری مملکتی تعقیب می شوند در مرحله اول پروانه نمایش فیلم و در صورت تکرار تخلف علاوه بر مجازات قانونی پروانه کسب متقاضی و نمایش دهنده فیلم لغو خواهد شد.» چنان که ملاحظه می شود اختیارات تعریف شده برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این ماده به هیچ وجه مصداق تعقیب کیفری و اعمال مجازات به شمار نمی رود بلکه در خود ماده نیز تصریح شده که این اقدامات صرف نظر و جدای از تعقیب و پیگردی است که برای تخلف در هر مورد به موجب قوانین جاری مملکتی صورت پذیرفته و امری جدای از مجازات قانونی است، بر اساس ادعای مطروح از سوی شاکی مبنی بر مغایرت این ماده با اصول قانون اساسی مشتمل بر اصل قانونی بودن مجازات ها، صلاحیت انحصاری قوه قضاییه برای پیگرد کیفری و اجرای مجازات و اصل برائت بر خلاف واقع و ناشی از پرداخت ناصواب نسبت به مفاد ماده ۱۸ آیین نامه و حدود اختیارات مقرر شده برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

۲- آنچه در ماده ۱۸ آیین نامه مورد شکایت مقرر گردیده به موجب قوانین موضوعه نیز در شمار اختیارات و صلاحیت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی محسوب می شود. مطابق بندهای ۲۲ و ۲۳ ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵ می باشد.

۳- ادعای مغایرت ماده ۱۸ آیین نامه مورد شکایت با موازین شرعی نظیر قاعده لاضرر، قبح عقاب بلا بیان و اصل برائت نیز که از سوی شاکی مورد اشاره قرار گرفته بر اساس آنچه در بندهای پیشین بیان گردید، منتفی است چرا که مفاد ماده ۱۸ آیین نامه نه در بردارنده اعمال مجازات بر اشخاص است و نه متضمن تعقیب و محکومیت کیفری از پیش بیان شده بنابراین مفاد ماده ۱۸ آیین نامه با شرع نیز مغایرت و تعارض مقتضی طرح شکایت مبنی بر ابطال مصوبه ندارد. نظر به مراتب فوق و با عنایت به اینکه ماده ۱۸ آیین نامه نظارت بر نمایش فیلم و صدور پروانه نمایش مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۱ هیأت وزیران صرفاً در مقام بیان اختیارات اجرایی دستگاه صادرکننده مجوز (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) در برخورد با تخلفات اشخاص بوده و به هیچ وجه وضع و اعمال مجازات و تعقیب کیفری از مفاد آن قابل برداشت نیست و بر این اساس مغایرتی با اصول قانون اساسی و موازین شرعی مورد ادعای شاکی ندارد، اتخاذ تصمیم شایسته دایر بر رد شکایت مطروحه مورد درخواست است. ضمن آن که خواهشمند است برای ارائه توضیحات تکمیلی در هنگام طرح موضوع در هیأت تخصصی یا هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از نماینده این معاونت دعوت به عمل آورند.»

هر چند شاکی به موجب لایحه شماره ۹۸ - ۱۰۷۱ - ۲ مورخ ۱۳۹۸/۷/۲۰ که ثبت دفتر هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری شده انصراف خود را از بعد شرعی اعلام کرده بود ولی به دلیل اینکه دفتر هیأت عمومی مکاتبه با شورای نگهبان را انجام داده بود قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۹۹/۱۰۲/۱۹۴۹۵ - ۱۳۹۹/۶/۱۷ اعلام کرده است که:

«موضوع ماده ۱۸ آیین نامه نظارت بر نمایش فیلم و اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها مصوب ۱۳۸۲/۵/۱۹ هیأت وزیران، در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۵/۳۰ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می گردد: «مصوبه مورد شکایت فی نفسه خلاف موازین شرع تشخیص داده نشد. تشخیص مغایرت مصوبه با قانون بر عهده دیوان عدالت اداری است.»»

شده است. نقشه جامع علمی کشور نیز در بندهای ۱-۲، ۱-۲، ۲-۲، ۳-۲، ۴-۲ و راهبرد کلان ۹ به دست آوردن مرجعیت علمی در سطح منطقه و جهان تأکید دارد و بر اساس اصل سوم قانون اساسی، دولت باید شرایط تحصیل افراد مستعد در آموزش عالی را تسهیل نماید. ولی در این اصل تسهیل شرایط تحصیل به معنای کاهش کیفیت علمی برای فارغ‌التحصیلی هر دانشجو نیست. لذا دانشگاه شهید بهشتی در راستای این امر برای آشنایی با مجلات معتبر بین‌المللی در معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه فهرست مجلات و انتشارات معتبر و نامعتبر را در سایت دانشگاه (به صورت لیست عالی، سفید، کم اعتبار و نامعتبر) تهیه، تنظیم، به روزرسانی و در اختیار کلیه دانشگاهیان قرار داده است و جهت راهنمایی تعیین رتبه و اعتبار نشریات در پایگاه‌های معتبر راهنمای جستجوی نشریات در پایگاه‌های معتبر را در سایت معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه تهیه و تدوین و در اختیار عموم دانشگاهیان قرار داده است. همچنین کارگاه‌های آموزشی متعدد برای آشنایی با جستجوی مجلات معتبر، نامعتبر و دستورالعمل‌های بررسی کیفیت دستاوردها از سال ۱۳۹۴ تاکنون برای کارشناسان حوزه معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه و واحدها جهت راهنمایی و آموزش به دانشجویان برگزار شده است. در ضمن بررسی مقاله‌های چاپ شده با نمایه بین‌المللی در دانشگاه بر اساس پایگاه استنادی معتبر *Scopus* می‌باشد که در این پایگاه مجلات کشورهای اسلامی نیز بارگذاری می‌شوند و این پایگاه اجباری برای انتشار مقالات به زبان انگلیسی ندارد. نشریاتی از ایران هم در این پایگاه نمایه می‌شوند که مطابق با آیین‌نامه جدید نشریات وزارت علوم از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب ماده ۸ آیین‌نامه مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چاپ یک مقاله مستخرج از رساله برای دانشجویان در شیوه آموزشی و پژوهشی و دو مقاله برای دانشجویان شیوه آموزشی در مجلات علمی پژوهشی دارای نمایه معتبر بین‌المللی کافی شناخته شده و به موجب ماده ۱۳ آیین‌نامه مذکور، دانشگاه‌ها موظف به اجرای آن بوده و حق تصویب شروطی مغایر با آیین‌نامه مزبور برای دانشجویان را ندارند و دادنامه شماره ۲۴۲۲ - ۱۳۹۸/۸/۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز مشعر بر همین معناست و نظر به اینکه مصوبه مورد شکایت، تعداد مقالات چاپ شده و نوع مجلاتی که دانشجو می‌تواند در آن مجلات اقدام به چاپ مقاله کند را تزییق و تحدید کرده و مغایر مقررات وزارتی به عنوان مصوبات فرادستی وضع شده است، بنابراین ماده ۲ دستورالعمل اعلام کیفیت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری موضوع مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵، به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۰۳۳ - ۱۳۹۹/۱۲/۱۰

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۸۰۱۱۷۲۸ - ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۱۷۲۸ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۷ با موضوع: «ابطال ماده ۱۲۵ و ۱۳۳ تحت عنوان عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمانی لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمانی و بند یک مصوبه شورای اسلامی شهر سمنان سال ۱۳۹۸ از تاریخ تصویب» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۷ شماره دادنامه: ۱۷۲۸ شماره پرونده: ۹۸۰۱۰۳۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای مجید گرامیان‌فر

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۲۵ عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمانی

و عدم دریافت پایان کار و ماده ۱۳۳ لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمانی و ردیف یک و ده جدول مورد شکایت سال ۱۳۸۹ شورای اسلامی شهر سمنان

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۲۵ عوارض تأخیر در احداث

پروانه ساختمانی و عدم دریافت پایان کار و ماده ۱۳۳ لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه

دانشجویان دکتری مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵، شرط کفایت برای حوزه‌های مهندسی، علوم و علوم انسانی تفاوت داشته که شرایط تبعیض‌آمیزی دارد، در صورتی که شرایط و امکانات قرار گرفته از سوی دانشگاه برای تمامی دانشجویان یکسان است (حتی برای دانشجویان مهندسی کمتر نیز می‌باشد) لذا اینجانب به دلیل تبعیض رخ داده از دانشگاه شکایت دارم. شایان ذکر است پس از اعمال تحریم‌های آمریکا (که سبب سخت‌تر شدن چاپ مقاله شده و بسیاری از مقالات صرفاً به خاطر ایرانی بودن نویسندگان آنها رد می‌شوند) تأمین شروط دستورالعمل تبعیض‌آمیز و مخالف با آیین‌نامه وزارت علوم، موجب ایجاد فشار غیر منطقی و زیاد بر دانشجویان دکتری رشته‌های فنی مهندسی شده و موجب طولانی شدن دوره تحصیل و یا حتی جلوگیری از ادامه تحصیل ایشان گردیده است.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

«دستورالعمل اعلام کیفیت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه مصوب ۱۳۹۵/۵/۲۵:

ماده ۲: در دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های حوزه مهندسی

یک شرط لازم برای اعلام کیفیت دستاوردهای پژوهشی هر دانشجوی دکتری، کسب حداقل ۷ امتیاز (سهام دانشجو) مستخرج از رساله از بندهای (الف) و (ب) زیر است:

الف: حداقل دو مقاله در مجلات Q_1 یا Q_2

تبصره ۱: چاپ یک مقاله در دهک اول ($P10$) مجلات حوزه مربوط برای بند (الف) کفایت می‌کند.

ب: ارائه (شفاهی یا بوستر) یک مقاله در کنفرانس‌های داخلی (ملی یا بین‌المللی).

تبصره ۲: حجم کار ارائه شده توسط دانشجو باید نشان دهنده ۵ سال فعالیت پژوهشی مستمر باشد (به تشخیص شورای دانشکده یا پژوهشکده)»

در پاسخ به شکایت مذکور مشاور رئیس و مدیر امور حقوقی دانشگاه شهید بهشتی به موجب لایحه شماره ۱۱۱/۳۴۰/ص - ۱۳۹۸/۶/۱۱ نامه شماره ۵۵۳/۴۰۰/د - ۱۳۹۸/۴/۱۸ معاون پژوهش و فناوری دانشگاه شهید بهشتی را ارسال کرده است که متن آن به قرار زیر است: «جناب آقای دکتر شاملو

مشاور محترم رئیس و مدیر محترم امور حقوقی دانشگاه

موضوع: در پاسخ به ابطال دستورالعمل کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان ورودی ۱۳۹۳ و بعد از آن

با سلام و احترام: بازگشت به نامه شماره ۱۳۸/۳۴۰/د - ۱۳۹۸/۴/۱۶ پیرامون موضوع ابطال دستورالعمل کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری، مصوبه یکصد و چهل و چهارمین جلسه شورای دانشگاه شهید بهشتی مورخ ۱۳۹۵/۵/۲۵ خواهشمند است دستور فرمایید در تنظیم لایحه دفاعیه برای موضوع مذکور نکات زیر را لحاظ نمایند. ماده ۸ آیین‌نامه دوره دکتری دانشجویان ورودی ۱۳۹۰ و بعد از آن طی نامه شماره ۲۱/۵۷۲۰۹ - ۱۳۸۹/۹/۱۷ وزیر علوم، تحقیقات و فناوری شرایط کفایت دستاوردهای دانشجویان دکتری را به شرح زیر ابلاغ نموده است: «دانشجو پس از تدوین رساله، تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله (چاپ حداقل یک مقاله برای دانشجویان در شیوه آموزشی - پژوهشی و دو مقاله برای دانشجویان شیوه پژوهشی در مجلات علمی - پژوهشی دارای نمایه بین‌المللی...) موظف است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند.»

در آیین‌نامه فوق حداقل چاپ یک مقاله شرط کفایت ذکر شده که برای تمام دانشگاه‌های بزرگ و کوچک کشور ارسال شده است. طبیعتاً در دانشگاه شهید بهشتی (به عنوان یکی از دانشگاه‌های تراز اول) اولاً شرط حداقلی برای کفایت دستاوردها مورد نظر شورای دانشگاه نبوده است. ثانیاً: علت تسری دستورالعمل مصوب سال ۱۳۹۵ به دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ با توجه به این امر بوده که دوره دکتری به دو دوره آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود و دستورالعمل مذکور ناظر بر دوره پژوهشی است که ابلاغ آن قبل از شروع مرحله پژوهشی و برگزاری آزمون جامع دانشجویان ورودی ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴، در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۵ به تفکیک رشته‌های علوم انسانی، علوم پایه و فنی و مهندسی و متناسب با ماهیت رشته‌های مختلف تدوین شده است. در همین راستا به بیان دیگر به طور معمول یک و نیم تا دو سال پس از ورود، مرحله پژوهشی دانشجویان دکتری آغاز می‌شود. بنابراین دانشجویان ورودی ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ در شروع مرحله پژوهش خود از این آیین‌نامه مطلع بوده و موظف به اجرای آن هستند. در ضمن لازم به ذکر است چاپ مقاله در نشریات بین‌المللی در دستورالعمل کفایت دستاوردها برای دانشجویان ورودی ۱۳۹۳ و بعد از آن با الهام از فرمایشات مقام معظم رهبری و در راستای سیاست‌های کلی علم و فناوری تهیه و تنظیم شده است.

در بند ۱-۴ سیاست‌های کلی ابلاغی توسط مقام معظم رهبری، تأکید بر تحول و ارتقاء علوم انسانی دارد، که راهکار سنجش این ارتقاء انتشار دستاوردها در سطح جهانی و مقایسه با دستاوردهای سایر کشورهاست. همچنین در بندهای ۱-۱، ۱-۲، ۲-۱ و ۲-۳ به ارتقای جهانی کشور و کسب مرجعیت علمی و فناوری در سطح منطقه و جهان تأکید

بوده‌ام و موافقت آن را نیز از کمیسیون ماده ۵ به صورت قانونی که متولی شورای عالی شهرسازی و مسئول تغییر طرح تفصیلی شهرستان می‌باشد را دریافت نموده بودم. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آراء متعددی موضوع مورد استفاده توسط شورای اسلامی شهر سمنان جهت وضع و تعیین عوارض سالانه را غیرقانونی و مورد ابطال قرار داده است. به عنوان مثال می‌توان به آراء ذیل اشاره نمود: الف - بند (و) رأی شماره ۵۶۱ - ۱۳۸۴/۱۰/۱۱ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر کرج، ب - رأی شماره ۱۳۵۷ - ۱۳۸۶/۱۱/۱۶ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر اسفراین، ج - رأی شماره ۵۶۳ - ۱۳۹۰/۱۲/۸ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر گرگان، د - رأی شماره ۴ - ۱۳۹۱/۱۱/۱۴ در ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر شاهرود، ه - رأی شماره ۶۲۷ - ۱۳۹۱/۹/۲۰ در ابطال مصوبه شورای اسلامی وظایف شورای اسلامی شهرها در ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با اصلاحات بعدی تعیین شده است و در این ماده قانونی امر تغییر کاربری اراضی در صلاحیت شورای اسلامی شهر پیش‌بینی نشده است. با توجه به مراتب شورای اسلامی شهر سمنان که صلاحیتی برای تغییر کاربری اراضی ندارد، به طریق اولی نمی‌تواند در این خصوص مبادرت به وضع قاعده و اخذ عوارض و بهای خدمات کند. لذا با توجه به آراء یاد شده و مغایرت آشکار مصوبه معترض‌عنه با قواعد شرعی مذکور و همچنین ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه، ماده ۱، ۲، ۵ و ۷ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و همچنین با توجه به سابقه ابطال چنین مصوباتی در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تقاضای ابطال ۱- عوارض کسری پارکینگ ۲- عوارض تمدید پروانه ساختمانی و تأخیر پایان کار ۳- عوارض تغییر کاربری و یا هزینه تبدیل تجاری ۴- ابطال عوارض سطح اشغال مجاز تراکم که به صورت خودسرانه شورای شهر سمنان بدون رعایت مقررات قانونی اقدام به وصول عوارض نموده تقاضای اعمال ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و رسیدگی خارج از نوبت و نهایتاً بر اساس بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال مصوبه معترض‌عنه را از تاریخ تصویب دارم.»

متن مقررهای مورد شکایت به شرح زیر است:

«ماده ۱۲۵: عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمانی و عدم دریافت پایان کار در مواقعی که صاحبان پروانه ساختمانی به هر دلیل بعد از مدت مقرر جهت اخذ پایان کار به شهرداری مراجعه نمایند بر اساس بند ذیل اقدام خواهد شد مراجعه صاحبان پروانه‌های ساختمانی برای اخذ پایان کار بعد از اتمام مدت اعتبار پروانه مهلت پروانه و تمدیدهای آن نسبت به هر سال تأخیر ۱ درصد مابه‌التفاوت عوارض زمان صدور و زمان مراجعه حداکثر تا ۱۰ درصد مابه‌التفاوت وصول خواهد شد در تمدید پروانه، شهرسازی ملزم به اخذ بیمه ساختمان خواهد بود در خصوص محاسبه و وصول مابه‌التفاوت لازم به ذکر است در مواقعی که به هر دلیل رقم مابه‌التفاوت حاصل نگردد معادل ۲۰ درصد عوارض زمان صدور پروانه ساختمانی محاسبه و وصول خواهد شد بدیهی است در کل عوارض مآخذ از میزان عوارض صدور بیشتر نخواهد بود.

ماده ۱۳۳: لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمانی

تمدید پروانه ساختمانی: تمدید مدت پروانه‌های ساختمانی ۳ بار و هر بار به مدت یکسال از تاریخ انقضاء خواهد بود و این ۳ مرحله به شرطی که قبل از اتمام مهلت پروانه ساختمانی اقدام شده باشد.

تبصره ۱: تمدید پروانه‌هایی که بعد از انقضای مدت پروانه و یا تمدید اول اقدام می‌گردد در واحدهای مسکونی عوارض معادل ۲۰٪ پرداختی و در استفاده‌های غیرمسکونی معادل ۳۰٪ عوارض پرداختی زمان صدور پروانه اخذ و تمدید خواهد شد به طوری که مهلت اعتبار پروانه و تمدیدهای آن بیشتر نباشد. ضمناً توضیحاً اعلام می‌گردد فقط یک بار در سال پنجم بعد از آن پروانه به روز محاسبه و دریافت می‌گردد.

بند ۱ جدول مورد شکایت ۱- در خصوص عوارض تجاری در پلاک‌های با کاربری تجاری خدماتی مقرر گردید: طبق بخشنامه وزارت کشور و تصویب شورای اسلامی شهر سمنان هر ۱۸ متر یک واحد پارکینگ و عوارض متعلقه طبق تعرفه دریافت گردد.

عوارض تغییر کاربری توسط شورای شهر سمنان سال ۱۳۸۹

فضای سبز پارکینگ و خیابان	تجاری	٪ ۴۰	٪ ۶۰
---------------------------	-------	------	------

در پاسخ به شکایت مذکور رئیس شورای اسلامی شهر سمنان به موجب لایحه شماره ۱۵/۹۵/۶۹۲ - ۱۳۹۸/۶/۵ توضیح داده است که:

«شکای از مودیان عوارض شهرداری بابت صدور پروانه ساختمانی جهت احداث بنا در سال ۱۳۸۹ بوده است که برابر فرم وصول عوارض پذیره و پروانه ساختمانی عوارض مربوطه محاسبه و خواهان نسبت به پرداخت عوارض محاسبه شده به صورت نقدی و تقسیط اقدام کرده است. با توجه به اینکه یک فقره از چک‌های اقساطی مربوط به عوارض توسط مدیون (خواهان) به شهرداری سمنان پرداخت نشده و با صدور گواهینامه عدم پرداخت وجه چک در مرجع قضایی

ساختمانی و ردیف یک و ده جدول مورد شکایت سال ۱۳۸۹ شورای اسلامی شهر سمنان را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«شورای شهر یاد شده در خصوص مصوبه مندرج در بند ۱ در خصوص عوارض تجاری در پلاک‌های با کاربری تجاری خدماتی مقرر گردید طبق بخشنامه وزارت کشور و تصویب شورای اسلامی شهر سمنان هر ۱۸ متر یک واحد پارکینگ و عوارض متعلقه طبق تعرفه دریافت گردد. در جدول محاسبه کسر یا حذف پارکینگ مبلغ کسر پارکینگ برای ۳ واحد و بیشتر برای هر پارکینگ ۱۴/۵۲۰/۰۰۰ ریال عوارض تعیین گردیده است که با توجه به فرم وصول عوارض پذیره و عوارض ساختمانی که در بند ۹ آن کسری پارکینگ ۱۹ باب برای ملک اینجانب به مبلغ ۲۷۷/۵۸۰/۰۰۰ ریال عوارض تعیین نمودند که طبق آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری کاملاً غیرقانونی می‌باشد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در دادنامه‌های شماره ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۸۱، ۱۴۷۹ - ۱۳۸۶/۱۱/۲۲ و ۷۷۰ - ۱۳۹۱/۱۰/۱۸ مصوبات شورای اسلامی شهرهایی از جمله ابطال مصوبه شورای شهر شاهین شهر به دلایل مندرج در رأی مشابه موضوع دعوی به شماره‌های ۱۳۳۳ و ۱۳۳۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری باموضوع فوق که مربوط به سال ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۵ می‌باشد را که اقدام به وضع عوارض بابت حذف یا کسر پارکینگ کرده‌اند را ابطال نموده است. بنا به مراتب از آنجا که مقنن در مورد کسر پارکینگ، کمیسیون ماده صد را مرجع رسیدگی و میزان جریمه آن را تعیین نموده و شهرداری را مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور پایان کار کرده است و به تبعیت از استدلال مصرح در آراء یاد شده، ماده و بند ۱ لایحه عوارض سال ۱۳۸۹ در تجویز اخذ عوارض بابت حذف یا کسر پارکینگ خلاف قانون (تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها) و خارج از حدود و اختیارات آن شورا بوده و تقاضای ابطال آن را دارم.

در ماده ۱۲۵ و ماده ۱۳۳ دفترچه تعرفه عوارض شهرداری سمنان در سال ۱۳۸۹ با عنوان لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمانی «عوارض تمدید پروانه ساختمانی» به علت خروج شورا از حدود اختیار خود و تصویب مقرره برخلاف مفاد قانونی درخواست ابطال مصوبه مذکور را به شرح ذیل به استحضار آن عالی مقام معروض می‌دارم تا بدین وسیله اجحاف عمل شده در حق اینجانب و سایر شهروندان برطرف گردد. در ارتباط با عوارض تمدید پروانه ساختمانی یا تأخیر اتمام ساختمان، بر اساس دادنامه‌های متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در سال‌های ۱۳۸۰، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۵ و به موجب رأی شماره ۴۷۱ - ۱۳۹۵/۷/۱۳ با موضوع تعرفه شماره ۲۰۴۴ از عوارض محلی شهرستان شهرضا در سال ۱۳۹۱ تعیین و دریافت این نوع عوارض، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی شهرها تشخیص داده شده است. لازم به ذکر است در تبصره ۳ بند (ب) دستورالعمل شماره ۳۴۳/۱۳۹۰ - ۱۳۶۹/۲/۱۷ وزارت کشور مقرر شده که مالکین واحدهای مسکونی (تک واحدی - مجتمع) که دارای پروانه ساختمانی می‌باشند و به لحاظ اتمام مهلت اعتبار آن خواستار تمدید پروانه و یا بنا به ضرورت خواستار تعویض و تغییر نقشه ساختمانی بوده از پرداخت مجدد عوارض صدور پروانه ساختمانی معاف خواهند بود. دادنامه‌های ذیل به طور کلی موید عدم امکان وصول عوارض مضاعف یا مجدد است که می‌توان از آنها با قیاس مستنبط‌العله وحدت ملاک گرفت. دادنامه ۱۲۹۹ - ۱۳۸۶/۱۱/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۵۰۱ الی ۱۵۲۷ - ۱۳۹۳/۹/۲۴ و رأی هیأت عمومی به شماره ۶۶ الی ۸۸ - ۱۳۹۲/۲/۲ اخذ عوارض مجدد تحت هر عنوان از سوی شوراهای مختلف ممنوع است. رأی شماره ۱۷۹۶ تا ۱۸۰۵ و ۱۸۰۸ - ۱۳۹۳/۱۰/۲۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دادنامه شماره ۲۱۰ - ۱۳۹۵/۳/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری. مطابق تبصره ۲ ماده ۲۹ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷ مقنن به شرح تبصره یاد شده در خصوص مهلت اتمام ساختمان و ضمانت اجرای عدم رعایت آن تعیین تکلیف کرده است، بنابراین هر نوع مصوبه شورای اسلامی شهر که طی آن برای تأخیر در اتمام ساختمان یا تمدید پروانه بعد از ۵ سال عوارض تعیین نماید، این مصوبه مغایر قانون بوده و از حدود اختیارات مرجع وضع آن خارج است. اینجانب در کمیسیون ماده ۵ شهرستان سمنان که در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۲ طبق مصوبه شماره ۸۸/۳۶۵۲۷ در رابطه با پلاک ثبتی ۳۶۰۶/۲ متقاضی تغییر کاربری ملک فوق از اداری به تجاری بودم که در مصوبه ۱۳۸۸/۱۲/۱۲ طبق بند ۴۵ سه کمیسیون طرح تفصیلی شهرستان مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۰ موفق به دریافت تغییر کاربری به تجاری جهت طبقه همکف با اشغال ۱۰۰ درصد، زیر زمین به صورت انباری تجاری و نیم طبقه تجاری به مساحت ۱۶ مترمربع مازاد بر حد مجاز ضوابط طرح گردیدم ولی متأسفانه در هنگام دریافت جواز ساخت شهرداری سمنان خودسرانه نسبت به دریافت تعرفه عنوان عوارض تبدیل تجاری در بند ۷ فرم عوارض پذیره و پروانه ساختمانی به مبلغ ۱/۲۴۱/۹۵۵/۰۰۰ ریال که تقریباً ۲۵٪ قیمت روز زمین در سال ۱۳۸۹ بوده است را از اینجانب دریافت نموده است که این مورد خلاف قانون و مصوبات شورای شهر سمنان بوده است زیرا اینجانب متقاضی تغییر کاربری از اداری به تجاری

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

۲- با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای کسری، حذف یا عدم تأمین پارکینگ در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین بند یک مصوبه شورای اسلامی شهر سمنان در خصوص عوارض تجاری در پلاک‌های با کاربری تجاری خدماتی مقرر گردید طبق بخشنامه وزارت کشور و تصویب شورا هر ۱۸ متر یک واحد پارکینگ و عوارض متعلقه طبق تعرفه دریافت گردد به دلایل مندرج در رأی شماره ۹۷ الی ۱۰۰ - ۱۳۹۲/۲/۱۶ و رأی شماره ۵۷۳ - ۱۳۹۶/۶/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود. رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۳۳۷۸

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۹۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال تبصره ۲ جزء (ب) بند ۲-۱۲ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری (ph.D) سال ۱۳۹۸» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۶۹۴ شماره پرونده: ۹۸۰۳۳۷۸
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکی: آقای محمدرضا متین‌فر
موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ۲ جزء (ب) بند ۲-۱۲ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری (ph.D) سال ۱۳۹۸
گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال تبصره ۲ جزء (ب) بند ۲-۱۲ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری (ph.D) سال ۱۳۹۸ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«در راستای ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تصدیقاً معروض می‌دارد: بر اساس ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴، پذیرش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی به شیوه آموزشی - پژوهشی باید بر اساس تأثیر ۵۰ درصدی آزمون تستی سازمان سنجش و تأثیر ۵۰ درصدی نمره مصاحبه در دانشگاه‌ها صورت پذیرد. سازمان سنجش دانشجو در شیوه‌نامه پذیرش دوره دکتری چنین مقرر کرده: «در حد نصاب نمره مرحله دوم (نمره دانشگاه) توسط دانشگاه‌ها در هر کد رشته محل تعیین و به این سازمان برای پذیرش نهایی اعلام شود. این شیوه‌نامه صریحاً برخلاف ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو می‌باشد که در صورت عدم کسب حد نصاب دانشگاه تأثیر نمره سنجش عمومی را در نتیجه نهایی لحاظ نمی‌نماید. حال آن که مقررات دولتی حق توسعه و تضییق قوانین را ندارند. در فرض مساله مصوبه فوق موجب تضییق و تجدید ماده ۵ قانون گردیده است. نتیجه این مصوبه آن است که در صورت عدم کسب حد نصاب مؤسسه، داوطلب بدون توجه به نمره سنجش عمومی مردودی قطعی می‌شود و نمره سنجش عمومی داوطلب لحاظ نمی‌گردد. در حالی که سازمان سنجش نمی‌تواند داوطلبین را به بهانه عدم کسب حد نصاب (نمره دانشگاه) از گزینش نهایی حذف نمایند. بلکه سازمان سنجش باید نتیجه نهایی را بر اساس معدل مکتسب در دو مرحله سنجش عمومی و ارزیابی تخصصی اعلام نمایند. این اقدام به نوعی تجاوز به حقوق داوطلب و نتیجه مکتسب در آزمون سنجش عمومی می‌باشد. شیوه‌نامه سازمان سنجش و اعطای چنین قابلیت به مؤسسات آموزش عالی موجب نادیده گرفتن نتیجه سنجش عمومی داوطلبین در قانون سنجش و پذیرش می‌باشد. نتیجه نهایی بایستی معدل مکتسب در مرحله سنجش عمومی و ارزیابی تخصصی (نمره دانشگاه) باشد اما با شیوه‌نامه اخیرالذکر عدم کسب حد نصاب دانشگاه موجب نادیده گرفتن نمره ۵۰٪ سنجش عمومی است که مخالفت آن با بند (ت) ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش قطعی است. لازم به توضیح است هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ضمن پذیرش استدلال فوق در رأی شماره ۱۸۴۲ - ۱۳۹۷/۱۱/۲۴ صریحاً اعلام نموده اختیار مقرر برای شورای سنجش و پذیرش در بند (ت) ماده ۳ قانون سنجش و پذیرش صرفاً ناظر به حد نصاب مرحله سنجش عمومی است و بر همین اساس حکم به ابطال

منجر به محکومیت وی به پرداخت وجه چک و خسارت گردیده است. لذا شاکی با تقدیم دادخواست فعلی در پی ابطال تعرفه عوارض مربوط به سال ۱۳۸۹ (تاریخ صدور جواز ساختمانی) برآمده است. به موجب احکام بدوی و تجدیدنظر صادره از شعبه سوم دادگاه عمومی حقوقی سمنان شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان سمنان که تصویر احکام مزبور جزء مستندات دادخواست به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تقدیم نموده عمده اعتراض خواهان به احکام صادره مبنی بر محکومیت وی به پرداخت مبلغ ۲۷۷/۵۵۰/۰۰۰ ریال وجه بابت صدور یک فقره چک بلامحل اقساطی از ناحیه مشارالیه می‌باشد که بابت یک قسط از عوارض مربوطه به صدور پروانه ساختمانی بوده که خواهان بر خلاف واقع مبلغ فوق را در ردیف کسری پارکینگ فرم وصول عوارض پذیرد و پروانه ساختمان اظهار نموده که این ادعا صحت نداشته برابر رأی صادره از شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان سمنان با این استدلال که رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۵۶۲ - ۱۳۹۷/۷/۱۰ مبنی بر ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر سمنان ناظر به ابطال ماده ۶۰ تعرفه عوارض شهری و بهای خدمات بر اساس سال ۱۳۹۷ بوده و قابل تسری به تعرفه عوارض مربوط به سال ۱۳۸۹ نخواهد بود و از طرفی خواهان با ارائه یک فقره چک موضوع دعوی به عنوان وسیله پرداخت و توافق با شهرداری جهت تقسیط عوارض در واقع معترض به پرداخت عوارض نبوده است و در صورت اعتراض به عوارض محاسبه شده می‌بایستی به مرجع ذیصلاح قانونی یعنی کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری مراجعه می‌کرد که در مانحن فیه هیچ گونه رأی قطعی از مرجع قانونی یاد شده در مقام حل اختلاف در پرداخت عوارض بین مودی و شهرداری سمنان ارائه نشده است، لذا خواهان را به پرداخت وجه چک معادل خواسته و خسارت قانونی محکوم نموده است. همان طور که استحضار دارند آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال مصوبات شورای اسلامی شهر مربوط به سال تصویب تعرفه عوارض بوده و قابل تسری به مصوبات سال‌های قبل نخواهد بود و در حال حاضر خواسته خواهان ابطال موادی از تعرفه عوارض شهرداری مربوط به سال ۱۳۸۹ می‌باشد و اعتبار اجرای آن مربوط به همان سال بوده که موضوعاً منتفی است و قابلیت پذیرش رسیدگی را ندارد. ضمناً چنانچه کمیسیون ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران وفق مقررات با تغییر کاربری ملکی موافقت نماید پرداخت عوارض بر اساس تعرفه مربوط به ملک تغییر کاربری داده شده از طرف مالک وفق مقررات قانونی بوده و اعتراض خواهان در این خصوص نیز موجه به نظر نمی‌رسد. به موجب ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. لذا درخواست خواهان مبنی بر ابطال تعرفه عوارض مربوط به سال ۱۳۸۹ به استناد رأی شماره ۱۵۶۲ - ۱۳۹۷/۷/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ناظر به ابطال ماده ۶۰ تعرفه عوارض شهرداری و بهای خدمات بر اساس سال ۱۳۹۷ و تسری آن به سال مذکور فاقد وجهت قانونی بوده و تقاضای رد دادخواست خواهان را دارد.»

رسیدگی به موضوع از جمله مصادیق حکم ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تشخیص نشد.

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی شوراهای اسلامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۹۱۶ - ۱۳۹۸/۱۱/۱۵ وضع عوارض تغییر کاربری طبق ردیف یک جدول مورد شکایت و همچنین ردیف ۱۰ از جدول تعیین عوارض تحت عنوان تراکم مازاد بر سطح اشتغال مجاز از مصوبات شورای اسلامی شهر سمنان را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

رسیدگی به ماده ۱۲۵ عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمان و عدم دریافت پایان کار و ماده ۱۳۳ لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه ساختمان و قسمتی از بند ۱ جدول مورد شکایت سال ۱۳۸۹ شورای اسلامی شهر سمنان در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

۱- قانونگذار در تبصره ۲ ماده ۲۹ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷، روش خاصی برای تعیین و اخذ عوارض تمدید پروانه ساختمان‌های نیمه‌تمام پیش‌بینی کرده است و در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض تمدید پروانه ساختمان در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است. بنابراین مواد ۱۲۵ و ۱۳۳ تحت عنوان عوارض تأخیر در احداث پروانه ساختمانی لایحه برقراری تمدید مهلت پروانه‌های ساختمانی از تعرفه عوارض شهرداری سمنان در سال ۱۳۸۹ به دلایل مندرج در دادنامه شماره ۴۷۱ - ۱۳۹۵/۷/۱۳ و شماره ۳۰۸ - ۱۳۹۷/۲/۱۸

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق حکم ماده ۵ قانون سنجش پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴ پذیرش نهایی دانشجو در مقطع دوره‌های دکتری تخصصی به شیوه آموزش و پژوهش بر اساس تأثیر ۵۰ درصدی آزمون سازمان سنجش و تأثیر ۵۰ درصدی نمره مصاحبه در دانشگاه‌ها صورت می‌گیرد. تعیین حد نصاب برای مرحله مصاحبه موجب می‌شود که داوطلب در صورت عدم کسب نصاب مذکور حتی در صورت کسب نمره بالای کتبی از طی مراحل پذیرش محروم شود، بنابراین موجب محدودیت حکم فوق‌الذکر قانونگذار است. آرای متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از جمله رأی شماره ۱۸۴۲ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ و رأی شماره ۱۴۸۷ - ۱۳۹۸/۷/۲۳ نیز موید مغایرت قانونی تعیین حد نصاب در مرحله مصاحبه می‌باشد. بنابر مراتب فوق تبصره ۲ جزء (ب) بند ۲-۱۲ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری (Ph.D) سال ۱۳۹۸ در تعیین حد نصاب برای مرحله دوم مغایر قانون است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و تسری ابطال به زمان تصویب مقرر مصادف نشد. رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۱۹۲۲

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۹۷ الی ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۶۹۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال بند ب از مصوبه شماره یک جلسه ۱۳۹۵/۸/۹ شورای سنجش و پذیرش دانشجو و نیز تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دکتری سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۶۹۷ - ۱۶۹۶ - ۱۶۹۵

شماره پرونده: ۹۸۰۴۰۸۱ و ۹۸۰۳۳۲۷ و ۹۸۰۱۹۲۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان هادی راه چمنندی و محمدرضا متین‌فر

موضوع شکایت و خواسته: ۱- ابطال جزء بند یک مصوبه جلسه شماره ۲ مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور ۲- ابطال تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

گردش کار: الف - آقای هادی راه چمنندی به موجب دادخواست جداگانه‌ای ۱- ابطال جزء بند یک مصوبه جلسه شماره ۲ مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور ۲- ابطال تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ را خواستار شده است و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«اینجانب هادی راه چمنندی به دلیل مغایرت بند (ب) مصوبه شماره ۱ جلسه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ با قانون سنجش و پذیرش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۴، خواهان ابطال موارد فوق از زمان تصویب و عطف به ماسبق شدن ابطال بر اساس ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری می‌باشم. توضیح آن که بر اساس ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۴، پذیرش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی به شیوه آموزشی - پژوهشی باید بر اساس تأثیر ۵۰ درصدی آزمون سازمان سنجش و تأثیر ۵۰ درصدی نمره مصاحبه در دانشگاه‌ها صورت پذیرد. در حالی که بند (ب) مصوبه شماره ۱ جلسه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و به تبع آن تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در

دستورالعمل دانشگاه تهران صادر نمود. ضروری به نظر می‌رسد که شیوه‌نامه فوق‌الذکر نیز به طور مستقل و صریح ابطال و ممنوعیت اجرای آن اعلام گردد.»

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

«تبصره ۲- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند با توجه به نمرات داوطلبان و نظر گروه‌های آموزشی، حدنصاب (مرحله دوم) برای داوطلبان را تعیین و به سازمان سنجش ارسال کنند.»

در پاسخ به شکایت مذکور مدیرکل دفتر ریاست، روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان سنجش آموزش کشور به موجب لایحه شماره ۷۵۶۷۸ - ۱۳۹۸/۱۱/۲۸ توضیح داده است که:

«۱- شاکای دادخواست‌های متعدد با خواسته‌های مختلف تقدیم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نموده که موضوع کلیه شکایت‌ها واحد است. شیوه‌نامه آزمون دکتری در سال‌های گذشته بر اساس مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو تنظیم شده است و مادامی که مصوبه شورای سنجش به قوت خود باقی است ابطال شیوه‌نامه‌های سازمان سنجش آموزش کشور و دستورالعمل دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی موثر نخواهد بود. همان طور که ابطال دستورالعمل دانشگاه تهران و تبریز در تعیین نمره حد نصاب برای مرحله مصاحبه در آزمون دکتری کارساز نبوده است.

۲- علیهذا بر اساس قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر نحوه سنجش و پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی به شورای سنجش و پذیرش دانشجو واگذار شده است. طبق ماده ۲ قانون مارالذکر وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، رئیس شورا و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور به عنوان دبیر شورا از اعضای ۹ نفره شورا محسوب می‌شوند. شورای سنجش و پذیرش دارای شخصیت حقوقی مستقل و علی حده از این سازمان می‌باشد و سازمان متبوع به عنوان مجری برگزاری آزمون‌های تحصیلات تکمیلی مکلف به اجرای مصوبات شورا می‌باشد.

۳- شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دومین جلسه خود مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ کلیات شیوه‌نامه اجرایی آزمون دکتری سال ۱۳۹۶ را تصویب کرد که بر اساس بند (ب) آن حد نصاب نمره مرحله دوم (مصاحبه) توسط دانشگاه‌ها در هر کد رشته محل تعیین و به سازمان سنجش آموزش کشور برای پذیرش نهایی اعلام می‌شود. شیوه‌نامه اجرایی آزمون دکتری سال ۱۳۹۷ نیز بر اساس شرایط و ضوابط و مصوبات شورا توسط سازمان سنجش آموزش کشور تدوین و به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ شده است. همان گونه که ملاحظه می‌فرمایید اقدامات صورت گرفته از جانب این سازمان دقیقاً در راستای اهداف و مصوبات شورا بوده و تخلفی صورت نگرفته است.

۴- شاکای دادخواست خود را در مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ با عنوان ابطال شیوه‌نامه اجرایی آزمون سازمان سنجش آموزش کشور به دلیل مغایرت با ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو به طرفیت سازمان سنجش آموزش کشور مطرح کرده که طی کلاس ۹۸۰۳۳۲۸ در دفتر هیأت نامبرده در تاریخ ۱۳۹۸/۹/۲۷ دادخواست دیگری با عنوان «ابطال مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی با موضوع حد نصاب نمره مرحله دوم مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و شیوه‌نامه اجرایی آزمون دکتری» به طرفیت شورای سنجش و پذیرش و سازمان سنجش آموزش کشور مطرح کرده که طی کلاس شماره ۹۸۰۳۳۲۷ در دفتر هیأت عمومی دیوان ثبت شده است. ملاحظه می‌فرمایید در دادخواست مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱ ابطال شیوه‌نامه را به دلیل مغایرت با ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو مطرح کرده است. حالیه در پرونده ۳۳۲۷ ابطال مصوبه استنادی را از هیأت عمومی تقاضا کرده است. (مادامی که مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو به قوت خود باقی است ابطال شیوه‌نامه سازمان متبوع موثر نخواهد بود)

۵- معهدنا شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی در جلسه سیزدهم خود مورخ ۱۳۹۸/۹/۳۰ راجع به آزمون دکتری سال ۱۳۹۹ حد نصاب مصاحبه را ابطال کرده است. بنابراین موضوع خواسته و شکایت شاکای در هر دو دادخواست تقدیمی به هیأت عمومی با توجه به مصوبه اخیر شورای سنجش و پذیرش دانشجو منتفی است.

۶- با عنایت به مراتب مذکور همان گونه که ملاحظه می‌فرمایید تعیین حد نصاب در مرحله مصاحبه دکتری در آزمون سال ۱۳۹۹ از سوی شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی حذف شده است. هر چند تعیین حد نصاب در مرحله مصاحبه آزمون دکتری به لحاظ عدالت آموزشی و انتخاب بهترین نفرات در این مقطع لازم و ضروری است ولیکن با توجه به اینکه بر اساس آرای صادره از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نظر اکثریت قضات دیوان بر حذف حد نصاب مرحله مصاحبه است در راستای اجرای آرای صادره حد نصاب مصاحبه برای آزمون دکتری سال ۱۳۹۹ حذف شده است. لذا موردی برای رسیدگی در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری باقی نمانده و از هیأت عمومی صدور قرار رد شکایت مورد استدعاست.»

صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ صریحاً با قانون سنجش و پذیرش مبنی بر تأثیر ۵۰ درصد نمره سازمان سنجش مغایر است. زیرا اگر داوطلبی نتواند حد نصاب دانشگاه را به دست آورد عملاً از گردونه رقابت خارج شده و اصلاً نمره سنجش وی منظور نخواهد شد. حال آن که دانشگاهها تنها حق تصرف در ۵۰ درصد نمره خود را دارا می‌باشد. چنین تأثیری در نمونه کارنامه‌ای که در مدارک ضمیمه هست قابل مشاهده است. همچنین این تخلف زمینه اعمال سلیقه شخصی و گاهاً سیاسی را در مرحله دوم فراهم نموده و هدف قانون مصوب برای ایجاد فضای رقابتی یکسان و برقراری عدالت آموزشی برای کلیه داوطلبان را مخدوش کرده است. لازم به ذکر است که یکی از داوطلبان آزمون دکتری رشته حقوق سال ۱۳۹۶ به نام آقای محمدعلی رضاپور آکردی شکایت خود از دستورالعمل دانشگاه تهران در خصوص حد نصاب مرحله دوم آزمون دکتری تخصصی را به دیوان عدالت اداری ارائه کرده است و دیوان پس از دریافت دفاعیه‌های دانشگاه تهران در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۲۰ رأی به ابطال دستورالعمل نحوه پذیرش دانشجوی دکتری تخصصی دانشگاه تهران در خصوص تعیین حد نصاب در مرحله دوم داده است که جنبه عام دارد. ریشه این تخلف دانشگاه تهران که توسط تمام دانشگاهها در حال اجراست، به مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاهها برمی‌گردد.

«شیوهنامه اجرایی آزمون ورودی دوره دکتری سال ۱۳۹۸» که در فروردین ۱۳۹۸ توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منتشر شده است و طبیعتاً سازمان سنجش و دانشگاههای زیرمجموعه وزارت علوم باید طبق آن عمل کنند، به موضوع مورد بحث در این پرونده به صراحت پرداخته است. در بند ۱۰ این شیوهنامه، آمده است: «براساس رأی دیوان عدالت اداری، حدنصاب نمره مرحله دوم (مرحله مصاحبه) در آزمون مذکور حذف شده است و مؤسسات مجاز به اعلام حدنصاب مرحله دوم برای آزمون نیستند». اما در اقدامی متناقض، در کارنامه نهایی آزمون دکتری ۱۳۹۸ که توسط سازمان سنجش در شهریور ۱۳۹۸ منتشر شده، حدنصاب نمره مرحله دوم توسط همه دانشگاهها اعلام و توسط سازمان سنجش اعمال شده است. همچنین، در تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری ۱۳۹۹ که پس از انتشار شیوهنامه فوق منتشر شده است، همچون سالهای گذشته آمده است: «دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند با توجه به نمرات داوطلبان و نظر گروه‌های آموزشی، حدنصاب (مرحله دوم) برای داوطلبان را تعیین و به سازمان سنجش ارسال کنند».

با اینکه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در رأی وحدت رویه شماره ۱۸۴۲ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ چنین تخلفی را تشخیص داده و رأی به ابطال حدنصاب مرحله دوم در «دستورالعمل دانشگاه تهران در خصوص نحوه پذیرش دانشجوی دکتری در سال تحصیلی ۱۳۹۸ - ۱۳۹۷» از تاریخ تصویب «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور» در ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ داده است، اما دستگاههای مسئول ذی‌ربط، تا قبل از نتایج نهایی آزمون ۱۳۹۹ همچنان کار خود را می‌کردند و هیچ اعتنای عملی به قانون و رأی دیوان عدالت اداری برای احقاق حقوق داوطلبان متضرر نیز نداشتند. البته لازم به ذکر است شکایت و پیگیری برخی از داوطلبان و آرای صادره توسط هیأت عمومی و شعب دیوان عدالت اداری در حمایت از قانون و حقوق عامه، نهایتاً این نهادها را مجبور کرد در نتایج نهایی آزمون دکتری ۱۳۹۹ که ۱۳۹۹/۸/۱ منتشر شد، مجبور به حذف حدنصاب مرحله دوم (حدنصاب مؤسسه) شوند؛ هر چند حقوق تضییع شده داوطلبان سالهای گذشته کماکان جبران نشده است. اینجانب نیز از بند (ب) مصوبه شماره ۱ جلسه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و به تبع آن تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری در سال ۱۳۹۷ (که در سالهای ۱۳۹۶، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نیز وجود دارد) و باز به تبع آن دستورالعمل دانشگاه تهران در خصوص نحوه پذیرش دانشجوی دکتری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ آشکارا با قانون سنجش و پذیرش مبنی بر تأثیر ۵۰ درصدی نمره سازمان سنجش مغایر است، متضرر شده‌ام و از آنجا که برای هر یک از کد رشته‌های انتخابی (۱۴۸۲ و ۱۴۸۸ و ۱۴۹۴) دانشگاه تهران، به ترتیب نمره ۴۵/۸، ۴۷/۴۰ و ۴۶/۴۰ از ۱۰۰ (طبق کارنامه نهایی: ۲۲/۹۰، ۲۳/۷۰ و ۲۳/۲۰ از ۵۰) را کسب نمودم، با وجود احراز رتبه ۴ و نمره ۷۰۳۳ در آزمون دکتری علوم اجتماعی سال ۱۳۹۷، به دلیل اعمال حد نصاب ۵۰ (طبق کارنامه: ۲۵) در مرحله دوم توسط دانشگاه تهران که به وضوح مغایر با قانون سنجش و پذیرش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۴ می‌باشد، اساساً نمره اکتسابی بنده در مرحله اول منظور نشده است و از طی مراحل بعدی پذیرش در دانشگاه تهران محروم گشته‌ام. این در حالی است که اگر دستورالعمل غیرقانونی دانشگاه تهران در خصوص حدنصاب اعمال نمی‌گردید، بنده با همین نمرات و با توجه به نمرات مرحله اول و دوم سایر داوطلبان، در یکی از گرایش‌های فوق در دانشگاه تهران پذیرفته می‌شدم.

متأسفانه به نظر می‌رسد در این مسئله، قصد سوء استفاده از چرخه کار نسبتاً طولانی دیوان عدالت اداری وجود دارد تا داوطلبان شاکي را منصرف از پیگیری حقوقشان کنند. برای همین، با اینکه قانون مشخص است و رأی هیأت عمومی دیوان هم صراحت دارد، ما را

حواله به شکایت مجدد در دیوان عدالت اداری می‌دهند که فرایند بررسی پرونده با توجه به فرصت زمانی داوطلبان (عقب ماندن دو سال از ادامه تحصیل)، فرایندی نسبتاً طولانی است و بنده شاهد بوده‌ام که عده‌ای به همین دلایل، از پیگیری حقوقشان توسط دیوان عدالت اداری منصرف شده‌اند. از این گذشته، پس از صدور رأی، معلوم نیست این نهادها در مرحله اجرای احکام، چگونه عمل کنند. علی‌رغم پیگیری‌های بنده و دیگران و با توجه به اینکه وزارت علوم، سازمان سنجش و دانشگاهها در این موضوع، تاکنون بنا نداشته‌اند اقدامی برای احقاق حقوق تضییع شده داوطلبان آزمون دکتری سالهای ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ انجام دهند، اینجانب بر اساس ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ و رأی وحدت رویه شماره ۱۸۴۲ - ۱۳۹۷/۹/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، بدین وسیله اعتراض خود را به تصمیمات و اقدامات وزارت علوم، سازمان سنجش و دانشگاهها اعلام می‌دارم و تقاضای ابطال تمام تصمیمات و اقدامات در خصوص اعمال حدنصاب مرحله دوم آزمون دکتری در سالهای ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و بررسی مجدد پرونده آزمون دکتری در این ۳ سال بدون اعمال حدنصاب نمره مرحله دوم (نمره مصاحبه) برای تمام داوطلبان و از آن مهم تر احقاق تمام حقوق تضییع شده آنها در اثر این تخلف را دارم. اجازه دهید با ذکر مثالی از خودم، در مورد این احقاق حق اندکی توضیح دهم. اگر قانون رعایت می‌شد، حقیر قطعاً در دانشگاه تهران (یکی از کد رشته‌های ۱۴۸۲، ۱۴۸۸ یا ۱۴۹۴) پذیرفته می‌شدم و هم اکنون باید دانشجوی ترم ۵ دکتری دانشگاه تهران می‌بودم و مشغول نگارش طرح اولیه رساله؛ اما در حال حاضر، در دانشگاه فردوسی مشهد تحصیل می‌کنم و آزمون جامع را پشت سر گذاشته‌ام. حال، با رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و پس از بررسی مجدد پرونده بنده بدون اعمال حدنصاب نمره مصاحبه و قبولی در یکی از کد رشته‌های فوق، اگر از برخی حقوق (مادی و معنوی) در همین فقره بگذریم که به هیچ وجه قابل جبران نیست، اما بخشی از آن به راحتی امکان جبران دارد و آن این است که برای فردی چون بنده، امکان انتقالی به دانشگاه تهران فراهم شود تا باقیمانده تحصیل‌ام را در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران بگذرانم. در مورد سایر داوطلبان که تعدادشان زیاد نیست، بسته به شرایط شان نیز می‌توان تا حدودی برخی حقوق را جبران نمود.

از آن نهاد تقاضا دارم این مسئله فراتر از دادخواست حقیر تا مرحله اجرای صحیح رأی (که مهم‌تر از صدور آن است) پیگیری شود تا انشاء... ضمن احقاق حقوق جوانانی که تاکنون متضرر شده‌اند، موجبات اعتماد بیشتر به قوه قضاییه در زمینه احقاق حقوق عامه و نظام مقدس جمهوری اسلامی فراهم گردد و چه صدقه جاریه‌ای بالاتر از این. خواهشمند است در رأی صادره و شیوه اجرای آن، جای هیچ‌گونه تفسیری باقی نماند و الا ممکن است این نهادهای مسئول شیرینی رأی دیوان را به کام داوطلبان تلخ کنند».

ب - آقای محمدرضا متین‌فر نیز به موجب دادخواستی ابطال مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی با موضوع اعمال حد نصاب نحوه مرحله دوم مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و شیوهنامه اجرایی آزمون ورودی دوره دکتری سازمان سنجش آموزش کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«در راستای ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تصدیقاً معروض می‌دارد: بر اساس ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۴، پذیرش دانشجو در مقطع دکتری تخصصی به شیوه آموزشی - پژوهشی، باید بر اساس تأثیر ۵۰ درصدی آزمون تستی سازمان سنجش و تأثیر ۵۰ درصدی نمره مصاحبه در دانشگاهها صورت پذیرد. شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی در مصوبه مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ و بپزه بند (ب) قسمت ۱ مصوبه فوق‌الذکر که به امضای رئیس شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی و وزیر وقت علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور و دبیر شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی رسیده، چنین مقرر شده است: «در حد نصاب نمره مرحله دوم (نمره دانشگاه) توسط دانشگاهها در هر کد رشته محل تعیین و به سازمان سنجش آموزش کشور برای پذیرش نهایی اعلام شود.» این مصوبه صریحاً برخلاف ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو می‌باشد که تأثیر نمره سنجش عمومی را ۵۰٪ اعلام می‌نماید. نتیجه این مصوبه آن است که در صورت عدم کسب حد نصاب مؤسسه، داوطلب بدون توجه به نمره سنجش عمومی مردودی قطعی می‌شود و نمره سنجش عمومی داوطلب لحاظ نمی‌گردد. حال آن که شورای سنجش و پذیرش دانشجو و سازمان سنجش و دانشگاهها نمی‌توانند داوطلبین را به بهانه عدم کسب حد نصاب (نمره دانشگاه) از گزینش نهایی حذف نمایند. بلکه دانشگاهها و سازمان سنجش در مرحله دوم مصاحبه حق دخل و تصرف در ۵۰٪ امتیاز خود را دارند و این اقدام به نوعی تجاوز به حقوق داوطلب و نتیجه مکتسب در آزمون سنجش عمومی می‌باشد. مصوبه شورای سنجش و پذیرش و این اقدام سازمان سنجش و اعطای چنین قابلیت به مؤسسات آموزش عالی موجب نادیده گرفتن حق مکتسب داوطلبین در قانون سنجش و پذیرش می‌باشد. نتیجه نهایی

لذا هر گونه تغییر در این قانون موجب برهم زدن نظم عمومی و اختلاف در فرایند گزینش و پذیرش انجام شده در آزمون‌های یاد شده می‌شود.

۶ - در صورت لغو مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و عطف به ماسبق شدن آن و گزینش علمی مجدد داوطلبان بدون لحاظ حد نصاب در تمامی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، نتایج سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به طور کلی به هم ریخته خواهد شد. زیرا تغییر وضعیت قبولی یک دانشگاه وضعیت قبولی سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه آزاد اسلامی را نیز تغییر خواهد داد و در وضعیت حدود ۳۵۰۰ نفر در هر سال (از حدود ۱۱۰۰۰ نفر پذیرفته شده هر سال) تغییر ایجاد می‌شود. به طوری که: الف) تعدادی از افرادی که قبول بوده و در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ثبت‌نام کرده و حداقل ۲ تا ۴ ترم تحصیل نموده‌اند، مردود خواهند شد و معترض به وضعیت جدید خواهند بود. ب) تعداد دیگری که مردود هستند، با شرایط جدید پذیرفته می‌شوند. پذیرفته شدگان جدید باید در دانشگاه‌ها در ترم تحصیلی جدید تحصیل خود را آغاز کنند که این مسئله نیازمند وجود استاد راهنمای کافی برای آنان علاوه بر سایر پذیرفته شدگان دانشگاه و همچنین امکانات آموزشی در دانشگاه قبولی است. انتخابهای خود در اولویت انتخابی سوم خود در یک دانشگاه مشخص پذیرفته شده با این تغییرات در اولویت‌های بعد از سوم و یا قبل از سوم خود ممکن است پذیرفته شود. به این ترتیب دانشگاه قبولی یا گرایش قبولی وی تغییر خواهد کرد و افراد زیادی جابجا خواهند شد و دانشگاه‌ها و پذیرفته شدگان قبلی را با مشکلات اساسی و غیرقابل رفع روبرو خواهد نمود. ت) باید توجه داشت دانشجویانی که در سال ۱۳۹۶ در آزمون پذیرفته شده‌اند، تاکنون چهار نیمسال تحصیلی درس خوانده‌اند و به عبارتی تمام دروس تئوری خود را گذرانده‌اند و برای آنان استاد راهنما نیز تعیین شده است. حال با تغییر وضعیت قبولی، ممکن است دانشگاه قبولی و گرایش قبولی آنان تغییر کند که این امر مستلزم گذراندن دروس دیگر و تغییر استاد راهنما در دانشگاه جدید یا رشته گرایش دیگر بوده و عواقب وخیمی برای دانشگاه‌ها در پی خواهد داشت. لازم به ذکر است که پذیرفته شدگان سال ۱۳۹۷ نیز در حال حاضر دومین نیمسال تحصیلی خود را به پایان رسانده و تعدادی از دروس خود را گذرانده‌اند. این گونه تغییرات موجب اتلاف وقت و انرژی دانشجویان، کاهش انگیزه آنان، اتلاف و هدر رفت منابع و هزینه دانشگاه‌ها خواهد شد. ث) همچنین دوره قبولی دانشجو ممکن است از روزانه به شبانه یا دوره‌های دیگر تغییر کند که مستلزم پرداخت شهریه برای آنان بوده و مشکلات فراوان برای این قبیل دانشجویان به وجود می‌آورد. با توجه به موارد فوق هر تغییر در مقررات آزمون‌های سنوات قبل که نتایج آن اعلام شده و دانشجویان آن حداقل ۲ ترم تحصیل کرده‌اند. فضای دانشگاه‌ها را ملتهب نموده و دانشگاه‌ها و پذیرفته شدگان قبلی را با مشکلات اساسی و غیرقابل رفع روبرو خواهد نمود که اعتراضات زیادی هم از طرف داوطلبان و هم از طرف دانشگاه‌ها به همراه خواهد داشت.

۷- در حال حاضر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در حال بررسی شیوه‌های نوین پذیرش دانشجو، جدا کردن سنجش از پذیرش دانشجو و واگذاری پذیرش دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی به دانشگاه‌ها با رویکرد استقلال دانشگاه‌ها همانند پذیرش دانشجو در سایر کشورها است.

۸ - با عنایت به مراتب مذکور و با توجه به اینکه اقدامات صورت گرفته دقیقاً وفق مقررات و قوانین موضوعه بوده است، صدور قرار رد شکایت مورد استدعاست. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

با عنایت به اینکه مطابق حکم ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴ پذیرش نهایی دانشجو در مقطع دکتری تخصصی به شیوه آموزش و پژوهش بر اساس تأثیر ۵۰ درصدی آزمون سازمان سنجش و تأثیر ۵۰ درصدی نمره مصاحبه در دانشگاه‌ها صورت می‌پذیرد و اختیار مقرر برای شورای مربوط به شرح بند (ت) ماده ۳ قانون صرفاً ناظر به تعیین نصاب قبولی در مرحله سنجش عمومی است ولی در بند (ب) از مصوبه شماره ۱ جلسه ۱۳۹۵/۸/۹ شورای سنجش و پذیرش دانشجو و نیز تبصره ۲ از بند (ب) مندرج در صفحه ۹ دفترچه راهنمای آزمون ورودی دکتری سال‌های ۱۳۹۸ - ۱۳۹۷ - ۱۳۹۶ برای مرحله دوم نصاب تعیین شده است، به جهت اینکه مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات مقامات تصویب‌کننده وضع شده مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و تسری ابطال مقررات ابطال شده به زمان تصویب موافقت نشد. رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

بایستی معدل مکاتب در مرحله سنجش عمومی و ارزیابی تخصصی (نمره دانشگاه) باشد اما با مصوبه اخیرالذکر عدم کسب حد نصاب دانشگاه موجب نادیده گرفتن نمره ۵۰٪ سنجش عمومی است که مخالفت آن با بند (ت) ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش قطعی است. لازم به توضیح است هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ضمن پذیرش استدلال فوق در رأی شماره ۱۸۴۲ - ۱۳۹۷/۱۱/۲۴ صریحاً اعلام نموده اختیار مقرر برای شورای سنجش و پذیرش در بند (ت) ماده ۳ قانون سنجش و پذیرش صرفاً ناظر به حد نصاب مرحله سنجش عمومی است و بر همین اساس حکم به ابطال دستورالعمل دانشگاه تهران صادر نمود. ضروری به نظر می‌رسد که مصوبه شورای فوق‌الذکر و شیوه‌نامه اجرایی درس‌سازمان سنجش نیز به طور مستقل و صریح ابطال و ممنوعیت اجرای آنها به سازمان سنجش اعلام کرده است.»

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

۱) دفترچه راهنمای آزمون ورودی دوره دکتری سال ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸:

تبصره ۲- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند با توجه به نمرات داوطلبان و نظر گروه‌های آموزشی حد نصاب (مرحله دوم) برای داوطلبان را تعیین و به سازمان سنجش ارسال کنند. ۲) شورای سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی جلسه شماره ۲ - ۱۳۹۵/۸/۹ محل تشکیل جلسه: دفتر وزیر علوم، تحقیقات و فناوری مدت جلسه: ۱ ساعت مصوبات:

۱- کلیات شیوه‌نامه اجرایی آزمون ورودی دکتری سال ۱۳۹۶ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بررسی و با محورهای ذیل تصویب شد.

الف - حد نصاب نمره سنجش عمومی (آزمون متمرکز) در هر کد رشته محل با هماهنگی دانشگاه‌های پذیرنده تعیین شود.

ب - حد نصاب نمره مرحله دوم (نمره دانشگاه) توسط دانشگاه‌ها در هر کد رشته محل تعیین و به سازمان سنجش آموزش کشور برای پذیرش نهایی اعلام شود.

ج - موارد مربوط به سوابق آموزشی، پژوهشی، فناوری، مصاحبه علمی، سنجش علمی و طرح واره (در رشته محل‌های پژوهش محور) اعلام شود و دانشگاه‌ها مجاز به تعیین میزان نمره هر یک از عوامل فوق تا سقف اعلام شده مربوط به هر بند طبق قانون هستند. ۲- کلیات شیوه‌نامه اجرایی آزمون ورودی دکتری سال ۱۳۹۶ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بررسی و تصویب شد.»

در پاسخ به شکایت مذکور مدیرکل دفتر ریاست، روابط عمومی و امور بین‌المللی سازمان سنجش آموزش کشور به موجب لایحه شماره ۲۴۲۲۴ - ۱۳۹۸/۶/۱۱ توضیح داده است که:

۱- بر اساس ماده ۳ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر نحوه سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی به شورای سنجش و پذیرش دانشجو واگذار شده است. همچنین بر اساس ماده ۳ قانون یکی از وظایف شورا، تصویب شیوه‌نامه اجرایی سنجش و پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی در دانشگاه و همچنین تعیین حد نصاب قبولی در مرحله سنجش عمومی است. ۲- با استناد به قانون فوق و به منظور حفظ و افزایش کیفیت آموزشی در مقطع دکتری که بالاترین مقطع تحصیلی است، شورای سنجش و پذیرش تحصیلات تکمیلی در جلسه دوم مورخ ۱۳۹۵/۸/۹ خود، کلیات شیوه‌نامه اجرایی آزمون دکتری سال ۱۳۹۶ را تصویب و در آن مقرر نمود که حد نصاب نمره مصاحبه لحاظ و توسط دانشگاه پذیرنده تعیین شود. در هر نظام آموزشی (حتی در مدارس) لحاظ کف نمره قبولی (حد نصاب) است. این موضوع در راستای استقلال دانشگاه‌ها است که از سیاست‌های کلان آموزش عالی کشور می‌باشد. دوره دکتری بالاترین درجه دانشگاهی است و با توجه به اینکه بخش عمده آن انجام پژوهش است بایستی هماهنگی و ارتباط زمینه تحقیقاتی و کاری بین استاد و دانشجو برقرار باشد. لذا وجود استاد راهنمای علاقه‌مند به راهنمایی دانشجو و وجود زمینه‌های کاری مرتبط با علایق دانشجویان از موارد مهم در پذیرش دانشجو دکتری است. پذیرش دانشجو دکتری بدون تطابق زمینه تخصصی و علائق داوطلب و استاد راهنما و احتساب ظرفیت خالی اساتید، از یک طرف موجب اختلاف در نظم آموزشی و پژوهشی دوره دکتری، سرگردانی و سرخوردگی دانشجوی پذیرش شده و ایجاد جو نارضایتی بین دانشجویان می‌شود. از طرف دیگر دانشگاه را وادار به کاهش ظرفیت پذیرش دانشجوی دکتری می‌کند.

۳- همواره در پذیرش دانشجو دکتری علاوه بر آزمون کتبی، بررسی سوابق علمی و مصاحبه نیز انجام و برای مصاحبه حد نصاب نمره لحاظ می‌شده است. به طوری که اگر به تشخیص کمیته علمی مصاحبه‌کننده دانشگاه، داوطلبی حائز شرایط لازم برای تحصیل در مقطع دکتری نبوده کلاً پذیرش دانشجو نمی‌شده است.

۴- دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور با حذف حدنصاب نمره مصاحبه به شدت مخالف می‌باشند و در صورت حذف حدنصاب مرحله مصاحبه، ظرفیت پذیرش دانشجو را کاهش خواهند داد.

۵ - از آنجایی که فرایند گزینش نهایی داوطلبان در آزمون سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ مطابق با قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی صورت گرفته است،